

Cronica Timpului

Motto:

„Societatea e mișcare,
statul e stabilitate!”

Mihai Eminescu
1850-1889

Publicație de cultură, atitudine
și performanță

Președinte onorific DORU DINU GLĂVAN

UNIUNEA ZIARIȘTILOR PROFESIONIȘTI DIN ROMÂNIA

Director general NICOLAE VASILE

Redactor-șef RODICA SUBȚIRELU

*Mihai
Eminescu,
un scrib al lui
Dumnezeu*

 ELENA CĂPĂȚÎNĂ **» pag.2**

» pag.6

BRÂNCUȘI, DRAGOSTEA MEA!

spectacol
aniversar
la împlinirea
a 146 de ani
de la nașterea
marelui artist,
pe scena
Teatrului
Dramaturgilor
Români
București

» pag.8

Cercetarea românească moare, dar nu cedează

 NICOLAE VASILE

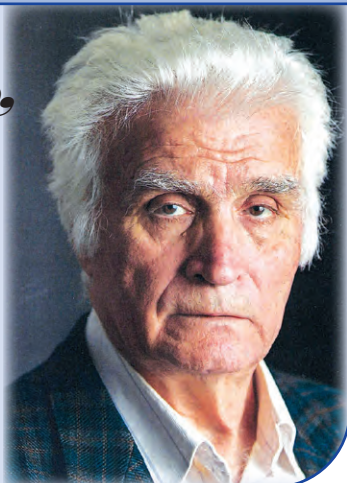
» pag.10-11

Despre
Mihail
Diaconescu
sau despre cel
ce a reușit să facă
pustia roditoare

 NARCIS ZĂRNESCU

» pag.12-14

Flori
cromatice,
scrise și
verbale
pentru
Cojocaru
Vergil -
COVER
la 84 ani

» pag.18

Promovarea
elitelor tinere

 Dr. ing. MIRCEA IGNAT

✍ ELENA CĂPĂȚÎNĂ

Mihai Eminescu, un scrib al lui Dumnezeu

Când a început Dumnezeu să rostească, în Limba Română, Cuvintele Sale, a chemat la Sine pe Arhanghelul Mihail și i-a dat misiunea de a găsi un înger dornic să accepte să-i fie scrib. Mare i-a fost bucuria când îngerul a acceptat această onoare, dar și să poarte simbolul Arhanghelului Mihail - sabia lui de lumină și numele. Asta i-a dat putere și scribul redacta Legile Divine, învățându-le totodată și înțelegându-le sensul și logica. La lumina Adevărului, fiecare cuvânt prindea viață și se întipărea în memoria astrală a scribului lui Dumnezeu. Într-un moment ales de Dumnezeu, un rezumat al acestor Legi, scrise într-o limbă sacră, a fost pus la dispoziția lui Zamolxe pentru a le aduce, pe Pământ, la străbunii noștri geto-daci, sub forma Legilor Belagine. Mult timp s-au ghidat ei după aceste legi, respectându-le, și asta le-a fost de mare ajutor. Însă, după mai bine de 2000 de ani, denaturarea acestor legi frumoase, înlocuirea lor cu norme impuse cu forța, depărtarea de la conținut, au determinat transformări care perturbau planul lui Dumnezeu pentru oamenii din Grădina Maicii Domnului.

În acest context, s-a căutat un alt „Zamolxe” care, îmbrăcând „toate armele lui Dumnezeu”, să se întrupeze pe aceste meleaguri binecuvântate și să biruiască, rămânând în picioare. A venit vremea ca un portal să se deschidă și, „alunecând pe-o rază”, scribul lui Dumnezeu să ajungă, pentru o clipă divină, într-un loc astral al unui univers paralel. S-a deschis o ușă prin care a pășit, în ziua de 15 ianuarie 1850, gata încălțat pentru Evanghelia Păcii, încingându-se cu Adevărul și îmbrăcându-se cu platoșa dreptății. A recunoscut oamenii locului, i-a iubit și le-a propovăduit nemurirea despre care mulți dintre ei uitaseră, căci el a păstrat legătura cu un „maestru... modest și totuși foarte mare”, care îl ținea viu.

Un suflet întrupat purta numele Arhanghelului Mihail și, „cufundat în stele, în nori, în ceruri înalte”, a ales locul, un sat ancestral și pur, ca fiind palatul lui de cleștar, în care urma să plămădească, să frământa, să pună la dospit și să pregătească formele cele

mai potrivite pentru a scoate la iveală frumusețea din graiul românesc. Își asumase o misiune pe care trebuia să o îndeplinească: aceea de a plămădi un nou vocabular, pe care să-l folosească pentru a transcrie din informațiile înțelese direct de la sursa supremă, Dumnezeu, fără a „turna în formă nouă limba veche și-nțeleaptă”.

A cutreierat pădurile și a descifrat povestea codrului, acest „împărat slăvit”, a trecut de-a lung de maluri, admirând nuforii galbeni care încăreau „lacul codrilor albastru”, așteptând un semn divin pentru momentul când era necesar să pună la copt, pentru a se rumeni, ducele grai românesc, etalat într-un vocabular diversificat, ornat, pe ici pe colo, doar cu podoabe bine alese, care să ajute părinții să-i mângâie pe copii și să le cânte un cântec de leagăn, păstrând totodată rădăcinile de la străbunii daci. Pregătirea terestră, temeinică, și-a făcut-o, mai întâi, în mijlocul naturii, aplicând ceea ce cunoștea bine, înseninându-i fruntea de copil, „abia-nțelese, plin de-nțelesuri”. Purtând „coiful mântuirii și sabia Duhului, care este Cuvântul lui Dumnezeu”, luându-și „pavăza credinței”, cu care să poată stinge toate săgețile otrăvite ale celui viclean, Mihai Eminescu generează o nouă patrie: Patria Limbii Române. În această patrie, el descoase, întreabă și se întreabă, ascultă și se ascultă, observă și se observă pentru a putea înțelege izvorul fermecat cu murmurul cel dulce care asurzește melancolic și „care tremură pe prund, blânda batere de vânt”, același vânt care foșnește lin „prin trestii”, sau bate „dintr-o parte” legănând codrul peste care „trec în stoluri rândunele”; chiar și „Munții în lumină,/ Văile în flori”,/ Râuri resăltând prin stânce nante,/ Apele lucind-n dalbe diamante/Peste câmpii-n zori”, „Codrul cu verdeată,/ Und-izvoare plâng în vale”, invitându-l să rămână și, declarându-i iubirea, că toate dorurile lui numai pădurea știa să le-asculte, să-l facă s-audă, „în taină/ Mersul cârdului de cerbi”, de fiecare dată având posibilitatea de a purta câte un dialog cu întreaga natură, care fremăta și care se ținea locului, atrăgându-ne atenția că „numai omu-i schimbător”.

Natura îi amintește lui Mihai Eminescu menirea sa: „adevărul/numa-n inima-mi să-l caut”. De aceea este atent la orice detaliu legat de cele patru elemente, de tot ce este natural și firesc, în legătură directă cu omul, învățând de la falnicul copac, ale cărui rădăcini sunt mai adânci în pământ cu cât este mai înalt, că din pământ își trage tăria, sau de la muntele cel semeț, ridicând lumina sa mai presus de cele care-l înconjoară, ținând seama că aceiași pași îi face urcând în vârful muntelui ca și atunci când coboară, același aer este sus ca și jos, la fel crește copacul în vârf de munte ca și la poale, la fel luminează Soarele un pisc semeț ca și pământul din câmpie. Tot de la natură a învățat că puterea omului începe cu vorba nerostită, asemenea seminței care încolțește și pe care o vezi doar când prinde suflare de viață de la pământul care-i dă hrana, de la apa care-i dă vigoarea, de la lumina interioară care o ridică.

Fiindcă totul este făptuit din lumină și tot ce vine din lumină prinde viață și ia făptură. „Câți oameni sunt într-un singur om? Tot atâtia câte stele sunt cuprinse într-o picătură de rouă sub cerul cel limpede al nopții”. Doar că, fiecare, face eforturi proprii pentru a deveni asemenea Lui și eforturile sunt cu atât mai mici, cu cât iubirea este cea care învăluie întreaga inimă, iar lumina ei te face puternic.

În cele cinci scrisori pe care ni le-a lăsat, spre luare-aminte, pentru a înțelege cum s-a reușit să se scoată „din noaptea amintirii o vecie-ntreagă”, dezlegând-o „în șiruri”, aparent cu fantezie, el călătorește alternativ, prin cosmos și prin durerile lumii, transcriind în această „limbă dulce și frumoasă” informații accesate de la începutul Creației, când „stăpâna eterna pace” și „cel dintâi și singur” punct s-a mișcat, fiind „stăpânul fără margini peste marginile lumii”.

„Cu gândiri și cu imagini/ Înnegrit-am multe pagini: /Ș-ale cărții, ș-ale vieții,/ Chiar din zorii tinereții”, este o mărturie prin care Mihai Eminescu ne atrage atenția asupra importantului său rol, dar și a desprinderii din această lume pământească unde „abia conture triste și umbre-au mai rămas”, când „pe inima-mi pustie zadarnic mâna-mi țiu,/ Ea bate ca și cariul încet într-un sicriu./ Și când gândesc la viața-mi, îmi pare că ea cură/ Încet repovestită de o străină gură/ Ca și când n-ar fi viața-mi, ca și când n-aș fi fost./ Cine-i acel ce-mi spune povestea pe de rost/ de-mi țin la el urechea-și râd de câte-ascult/ ca de dureri străine?...Parc-am murit de mult”.

Conștient de rolul lui în univers și de faptul că „Noi copii ai lumii mici,/ Facem pe pământul nostru mușuroaie de furnici”, Mihai Eminescu și-a dezlegat sufletul de tot ce este lumesc, de lucruri, de argint sau aur, de onoruri, știind că ele așa cum vin, așa pleacă, iar „Gloria-i închipuirea” și „Peste toate o lopată de țărână se depune”. Și-a simțit „Sufletul nemângâiat/ Îndulcind cu dor de moarte.”, căci pentru el „Chiar moartea însăși e-o părere/ Și-un visternic de vieți”, acceptându-și sfârșitul, care poate veni la oricine sub formă de: „o cupă de otravă, un glonte, un pumnar” și care „ne scapă deopotrivă de-al vieții lung amar”. Văzându-și deseori, ca în vis, îngerul de pază, cum asupra-i și-a întins aripile zămbindu-i, constatând că „totuși este trist în lume!”, Mihai Eminescu a fost atras în noaptea de 15 iunie 1889 să-și reia rolul de scrib în ceruri, fără numele de Eminescu, doar în starea de „a fi”.

Lumină, Univers și Gravitație

Eminescu intuiții geniale

Apariția, scopul, evoluția și rațiunea existenței Universului este tema fundamentală a excepționalei exegeze științifice, teologice, poetice și, nu în ultimul rând, filozofice „Lumină, Univers și Gravitație” * gândită și scrisă de două personalități marcante în domeniu, prof. emerit univ. dr. inginer Corneliu Berbente și lector univ. dr. inginer Marius Brebenel.

✍ **GEORGE TOMA VESELIU**
(urmare din numărul trecut)

Această relativitate pulsionară o transferă poetul savant Corneliu Berbente din limbajul cifrelor în metafore subtile dată fiind substanța matematică a poeziei. Dar această relativitate generală subsumată în poetic nu înseamnă cumva că substituie exercițiul calculelor matematice ale modelelor de măsurare științifică. Dimpotrivă, punerea în ecuație a adevărilor cunoscute și necunoscute constituie esența acestui adevărat curs universitar care e strict necesar de a fi trecut în curricula universitară pentru studiul Universului, a formării și evoluției sale. Cartea, ca atare apariția ei, a fost semnalată de delegația scriitorilor târgovișteni sub președenția scriitorului Emil Stănescu prin spiciul confratelui său George Piteș – Intuițiile geniale ale lui Eminescu privind relativitatea generală a lui Einstein (1905) cu trei decenii înainte la Festivalul Internațional „Mihai Eminescu” de la Chișinău 3-4 septembrie 2021.

Satisfacția enormă pe care mi-a produs-o lectura acestei minuate cărți, care, aflăm cu maximă bucurie, a fost premiata de către Academia de Științe Tehnice din România cu premiul Elie Carafoli este tocmai capacitatea ei de a situa Eul în mijlocul acestui organism viu-Universul și orice pulsație a gândului lectorului vine din relevarea acestor divine adevăruri care dau științei energie, lumină și sens în regăsirea scopului cunoașterii. Ieșirea din dubitație, din haosul răspunsurilor prin forța echilibrată a monologului interior al expresiei, unde consecința adevărului indus de Creator restabilește firescul dialogului cu Sinele Creatului (Omul) este marele câștig al lecturii personale. Marile adevăruri, adevărurile absolute, aflate într-un dans izbăvitor sunt aici chestiunile simple, accesibile celor cu o cultură medie în domeniul matematicii și fizicii. Multitudinea formulelor de calcul nu sperie. Ele pot fi lesne decodate urmărind îndeaproape simbolistica elementelor, raporturilor, ecuațiilor extrem de simple. Acest lucru este, de fapt, o caracteristică, o calitate intrinsecă a întregului studiu de 209 pagini, format editorial 17/24, structurat în 13 capitole, unități strâns legate între ele, Anexe, Bibliografie, cu două coperti sugestiv colorate, grafiate după o idee a autorilor de Editura Bibliotheca, Târgoviște.

Ceea ce este demn de reținut e chiar compartimentarea lor în unități curriculare ce se pot desfășura în ore de curs universitar. Scrise într-un limbaj academic, totuși ele sunt foarte clare și accesibile. Pe de altă parte, citit *d'a capo al fine*, studiul dovedește o coerență logică impecabilă; partea cuprinsă de în esența ei întregul, încât flacăra pasiunii lecturii rămâne aprinsă pe tot parcursul acestor întrebări și răspunsuri completate permanent de observații care înlătură orice îndoială, dar care tulbură conștiința umană privind explozia primară, nașterea, evoluția și viața acestui organism viu – Universul a cărui sorginte este voința, Cuvântul întâi al Creatorului: Lumina, energia, substanța, materia – viața organică și scopul acestei voințe Creatul (Omul). Interesul acestei prezentări nu este unul de natură didactică a disponerii problemelor, treaba aceasta este

efectuată cu metode pedagogice adecvate scopului urmărit al conștientizării lectorului. Ne interesează cu prisosință acele momente ale scrierii celor doi care rostogolesc cu atâta delicatețe relațiile dintre elementele ce converg către întruparea, expansiunea și necesitatea existenței Universului dând răspunsuri pertinente omului aflat în această criză existențială a singurătății sale trăind într-o acută depresie. Pe de altă parte, dar nu în disonanță cu demersul științific, devine vizibilă o latură nu greu de surprins, un umanism inclus în elaborarea întrebărilor care au efectul de a ilumina adevăruri ce se lasă ascunse privirii. Această incursiune în orientarea cunoașterii Universului este însăși substanța de bază a studiului. Calculele matematice par a nu fi suficiente doar în ele însele, dacă nu răspund întrebărilor sufletului uman care potențează la rândul său rațiunea ce îi dă sens. De aceea, lectorul primește informații care îl pun pe gânduri și asta îl determină în a aplica studiul o lectură atentă, scormonitoare în aflarea adevărului. Sumarul complex, complet e una din marile calități ale acestei exegeze. El conține: crearea Universului (Big Flash), definiția Universului (modelul creaționist și modelul evoluționist), expansiunea Universului, evoluția Universului (modele de calcul), forma și dimensiunile Universului (quadridimensional, timp universal), Univers observabil (timp istoric, timp arhaic), centrul Universului. O concluzie ce trebuie precizată după această enumerare. Autorii conchid: „Din cele prezentate mai sus, a rezultat că modelul Universului sferic quadridimensional admite drept „centru” momentul „zero”, respectiv Big Flash-ul. În acest model, întrebarea unde anume în spațiu a avut loc acest Big Flash? nu are sens, întrucât în momentul „zero” spațiul nu există”. (p.53)

De asemenea, cartea în capitolul 4 prezintă Gravitația, Extinderea ale formulei lui Isaac Newton, un model hidrodinamic al gravitației propus de autori, efectele expansiunii Universului asupra Gravitației; Capitolul 5 se ocupă cu proprietățile fizice ale Universului. Sunt aduse în discuție și studiate cu temeinicie dându-li-se răspunsuri categorice. Se răspunde acelei întrebări privind gaura neagră: este Universul o gaură neagră?

Pentru a fi formulat un adevăr suprem: „Autorii au convingerea că între Poezie, Teologie și Știință există legături strânse și tainice care se dezvăluie pe măsură ce înțelegerea omului devine tot mai adâncă și mai surprinzătoare. În teoreme stă știința, în axiome este credința.” Or, adăugăm noi, dacă teorema cere explicație, axioma nesuportând demonstrația, poetul este părtaş prin metaforă (care arde etapele de calcul, respectiv cele ale cunoașterii) la exprimarea unui adevăr care nu se lasă a fi demonstrat, explicat. Autorii ambiționează a da un răspuns categoric, poetic, credinței în metaforă: „Lumină fie! Prin Cuvânt creat / Și din iubire este Universul / Și tot Cuvântul îi susține mersul / Cuvântul -Dumnezeu, Cel Întrupat.” (p. 108)

Care este rațiunea redactării acestui capitol de analiză literară în inima acestui studiu despre viața Universului? Desigur, analogiile dintre Universul viu și viața oamenilor ca organisme vii cu activitate cerebrală aptă de cunoașterea de sine, conține și empatia

părților constituente. Căci, cum altfel s-ar conștientiza Universul pe sine însuși, dacă omul, Cel Întrupat după chipul și asemănarea Lui Dumnezeu, - ca parte a întregului -, n-ar releva scopul lui Dumnezeu în crearea Universului? În plus, viața n-are sens fără iubire. Hyperion, Steaua Luceafăr, o iubește pe muritoarea pământeană, Cătălina, pentru care ar vrea să-și piardă nemurirea. Pe de altă parte, rațiunea scrierii acestui capitol are în vedere zona morală a lucrurilor, faptul că Eminescu este primul poet din lume care, cu 3 decenii înainte, anticipează teoria relativității restrânsă a lui Einstein, lucru îndeobște cunoscut în media literară, dar nedemonstrat încă. „Au apărut, - spun autorii - în ultimul timp, pe media, afirmații privind priorității ale lui Eminescu, legate de teoria relativității a lui Einstein. Cea mai populară descoperire din teoria relativității este desigur relația dintre masă și energie.” (p. 108).

După ce dau valoarea energiei („energia este egală cu masa înmulțită cu viteza la pătrat”), autorii conchid: „Această relație (în legătură cu care nu găsim ceva explicit la Eminescu) este însă consecința unor aspecte fundamentale privind independența vitezei luminii în vid față de sistemele de referință în mișcare relativă cu viteză constantă (denumite și sisteme inerțiale)”. (p. ibidem)

După o expunere succintă a teoriei relativității (restrânse sau speciale), pentru a aprecia corect anumite intuiții geniale ale lui Eminescu, autorii, luând în discuție „poziția corpurilor ale căror viteze se măsoară la momente precise”, constată că „semnalul cel mai rapid de comunicare existent era semnalul luminos”. Aceste precizări combinate cu faptul că viteza semnalului luminos era independentă de sistemul de referință au condus la teoria relativității (restrânse sau speciale) a lui Einstein (1905). Ca o consecință importantă a rezultat că înseși coordonatele spațiale și temporale depind de viteza relativă a sistemului de referință. Relațiile dintre spațiu și timp în două sisteme de referință în mișcare relativă (în cazul cel mai simplu), cu o viteză constantă se numesc relații „Lorenz-Einstein”. Ele au fost scrise de fizicianul olandez Lorenz înaintea lui Einstein fără să fie demonstrate riguros”. (p. 109)

Autorii caută acel „ceva” legat de teoria relativității în poezia „La Steaua” luând în analiză strofa următoare: „La steaua care-a răsărit / E-o cale atât de lungă / Că mii de ani i-au trebuit / Luminii să ne-ajungă.”

și ajung la concluzia: „Aici poetul expune într-o manieră remarcabilă faptul că viteza luminii este limitată astfel încât lumina

unei stele foarte îndepărtate poate ajunge la observator într-un timp de două mii de ani, eventual durată este atât de lungă încât Steaua s-a stins între timp: „Poate de mult s-a stins în drum, / În depărtări albastre / Iar raza ei de-abia acum / Luci privirii noastre. / Icoana stelei ce-a murit / Încet pe cer se suie / Era pe când nu s-a zărit / Azi o vedem și nu e” (p. 110). În acest caz, autorii au calculat durată până la stingerea stelei estimând-o la cca 5 miliarde de ani, iar observatorul se află la o distanță mai mare de 5 miliarde de ani lumină (un an lumină are cca 10 Km la puterea 13). Cât privește durată de emisie a supernovei care i-a călăuzit pe cei Trei Crai de la Răsărit, autorii o consideră „durată de ordinul săptămânilor.”

Cartea aceasta, oriunde este deschisă, răspunde și este deschisă permanent următoarelor mari și tulburătoare întrebări ce decurg unele din altele și anume, dacă este organism viu Universul, înseamnă că o dată născut, trebuie să aibă în el și cifra morții? În acest sens (vezi principiul autoreglării, pp. 186 – 187), cercetătorii conchid: „Sistemele vii sunt capabile să se organizeze astfel încât procesele care le susțin să prezinte elementele de autoreglare. Fiind guvernate de procese termodinamice, departe de echilibru, ele conduc la structuri disipative și emergente, suficient de flexibile pentru a rezista în fața haosului și instabilității. Când ajung la punctul lor critic de instabilitate, pentru a-și menține integritatea, o nouă ordine apare spontan prin care sistemul își crește capacitatea de interacțiune cu mediul (în caz contrar sistemul viu colapsează). În cazul Universului, autoreglarea are loc, în principal, datorită tendințelor contradictorii de expansiune și de atracție gravitațională la nivel local și global. Formarea galaxiilor și ulterior a stelelor este datorată neomogenităților locale din Univers care declanșează procese de autoreglare, având ca rezultat apariția de noi structuri ordonate.” (cap. 9, pp. 187 – 188).

Preocuparea maximă a cercetării a fost de a pune accentul social-politic, în contextul evoluției Universului, respectiv a Terrei și, bineînțeles, a Omului politic energo-fag, privind consumarea irațională a resurselor materiale necesare vieții amendând inechitățile sociale cauzatoare de dezechilibre și dezastre ecologice. Așadar, studiul are o componentă etică, politică filozofică și de stringentă importanță științifică gestionarea asumată a omului privind armonia Universului, respectiv a Terrei, fiind el însuși un factor de autoreglare și, nu în ultimul rând, de a da un răspuns pozitiv așteptărilor Creatorului care i-a dat deplina libertate de acțiune.

Antiohia, centrul de viață și cultură greacă

Întemeiată de împărații seleucuzi, Antiohia avea să devină al treilea centru important al Imperiului Roman. Era vestită pentru tradiția literară și artistică. Anunțarea evangheliei lui Hristos a ajuns la Antiohia de la începutul creștinismului. Nicolae, unul dintre cei șapte diaconi, era originar de aici. Imediat ce persecuția s-a făcut simțită la Ierusalim prin moartea lui Ștefan, apostolii și discipolii lor s-au retras în metropola Orientului, propovăduind Vestea cea bună fiilor lui Iacob. Cu alte cuvinte, comunicarea creștină de aici s-a format pe vremea apostolilor, iar adepții lui Hristos au fost numiți „creștini”.

Lupta împotriva gnosticismului este cea mai înverșunată aici, Antiohia fiind patria gnosticilor Menander și Saturnilus. Potrivit lui Eusebiu de Cezareea, Origen, și Fer. Ieronim, primul episod de Antiohia a fost Sfântul Apostol Petru, urmat în scaunul episcopal de Eufodiu. Sfântul Ignatie Teoforul a fost cel de al treilea episcop de Antiohia. În acest timp, Menander și Saturnin împrăștiu sămânța gnostică pe câmpul Bisericii antiohiene. Sfântul Ignatie de Antonia este acela care a folosit pentru prima dată termenul de *creștinism*, pentru a arăta noua situație creată în lume prin învățătura lui Hristos; tot la el întâlnim pentru prima dată termenul de „Biserica catolică”, adică universală, sobornicească, pentru a arăta atât unitatea de doctrină a Bisericii în opoziție cu comunitățile eretice, cât și universalitatea ei, întinderea ei în spațiu, ecumenicitatea ei.

Insistența cu care el discută astfel despre Biserică, ne face să credem că în Siria și în Asia Mică existau probleme serioase. Care sunt aceste probleme? Dincolo de problemele locale, două au fost temele care l-au preocupat pe Sfântul Ignatie, el exprimându-se cu o adevărată pasiune: o anume manieră de a-l vedea pe Isus Hristos și o anume concepție a raporturilor dintre creștinism și iudaism. În sensul acesta, Ignatie Teoforul susține originalitatea creștinismului și independența totală a acestuia față de iudaism (termenul acesta se folosea înainte de era creștină). De aceea, el a protestat împotriva creștinilor iudaizați, care pun creștinismul într-o stare de dependență față de iudaism. „Ignatie vizează pericolul unei lucrări persistente a iudaismului amenințând identitatea creștină și putând conduce la o denaturare a credinței”.

Epistolele lui Ignatie de Antiochia, care nu sunt lipsite de accentul iudeo-creștin, demonstrează disputa fundamentală dintre creștinism și tradiția iudaică. Ceea ce primează în creștinism pentru Ignatie de Antiohia este anunțarea misterului lui Hristos, mister istoric și eveniment și eveniment și credință în acest mister. Viața creștinului decurge din aceasta, fiind imitarea lui Hristos, viața lui Hristos. Accentul pe care iudaismul îl pune pe Lege face din aceasta o religie esențialmente morală, conduită practică înaintea lui Dumnezeu. Teofil a fost cel de al șaselea episcop de Antiohia, după informațiile date de Euse-

biu de Cezareea. Se pare că Teofil de Antiohia a trăit pe vremea lui Marc-Aureliu și Commodiu. Teofil al Antiohiei pune în circulație termenul de „Treime”, pentru a arăta unitatea lui Dumnezeu în cele Trei Persoane și termenii „Cuvântul immanent” și „Cuvântul rostit”, pentru a arăta cele două stări ale cuvântului: înainte de crearea lumii și la crearea lumii.

Tot Teofil are meritul de a fi acordat omului un loc cu totul deosebit și anume îndată după Persoanele Sfintei Treimi: „În al patrulea loc-spune Teofil-este omul, ca să fie astfel: Dumnezeu, cuvânt, Înțelepciune, om” și îl definește ca „operă veșnică”. Dumnezeu pe toate le-a socotit secundare, numai facerea omului, operă veșnică, o socotește vrednică de mâinile Sale. Ideile principale care se desprind din scrierile lui Teofil de Antiohia ar fi următoarele: unitatea lui Dumnezeu, monarhia lui Dumnezeu, cu numește el; acestei monarhii îi găsește termenul de Treime. Cuvântul acesta exprimă unitatea lui Dumnezeu cu cele trei Persoane are Dumnezeirii, cărora Teofil le găsește o

de El ca judecător; de-aș spune că ești judecător, vorbesc ca de dreptatea Lui; de-aș spune că e Tată, vorbesc de toate câte le are; de-aș spune că e foc, vorbesc despre mânia Lui.

Dumnezeu este; „Domn, pentru că domnește peste toate; Tată pentru că el este mai înainte de toate; creator și făcător, pentru că este ziditorul și făcătorul universului; este foarte înalt, pentru că este mai presus de toate; este atotțiitor, pentru că ține și cuprinde totul. Se poate ca termenii de „Cuvânt immanent” și „Cuvânt rostit” să fi fost luați de Teofil de la Filon de Alexandria, așa cum susțin unii critici sau din filosofia stoică. Dar teofil a făcut din acești termeni cuvinte cu o semantică nouă, le-a dat un alt conținut, așa cum creștinismul a dat un nou conținut templelor păgâne, făcând din ele biserici creștine. Ideea despre om-creația supremă a lui Dumnezeu-îl aproprie pe Teofil, într-o oarecare măsură, de filozofi greci. Astfel, el spune că omul nu a fost creat nici cu totul muritor, dar nici desăvârșit muritor, și cu o voință liberă:

preînchipuire în lumea creată: primele trei zile ale creației. Autolic, care îl cunoaște pe Dumnezeu în formă materială, îi cere lui Teofil să vorbească despre chipul lui Dumnezeu.

Teofil îi răspunde că despre chipul lui Dumnezeu nu poate vorbi și nici nu poate fi văzut cu ochii trupești, pentru că Dumnezeu este în „slavă, fără hotar; în măreție, fără de înțeles; în înțelepciune fără asemănare; în bunătate, de neajuns; în facere de bine, mai presus de cuvânt; De-aș spune că e lumină, vorbesc de o făptură a Lui; de-aș spune că e cuvânt, vorbesc de începutul creației Lui; de-aș spune că e minte, vorbesc de gândirea Lui; de a spune că e duh, vorbesc despre suflarea Lui; de-aș spune că e înțelepciune, vorbesc de odrasla a Sa; de-aș spune că e tărie, vorbesc despre stăpânirea Sa; de-aș spune că e putere, vorbesc de lucrarea Sa; de-aș spune că e purtare de grijă, vorbesc despre bunătatea lui; de-aș spune că e împărăție, vorbesc de slava Lui; De-aș spune că e domn, vorbesc

„Prin fire, omul n-a fost făcut muritor, nici nemuritor. Dacă l-ar fi făcut dintru început nemuritor, l-ar fi făcut Dumnezeu; și iarăși, dacă l-ar fi făcut muritor, s-ar fi crezut că Dumnezeu este pricina morții lui. Așadar, nu l-ar făcut nici muritor, nici nemuritor, ci capabil și de una și de alta. Dacă omul înclina spre nemurire păzind porunca lui Dumnezeu, avea să primească de la Dumnezeu ca plată nemurirea și avea să ajungă Dumnezeu; și iarăși, dacă se îndrepta spre faptele morții, neascultând de Dumnezeu, el însuși avea să fie pricina morții sale, că Dumnezeu l-a făcut pe om liber cu voința liberă. Cât privește ideea de rău, Teofil susține că răul nu este creația lui Dumnezeu „pentru că toate cele create de Dumnezeu au fost bune și bune foarte”. Răul a intrat în lume prin ispita demonului, care mai întâi a fost înger. Iată cum critică Teofil pe filozofi, care, spune el, au compus o mulțime de cărți despre slava deșartă, care sau contrazis dărâmand propriile învățături.

Pr. Prof. Univ. Dr. IOAN STANCU

„La ce i-a folosit pe Homer că a scris despre războiul troian ca să înșele pe mulți, sau la ce i-a folosit lui Hesiod catalogul din Teogonia așa-numiților lui Dumnezeu, sau lui Orfeu cei 365 de zei, pe care el însuși i-a tăgăduit la sfârșitul vieții spunând în Testamentele sale că există un singur Dumnezeu? Ce i-a folosit lui Aratos sferografia ciclului cosmic sau celor care au grăit la fel ca el, decât să dobândească slava de la oameni, de care nici ei nu au avut parte după vrednicie? Ce adevăr a spus? Sau la ce le-au folosit lui Euripide, lui Sofocle sau celorlalți poeți tragici tragediile lor, sau unui Menander sau Aristofan și celorlalți poeți comici comedile lor, sau lui Herodot și Tucide istoriile lor, sau lui Pitagora altarele, sau lui Heracle coloanele, sau lui Diogene filozofia cinică, sau lui Epicur dogmatizarea inexistenței proniei, sau lui Empedocle sistemul său, sau lui Socrate jurământul pe câine, pe găscă, pe platan, sau lui Asclepie cel lovit de fulger, domenii pe care îi invoca? Pentru ce folos, chiar dacă Socrate a murit de bunăvoie? Ce răsplată nădăjduiau să primească după un moarte? Ce i-a folosit lui Platon filozofia sa sau celorlalți filozofi doctrinele lor, ca să nu înșir tot numărul lor, că sunt mulți? Acestea le-am spus pentru a arăta gândirea lor nefolositoare și lipsită de credință.

De ce această înverșunare a lui Teofil față de tot ce este filosofie sau artă? Pentru că, în vremea lui, foarte mulți tineri formați în spiritul filozofiei grecești respingeau adevărurile de credință ale creștinismului. Teofil vrea să atragă atenția acestor tineri că-și pierd vremea prin biblioteci seduși de aceste neadevăruri ale filozofiei, fără să se intereseze de unicul adevăr care este învățătura creștină. De fapt, atitudinea aceasta ostilă față de filozofie și de filozofi este o caracteristică a apologetilor creștini, după cum reiese din scrierile lor. Cultura păgână este respinsă în bloc, ceea ce duce, în foarte multe cazuri, la exagerări.

Este cunoscut faptul că Biserica creștină, de îndată ce a fost recunoscută, a prețuit pe unii filozofi spunând că de multe ori ei sunt inspirați de un duh favorabil concepției creștine. Socrate și Platon sunt prezenți pe alocuri în picturile bisericesti, ceea ce denotă comprehensiunea doctrinei creștine pentru adevărurile exprimate de gânditorii necreștini. Antiohienii au avut meritul de a fi îmbogățit vocabularul creștin cu noi termeni teologici, care au fost acceptați și folosiți de teologia creștină posterioară cu sensul neschimbat. „Teologii școlii din Antiohia au respins metoda alegorică și au cercetat alte modalități de înțelegere a Scripturii”.

Ec. ALEXANDRU ȘTEFAN

VALENTIN, DRAGOBETE, MĂRȚIȘOR

Viața **Sfântului Valentin** ne introduce în atmosfera primelor secole de creștinism, o perioadă tristă a Bisericii, un timp al persecuțiilor și al prigoanei împotriva creștinilor. Valentin a trăit în timpul împăratului Claudiu al II-lea. Acest împărat era un luptător îndârjit și a avut multe războaie. El a vrut o armată puternică, dar majoritatea bărbaților romani nu doreau să meargă în luptă, preferau să stea acasă cu soțiile și copiii lor. Claudiu al II-lea a decis ca niciunul dintre soldații din Roma să nu se mai poată căsători. A interzis căsătoriile în Roma, considerând că soldații necăsătoriți se luptau mai bine decât cei căsătoriți pentru că nu aveau pe nimeni care să îi aștepte acasă. Împăratul s-a gândit că această lege îi va face pe bărbați să meargă la război și să lupte ca niște adevărați soldați. Sfântul Valentin s-a născut în jurul anului 175, în localitatea romană Interama (astăzi localitatea Terni, din regiunea Umbria, Italia). A fost hirotonit preot de către Sfântul Felician de Foligno, în anul 197. Apoi, Valentin a fost ales Episcop de Interama, fiind hirotonit de către papa Victor I. Valentin, care era un preot creștin, credea că dreptul oamenilor de a se căsători era dat de Dumnezeu, iar Împăratul Claudiu al II-lea nu avea dreptul să-l interzică. El a căsătorit în secret multe cupluri, cununile fiind făcute în locuri secrete, pentru a nu putea fi găsit de împărat. Într-un final, Împăratul Claudiu al II-lea a aflat, l-a arestat și a fost condamnat la moarte. Preotul Valentin a fost, probabil, executat pe 14 februarie în anul 269 sau 270. Nu se cunosc toate detaliile legate de viața Sfântului Valentin și nu se știe dacă legenda are o bază istorică reală.

În ziua de 14 februarie, Biserica Romano-Catolică îl sărbătorește pe Sfântul Valentin din secolul al V-lea d. Hr. cu binecuvântarea Papei Ghelesie. Inițial a fost sărbătorită ca zi a creștinismului occidental și este recunoscută ca o semnificație culturală, religioasă și comercială de dragoste romantică în multe regiuni din întreaga lume. Deși nu este o sărbătoare publică în orice țară, a fost numită, Ziua Sfântului Valentin sau, de asemenea, **Ziua Îndrăgostiților**. Datorită unui efort de marketing concentrat, Valentine's Day a apărut în Orientul Mijlociu, în Africa, pe continentele americane și chiar și în Orientul Îndepărtat. În cultura persană (Iran, Irak, Iordania și zona adiacentă) ziua dedicată iubirii este pe 17 februarie.

În Egipt este pe data de 4 februarie, numită ziua iubirii egiptene. În Brazilia, este sărbătorită pe 12 iunie, aleasă ca ziua dinainte de Sfântul Anton, cunoscut, aici, ca sfân-

tul protector al căsătoriei. În Columbia, ziua iubirii și a prieteniei este sărbătorită în a treia vineri și sâmbătă din septembrie. Aici este o tradiție foarte populară, „prietenul secret” trimite un cadou unui destinatar, de asemenea, secret. În Japonia și Coreea femeile dăruiesc bomboane, ciocolată și flori. A devenit aproape o obligație ca multe femei să dăruiască ciocolată tuturor colegilor bărbați. În Japonia este cunoscut ca giri-choko, de la cuvintele giri – obligație și choko – ciocolată. Prin efort de marketing susținut, o zi reciprocă, Ziua albă.

Pe 14 martie, bărbații sunt așteptați să întoarcă favorul celor care le-au dat ciocolată de Ziua Îndrăgostiților. În cultura chineză, există un omolog al Zilei Îndrăgostiților, numită Ziua Șaptelelor, potrivit legendei *Ciobanului și Țesătoarei Menajere* care s-au întâlnit în Rai în ziua a șaptea, din luna a șaptea a calendarului lunar. Țările islamice sau Rusia critică fenomenul occidental „Valentine's day”, spunând despre aceasta că este o sărbătoare superficială cu accente comerciale. Valentine's Day este considerată de Biserica Ortodoxă Română o pseudo sărbătoare religioasă. De fapt, la data de 30 iulie, Biserica Ortodoxă Română face pomenirea Sfântului Mucenic Valentin, episcopul Umbriei, martirizat la Roma în a doua jumătate a secolului al treilea. El a rămas în conștiința credincioșilor ca vindecător al celor bolnavi și îi binecuvintează în numele iubirii creștine și al familiei. O părtică din sfintele sale moaște fiind depuse în Biserica Delea Nouă, din București.

Ziua de 14 februarie, a fiecărui an și în mod deosebit după anul 1990, este așteptată de către negustorii de tarabă, de magazine și de mall-uri, deoarece în această zi cresc vânzările la majoritatea produselor, în special, la cele specifice sărbătorii Valentine's day: inimioare, fundițe roz, bomboane, iepurași și ursuleți de plus, cărți, felicitări, dulciuri și tot felul de produse în formă de inimă, iar restaurantele oferă meniuri speciale pentru această ocazie. Este mai mult decât evident ca toți negustorii încearcă să profite, în fond, iubirea comercială, durează doar o zi, în care majoritatea afaceriștilor încearcă să dea adevărate „tunuri financiare”.

Pe plaiurile mioritice, sărbătoarea tradițională pentru îndrăgostiți este **Dragobetele**, fiul Dochiei, un fel de „omolog local” al lui Cupidon și se ține pe 24 februarie. Nu este o sărbătoare strict religioasă, ci provine din zona folclorului românesc tradițional și poartă numele fiului Babei Dochia. Sărbătoarea simbolizează florul iubirii, și marchează

ză începutul primăverii. În duelul Dragobete-Valentine's day câștigător este Valentin deoarece și-a însușit tehnicile moderne de marketing. Totuși, romanticul Dragobete îi face pe mulți să viseze la începutul de primăvară.

În pădure, în grădini, păsările, care n-au plecat peste iarnă, încep să ciripească și să-și construiască cuiburi. În mitologia românească, Dragobete era zeul tinereții și al iubirii. Conform vechii zicale „Azi e Dragobetele, se sărută fetele”. Sărbătoarea era cunoscută și sub numele de „Logodna păsărilor” - ziua în care acestea se împerecheau și își făceau cuib. Ne-am obișnuit, ca o zi de sărbătoare să fie neapărat legată de consacrarea unui sfânt. Omul simplu, din popor, întotdeauna a căutat să stabilească o legătură de suflet între sărbătoare și viața lui de zi cu zi, iar dacă este vorba de un sfânt, cu atât mai mult să-l roage să-i facă viața mai ușoară și mai plăcută.

În mitologia dacică ar fi existat un zeu al vieții care simboliza trezirea întregii naturi și, practic, marca începutul primăverii. Acesta era sărbătorit pe 25 martie, zi în care avea loc un ceremonial religios, legat cu o sărbătoare religioasă numită „Buna Vestire”. Dragobetele, în general, se sărbătorea în apropierea echinocțiului de primăvară, simbolizând trezirea la viață, frumusețea, dar și tinerețea. Cu această ocazie la „Muzeul Satului” din București, are loc așa numitul „Târg de Dragobete” unde sunt nelipsiți meșterii populari, muzica și dansurile populare, produsele din gastronomia tradițională, precum și mărțișoarele.

Mărțișorul reprezintă, astăzi, doar un dar. Însă, în concepția strămoșilor noștri, șnurul împletit în alb și roșu era impregnat de semnificații și credințe. Simbol al primăverii, mărțișorul este purtat, la noi românii, de partea feminină familiei, dar nu oricum, ci în funcție de vârstă. În spiritualitatea tradițională românească există un sincretism între creștinism (catolic) și ortodoxie, fără „purificările” specifice occidentului. Tradiția noastră nu a respins niciodată creștinismul, ba, dimpotrivă, este invocat ajutorul Sfintei Fecioare, ca ocrotitoare, ca protectoare, ca tămăduitoare de boli și răutăți omenești.

La 25 martie, când Fecioara Maria este înștiințată că va naște „Pruncul Sfânt”, în tradiția Bisericii Ortodoxe Române este cinstită „Buna Vestire”, adică, maternitatea. Poporul român o invocă pe Fecioara Maria ca mijlocitoare spre împlinirea dorințelor omului, este cea care dăruiește noroc fetelor și „rodnicia pântecului” femeilor fără copii, pentru un soț iubitor adică pentru dobândirea calităților necesare unei existențe normale și armonioase, fără aroganța occidentală. Tradiția populară a sărbătorilor de primăvară, cred, că se bazează pe ideea de renaștere a vieții, prin intermediul simbolismului feminin.

Primul pas are loc la Dragobete, când fetele primesc calitatea de iubită. „Trezirea la viață” are loc prin sentimentul iubirii și confirmarea reciprocă a relației în fața comunității. Fata devine iubită, în sensul cel mai frumos și nobil al noțiunii de respect între parteneri, fără erotism, cum se înțelege, destul de des, în vremurile de azi, statutul de „iubită”. Datina are ca scop „protecția feminității”, pentru ca femeia-iubită să devină mamă, ocrotitoare a vieții, adică prezența copilului, la care orice ființă omenească se raportează pe tot parcursul existenței sale. Următorul pas în transferul de responsabilități este la Mărțișor, care se poartă nouă zile, până la celebrarea celor 40 de Mucenici. Fetele își leagă șnurul pe flori sperând că, aidoma florilor, să devină frumoase și iubite de toată lumea. Femeile măritate leagă șnurul mărțișorului pe crengile înflorite ale unui arbore roditor, sperând că vor avea parte de „rodnicie și noroc” în viață și în familie. În comunitatea tradițională românească, tinerii sunt nădejdea continuității neamului și a păstrării valorilor spirituale.

BRÂNCUȘI, DRAGOSTEA MEA!

spectacol aniversar la împlinirea a 146 de ani
de la nașterea marelui artist, pe scena Teatrului
Dramaturgilor Români București

Anul acesta, 19 februarie, ziua de naștere a lui Constantin Brâncuși a fost sărbătorită artistic pe scena Teatrului Dramaturgilor Români printr-un spectacol de înaltă ținută artistică ce a venit ca o mărturisire de iubire și prețuire pentru marele sculptor. De altfel, „BRÂNCUȘI, DRAGOSTEA MEA!” este singurul spectacol național realizat și dedicat lui Brâncuși, tocmai în această zi de mare însemnătate! Totodată, Centrul UNESCO Mihai Eminescu, alături de acest spectacol, a dat viață unui eveniment brâncușian și printr-o inedită expoziție de artă itinerantă: „BRÂNCUȘI și iubirile lui!” ce a avut ca protagoniste portretele-picturi ale celor nouă personaje ale piesei de teatru (artist Vali Ciobanu) și pe cel al Zeului Creator Brâncuși (artist Dimitri Murahovschi). Parteneri de onoare ai evenimentului au fost Asociația Culturală Libris Brașov, Asociația OR și Uniunea Ziariștilor Profesioniști din România.

Inspirat de cartea *Brâncuși, dragostea mea!*, a Claudiei Motea, tradusă și publicată deja în zece limbi, acest spectacol multimedia a adus în prim-plan marile iubiri ale lui Brâncuși, cu femeile celebre care i-au fost muze: Margit Pogany, Maria Tănase, Eileen Lane, Peggy Gugenheim, Madame Leonie Ricou, Maria Bonaparte, Cella Delavrancea, Baroneasa Renee Irana Frachon și Milița Petrașcu. Toate cele nouă personaje feminine au fost interpretate de actrița Claudia Motea, care dovedește o adevărată performanță artistică, printr-o doză magică de talent și dăruire, în crearea diversă a acestor personalități complexe.

Iată un spectacol fascinant, în regia semnată de Beatrice Rancea, care evocă adevăratele povești de iubire din viața marelui artist, trăite în atelierul său din Montparnasse și care sunt menite să ajungă la sufletul cât mai multor spectatori! Vocea lui Brâncuși aparține actorului Marius Bodochi, la pian Smaranda Vasile, iar la vioară Ruxandra Cuptor.

Claudia Motea CV artistic

Claudia Motea este o actriță româno-canadiană cu o personalitate artistică atipică pentru că pe lângă profesia de actriță, ea reușește să se impună pe scena vieții culturale românești și internaționale și ca poetă, scriitoare, dramaturg, scenaristă, traducătoare și profesoară de artă dramatică. Astfel, ea apare sub lumina reflectoarelor cu mult succes, de la București până în Los Angeles, deținând numeroase distincții în țară și în străinătate, în primul rând, ca actriță one woman show și ca dramaturg. În prezent este director artistic al Teatrului NostruM din cadrul Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România, profesor de artă dramatică la Centrul UNESCO Mihai Eminescu din București și reprezentant LIBRIS/Editura Creator care face parte din grupul de firme Libris pentru evenimentele de lansare carte București.

La *Gaudeamus 2019*, noua sa carte MUCH LOVE – Decalog Teatral / Libris Editorial a fost aleasă pentru o campanie a radiodifuziunii române, fiind promovată și recomandată ca una dintre cele mai îndrăgite cărți ale acestui târg.

Printre premiile de referință naționale și internaționale ale Claudiei Motea, amintim: Magna cum Laude oferit de Uniunea Autorilor și Realizatorilor de Film România - U.A.R.F., Premiul de Excelență în cadrul Galei Celebrităților 2016, Femeia Anului la Gala Femei de Succes 2018, Premiul Cartea Anului 2019 în Israel pentru cartea sa *Shalom, Israel!*.

În luna iunie 2021, a fost premiată la Academia Română cu Premiul „Cronica Timpului” acordat de UZPR - Uniunea Ziariștilor Profesioniști din România, iar în decembrie, a primit pe scena Teatrului Național București Premiul *Polivalență artistică* pentru spectacolul BRÂNCUȘI, DRAGOSTEA MEA! scris de ea și în care joacă nouă personaje. Cartea sa BRÂNCUȘI, DRAGOSTEA MEA! a fost deja tradusă în zece limbi.

Anul 2022, care de-abia a început, i-a adus un premiu deosebit de important, Premiul „I. Peltz - Opera OMNIA”, pentru cartea sa „SHALOM, Israel!”, ea fiind laureată alături de alte personalități de remarcă din România și Israel, de prestigiosul Centru Israeliano- Român din Tel Aviv. Toate cărțile ei se pot bucura și de formatul ebook și pot fi găsite pe www.libris.ro.

„E un spectacol original, necesar, dinamic și expresiv din toate punctele de vedere, care se adresează și publicului informat, și celui profan, deoarece conține o mare doză de magie recreând portretul unui geniu. După spectacol, am avut inima plină!”

Critic de teatru **Dinu Grigorescu**

„Actrița Claudia Motea inventează și se reinventează în fiecare personaj, străbătând toată paleta artistică de sentimente: bucurie, tristețe, disperare, extaz, pe parcursul unui singur spectacol la fel de rotund și amețitor ca Sărutul lui Brâncuși. Extraordinar!”

Prof. Dr. Carmen Bobocescu
Uniunea Ziariștilor
Profesioniști din România

Din cronici teatrale:

„Să-l sculpezi pe genialul Constantin Brâncuși în memoria românilor, printr-un astfel de act artistic, mi se pare un dar neasemuit. Nouă roluri și - Dumnezeu! - atâtea trăiri! Nouă muze și o singură actriță! Mulțumim!”

Gabriel Lixandru
jurnalist Ziarul Argeșul

„Iată un fragment intim din viața celebrului artist român, purtându-ne cu originalitate și talent pe tărâmul muzelor care l-au inspirat, l-au respectat, l-au iubit și nu l-au părăsit niciodată. Un spectacol ce trebuie să ajungă la sufletele cât mai multor spectatori!”

Prof. dr. Ovidiu Cornilă
„Destinul Românesc” Madrid

...eu am ieșit din veacul meu baroc,
pe scîncetul astralei violine,
să te-ntîlnesc pe tine, la soroc,
să te zidesc în magice terține;
cu umeri zgribulindu-se a toamnă
și tronul, cu uimiri de păpădie,
cu zbateri de hulub, în piept de doamnă,
tu m-ai lăsat chiar dorului, simbrie;
ca muzica din veacul ce s-a stins
în lacrima de blînd violoncel,
sînt azi arpegiul tău, cu părul nins,
ascuns în mine și numit acel
ce-a fost, cîndva, **neliniștit truver**,
iubirea ta fiindu-i temnicher...

07.02.22

...memoria duratei reînvie,
prezent se face murmurînd, la tîmple;
iscoada din condei, vezi, încă știe,
ce fapte vin spre tine...să se-ntîmple;
în oda de lumină azi te-nchid
pe tine, o enigmă-nfloritoare,
cît ochiul pineal, etern lucid,
e-un fluture zburdînd în estuare...
el, din al nopții tremur s-a ivit –
contur vibrat de-al sîngelui descînt,
iar pasărea iubirii, negreșit
sfioasă, te-a adus într-un cuvînt...
eu, prin suspinul vieții, îngeresc,
pe tine... **doar, femeie**... te găsesc...

20.02.22

...o clipă doar...și-n viață e tîrziu;
un vis înalt speranța – o himeră;
chiar dorul s-a ascuns în azuriu,
culoare pe-o planetă efemeră...
sîntem un duh ce caută noroc,
ecou subtil ce a fugit din astre,
suspînul mării, în stingher ghioc –
paznic discret numai iubirii noastre;
pe tîmpla grea a veșnicei chilii
rămas-a doar o singură icoană
și-un înger pur, ce-așteaptă tu să vii,
să te așezi uimită într-o strană,
avînd pe buze unicul cuvînt
ce-aduce doar **lumină... pe pămînt**...

23.02.22

...a trecut furtuna peste grîu
și-a lăsat în urmă mii de maci;
rîsul tău îi ține azi în frîu...
inocenței tale – zei-ortaci...
roșul blînd îi duce-n carnaval –
vînătoare tandră în hlamidă,
cu gonaci din timpul sideral
ce duios te scot din crisalidă;
ora ta nu-i una pămînteană,
din tăcere a ivit altoi
înscriind din lacrimi o icoană
chiar iubirii ce-am ascuns în noi...
și-n exilul **dintr-un vis, în altul**
inimii să-i îmblînzim asaltul...

18.02.22

...cuvintele rostite nu au umbre,
poartă cu ele unduire de dor;
în dimineața vieții fac și tumbă,
în hîrjoneli cu soare...pe-un răzor;
de-acolo însă-ncepe un război
subtil și iute – lamă fără teacă – ;
bărbat – femeie, singuri, amîndoi,
voind iubirea însăși s-o întreacă,
cu fapte mici, dar anonim-curate
și cu tandrețe sublimată-n gest,
din amintiri trăite, netrucate,
ivite grav de pe-un tărîm agrest...
s-au întrupat dintr-**o zeiască luptă**,
din care veșnicia, azi, se-nfruptă...

04.02.22

„doar dorului... mireasă!”

NICOLAE CABEL

...**frumosul zburdă** ne-ncetat în sine
și tot mai des în suflet de femeie;
acum, eu știu că te-a ales pe tine
și fruntea ta, cu-a dorului scînteie...
tu faci prezentul să renască-n mine,
să îmi topească vîrstele-n descînt,
să pot găsi mireasma de verbine
în cel mai simplu și uitat cuvînt;
ai devenit un faur al duratei,
îmbraci, în suflet, toamna-n primăvară,
tu modelezi uimirile fregatei,
cînd zboru-i cu lumina se măsoară...
silabele mi-au devenit vocale
și clipele-mi scîncesc...pe nicovale...

21.02.22

...prin tine, azi, încet mă recompun;
iau din trecut, s-așez în viitor
din arc de timp doar ce socot că-i bun
pe-altarul clipei, în eternu-i zbor...
tu-mi ești poveste și oglindă-n față
și țărîm pe lumea-n care voi intra;
o poartă în astrala dimineată
cînd tîmpla mea va sta lîngă a ta,
iar lutierul magic, anonim,
va risipi tăcerea din arcuș
făcîndu-ne ființa un chilim
pe-al stanțelor lunatec derdeluș...
voi fi atunci un punct... pierdut pe hartă
iar tu, enigma, ce-o numim toți, soartă...

22.02.22

...zeiță ești... te ispitește vîntul;
bîrlogul său e fără de poveste...
ar vrea ca tu să îi alinți descîntul –
noroc n-avem...cînd dragoste nu este...
tu porți cu tine-a duioșiei tiară
și clipa tinereții mi-o aduci
cu dorul tău, ce zburdă prin secară,
cînd ceasul neuitării vrea să-l culci...
frunzișul toamnei e acum sinod,
o umbră vie încă-l protejează;
din pagina tristeții slove rod
și frumusețea ta în mine-i trează,
rodind iubire-n fiecare clipă
cu verbul ei, ce-mi este **azi – aripă**...

19.02.22

...tu întrebai cînd toamna-ncepe vîntul,
cînd vrea chiar frunza singură să cadă,
să-și spună ploaia pe deplin cuvîntul,
iar noi să punem sufletului nadă...
atunci coboară din neant...și doruri,
comete, chiar, din alte primăveri,
din iernile ce-au săvîrșit omoruri,
doar în balade de naivi truveri;
atunci te-nhață chiar melancolia,
în seara rece, singura cochetă,
ți-apare-n amintire – colilia,
din anotimpul viselor de cretă...
și, totuși, tu rămîi ce ești – femeie –
o floare în **eternă melopee**...

17.02.22

...am cușca mea numit' atelierul...
paleta blîndă geme de culori;
un șevalet...și vîrsta-mi – palierul
pe care anii, uneori, mi-s flori...
în seara ceea – eu și menuetul,
o pînză albă, știu, mă aștepta;
n-aveam curaj să-ncep cu ea duetul,
cînd a bătut la ușă... umbra ta...
și-am adormit, pe fruntea unui vis,
strivit încet de-un trup de amazoană...
erai tot tu, cu brațul ferm, precis,
mi-ai modelat uimirea-ntr-o icoană...
și m-am trezit...în ramă – doar sirena
ce-mi surîdea; **din... terra di sienna**...

16.02.22

...visez și-acum copilul care-am fost,
cînd soarta, în pahare de argint,
turna încet, cu enigmatic rost,
doar basme pure...ce nicicînd nu mint;
obraji lor se luminau de-un vis,
cu lebede migrînd spre infinit,
cînd, pe grumazul veacului promis,
cometa ta cu drept s-a odihnit...
am luat-o apoi de aripa-i astrală,
i-am pus drept lesă un meteorit
și ți-am adus-o, ca trofeu de gală,
de la acel ce-n taină te-a iubit...
al nostru stup e astăzi un colind,
în care **doar tăcerile s-aprind**...

13.02.22

...știi că-s amintiri și de cleștar?
sub fruntea ta și azi se mai strecoară
spre viitor; el ne surîde-n seară
prin puiul de brumat mărgăritar...
născute sînt dintr-un război stelar,
prin două inimi, simplu-nvăluite,
sub patrafirul iernii, reunite
de șoimul dăruirilor în har;
legenda lor a fost o vînătoare,
ce a intrat cuminte-ntr-un colind,
prin care, azi, speranțe se aprind
că, prin iubire, te preschimbi în floare...
sub crucea unui dor și-n val de rouă,
iertarea ierbii ni se dă și nouă...

31.01.22

„Cititorule, cuvintele cu litere îngroșate (bold) reprezintă titlul poemului”

Cercetarea românească moare, dar nu cedează (I)

(Modele prost preluate și reforme de dragul reformelor)

Actori principali, pe termen scurt

- Ion Iliescu, Emil Constantinescu, Traian Băsescu, președinți ai României;
- Petre Roman, Teodor Stolojan, Nicolae Văcăroiu, Victor Ciorbea, Radu Vasile (Dumnezeu să-l odihnească), Mugur Isărescu, Adrian Năstase, Călin Popescu Tăriceanu, Emil Boc, Victor Ponta, Viorica Dăncilă, Ludovic Orban, Florin Cățu, prim miniștri ai României;
- Miniștrii Cercetării sau președinții Autorității Naționale pentru Cercetare (sub diverse denumiri) și miniștrii Învățământului (sub diverse denumiri).

Actori secundari, pe termen lung

- Ion Stănculescu, Nicolae Vasile, președinte, respectiv vicepreședinte ai Patronatului Cercetării din România (sub diverse denumiri); Subsemnatul, fiind și actor, și povestitor, cer scuze din start dacă anumite referințe la activitatea proprie pot fi umbrite de păcatul subiectivității;
- Radu Mînea, președintele Federației Sindicale din Cercetare (sub diverse denumiri).

Premize

În analiza care urmează, voi pune în discuție mai multe laturi a ceea ce s-a înțeles înainte de 1989 și se înțelege în continuare și azi, în limbajul curent, prin noțiunea de „cercetare științifică” și anume: *cercetarea fundamentală, cercetarea aplicativă și inovarea*. În mod normal, inovarea nu ar trebui tratată la domeniul cercetării, aceasta fiind mai repede asociată cu domeniul economic.

Cercetarea fundamentală cuprinde acea activitate prin care niște specialiști de înaltă clasă, bine selectați, o desfășoară pentru a deveni și mai competenți în domeniile lor, pentru a publica în reviste cu o foarte bună cotație națională și internațională, pentru a obține niște distincții și premii, de ce nu, chiar premii Nobel. Aceasta se desfășura și înainte, și continuă după 1989, în Institutul Academiei Române, Universități și unele dintre institutele de cercetări departamentale. La o dimensiune rațional evaluată, *această activitate trebuie finanțată 100% de la bugetul de stat*. Nu este obligatoriu ca România să abordeze cercetare fundamentală în orice domeniu, în primul rând, ținând cont că aceasta este foarte scumpă, iar în al doilea rând, că de la aceste cheltuieli nu se așteaptă niciun fel de recuperare economică a costurilor.

Cercetarea aplicativă cuprinde acel set de activități în urma cărora sunt concepute noi produse și tehnologii, iar acestea sunt transferate către potențialii producători în vederea exploatarei economice a acestora. Instituțiile implicate sunt firmele producătoare ale viitoarelor produse și institutele de cercetare științifică și dezvoltare tehnologică din domeniile respective. Finanțarea cercetării aplicative are o parte de la bugetul de stat, dar este necesară și o cofinanțare din mediul economic, acesta fiind cel ce va beneficia de efectele economice produse prin aplicarea rezultatelor. Deci, realizatorii proiectelor trebuie să urmărească obținerea de avantaje prin care să se recupereze cheltuielile făcute. Cercetarea aplicativă este o activitate menită să crească *competitivitatea*, motiv pentru care obținerea cotei de finanțare de la bugetul statului se va face prin competiție.

Inovarea este o formă de creație, cea mai importantă parte fiind în domeniul tehnic. Ca orice formă de creație, depinde de scipirea

minții unor persoane, numite inventatori, și nu are legătură cu nivelul de educație al acestora și nici cu parcurgerea unui proces de cercetare prealabil. Întâmplător, cel mai mare inventator al tuturor timpurilor, *Thomas Edison*, nu a absolvit nicio formă organizată de învățământ. Asocierea inventatorului trebuie să se facă cu un *investitor*, persoană fizică sau instituțională care, având încredere într-o invenție, decide să finanțeze aplicarea acesteia până la obținerea de rezultate economice. Structurile care finanțează transferul tehnologic bazat pe inovare sunt de regulă instituții bugetare, fonduri de risc, business angels (îngerii afacerilor), persoane fizice sau inventatorul însuși. Inovarea are o legătură foarte strânsă cu competitivitatea unei țări. Astfel, includerea administrării inovării în cadrul Ministerului Învățământului, cum s-a întâmplat mai tot timpul în România, este total inoportună.

multă atenție pentru cercetare, circula atunci informația că ar fi spus: *Ce mai vor și ăștia?... Au scăpat țâța coanei Leana din gură și acum caută alta!*

Vorbele sunt vorbe, dar un fapt negativ este însă cert, prin Hotărâre de Guvern, a transformat toate institutele de cercetări aplicative, ca formă de organizare, în *societăți comerciale*, ceea ce însemna că le adăuga la „*grămada de fier vechi*”, de care spusese același prim ministru că reprezintă economia României, și deschidea o invitație aventurierilor din afacerile imobiliare pentru preluarea subevaluată a activelor acestora.

Nu a trecut mult timp și succesorul acestuia, primul ministru Teodor Stolojan, cu vocea lui apăsată, a întărit și mai mult ideea spunând, într-o cuvântare la o reuniune care avea loc în Aula Academiei Române, că *dacă ar fi să judecăm din punct*

Vizita președintelui Ion Iliescu la Expoziția Cercetării din anul 1993

Vizita unor miniștri la Expoziția Cercetării din anul 1993

Până în anul 1989, finanțarea cercetării și inovării, ca de altfel orice altă activitate, se făcea de la stat, proprietatea privată existând doar la nivel individual nu și instituțional. Totuși, exista căi diferite. Bugetul statului asigura direct cu fonduri doar proiectele din Planul de Stat, prin Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie (CNȘT), condus de Elena Ceaușescu. Mai existau Planul Departamental 1 (D1), dependent de ministerele de domenii, și Departamental 2 (D2) din cadrul Centralelor Industriale. Proiectele din D1 și D2 se derulau prin întreprinderile industriale care primeau fondurile și semnau contractele de cercetare cu institutele de cercetări sau universitățile ofertante, asumându-și valorificarea rezultatelor obținute. Academia Română avea și atunci, ca și acum, finanțare directă, fără a trece prin alte structuri guvernamentale.

Înainte de 1989, totalitatea fondurilor de cercetare din Planul de Stat, D1, D2 și Planul Academiei Române însumau puțin sub 3% din PIB, conform unor studii elaborate după 1990. Abia în anul 2007, Uniunea Europeană aproba o strategie prin care țările membre erau obligate să finanțeze cercetarea cu minim 3% din PIB, din care 1% din Bugetul de Stat și 2% din economie.

În țara noastră, imediat după revoluție, a existat o inerție a cifrelor de dinainte, dar în timpul Guvernelor Petre Roman situația s-a deteriorat radical, primul ministru trădând ostil domeniul, considerând că întreg sistemul a fost obedient față de soția dictatorului. La insistențele conducătorilor institutelor, care solicitau guvernului mai

de vedere economic, cercetarea științifică românească ar trebui închisă toată.

Iată cum, după o trecere prin aspectul comercial și o judecată de contabil, un domeniu sensibil ca acesta a ajuns în bătaia vântului istoriei, doi conducători de guvern, cronologic, primii din noua epocă în care intrase țara, în care oamenii își pusese mari speranțe de modernizare, au condamnat România la înapoiere și dependență de alții. Nu au înțeles că cercetarea științifică este altceva decât comerț și contabilitate. Ca structură guvernamentală, cercetarea era reprezentată atunci de un departament în cadrul Ministerului Învățământului, condus de niște profesori universitari foarte apreciați, dar care n-aveau nicio legătură cu managementul domeniului, fiind niște excelenți oameni de catedră și atât.

Guvernul Nicolae Văcăroiu a echilibrat oarecum situația, printr-o soluție tranzitorie spre începerea negocierilor de aderare la Uniunea Europeană. În primul rând, a fost înființat un minister cu profil de cercetare, primul din istoria României, denumirea exactă a acestuia fiind *Ministerul Cercetării și Tehnologiei*. Conducătorii proveneau din cercetarea aplicativă, având multă experiență în managementul specific: Doru Dumitru Palade, ministru, respectiv Florin Teodor Tănăsescu, secretar de stat.

Unele din instrumentele utilizate reprezentau o continuitate față de situația dinainte de 1989, mă refer la evaluarea situației printr-o expoziție națională, cea realizată la ROMEXPO în 1993 asemănându-se destul de mult cu fostele EREN (Expoziția Realizărilor Economiei Naționale). Trecând peste partea

NICOLAE VASILE

de formă, efectul acesteia a fost deosebit de benefic, acolo realizându-se dialogul foarte necesar dintre noile autorități politice și specialiști. Președintele Ion Iliescu, aproape jumătate dintre miniștri, mulți parlamentari, fiind prezenți în expoziție, ocazie ce a prilejuit căutarea unor soluții adecvate noilor realități pe care le trăiam. Soluția practică rezultată în urma acelor discuții, legiferată ulterior, a fost „Legea 1%”, care însemna colectarea procentului respectiv din cifra de afaceri a tuturor agenților economici.

Modul de administrare a acestui fond a fost stabilit prin *Programul ORIZONT – 2000*. Pentru acesta s-a constituit *Colegiul Național pentru Cercetare-Dezvoltare*, format din mai multe Comisii de specialiști pe diferite sectoare de activitate, declarate prioritare, care, anual, colectau propuneri de proiecte, a căror aprobare ca tematică și valoare se adjuca prin *selecție de oferte*. Structura Colegiului Național se aproba prin ordinul ministrului.

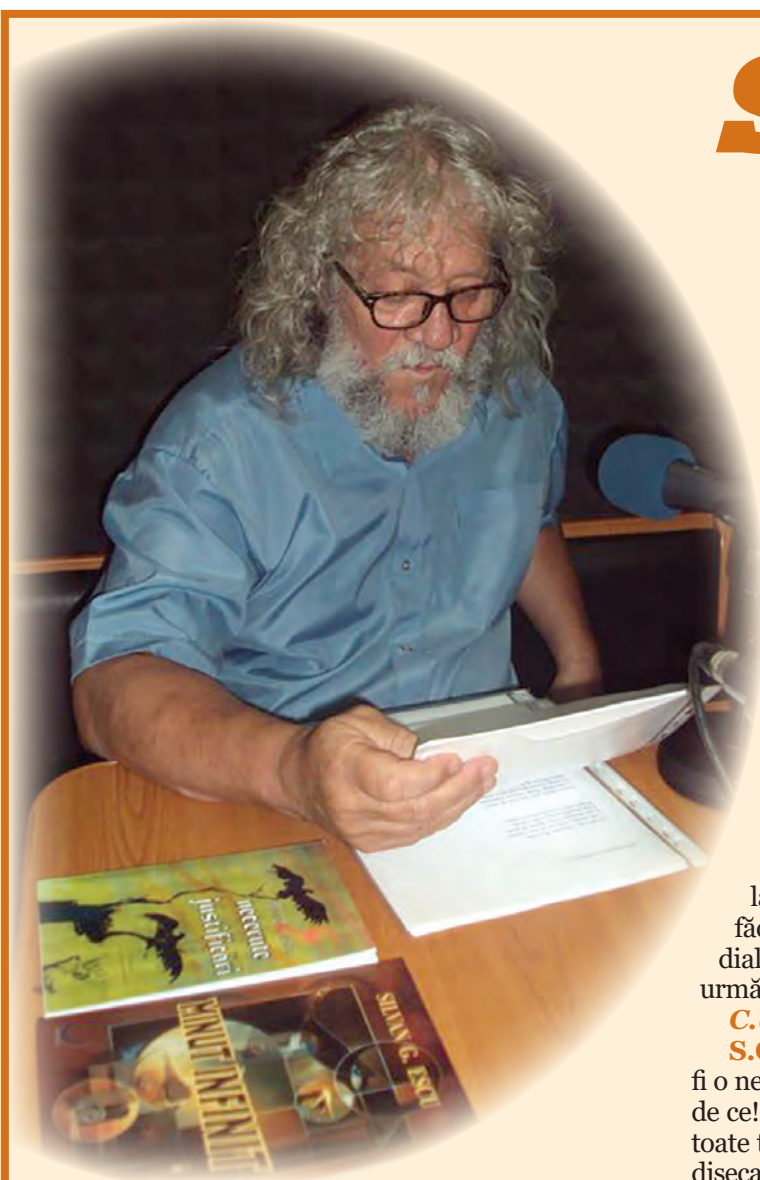
În această perioadă s-a format și structura de dialog social la nivel național în triunghiul Minister – Patronat – Sindicate, care avea să aibă un rol foarte important în viitor. Tot atunci s-au inițiat și alte forme de colaborare cu valoare simbolică și de imagine. Una dintre acestea a fost declararea

prin Hotărâre de Guvern a *Zilei Naționale a Cercetării și Proiectării*, aleasă pentru data de 19 Noiembrie, ziua de naștere a savantului George Emil Palade, laureat al Premiului Nobel pentru medicină, cercetător născut și scolar în România. Domnia sa a fost alături de noi prin mesajele telefonice transmise în direct cu ocazia Conferințelor Anuale organizate cu ocazia evenimentului. Cu această ocazie aveau loc întâlniri între reprezentanții Președinției României, Guvernului, Patronatului și Federației Sindicale care analizau realizările și problemele domeniului.

Personal, consider că această perioadă a fost una salvatoare pentru acele vremuri, punându-se baza unor structuri absolut necesare, având în vedere și noutatea viziunii politice, dar și adaptarea la modificările radicale intervenite în mediul economic, unde statul avea din ce în ce mai puține pârghii de intervenție. Unitățile de cercetare trebuiau să se alinieze la noua situație.

Criticii acelei perioade subliniază faptul că Programul ORIZONT-2000 nu era un program în sensul cerut de Uniunea Europeană, adică, unde proiectele să se adjuce prin licitații. Pentru aceasta ministerul nu putea face mai nimic, organizarea unor competiții de proiecte necesitând participarea a multor salariați, pe care structurile guvernamentale nu le mai aveau, ca înainte de 1989. Trebuia gândită o descentralizare a acestor activități, ceea ce presupunea o nouă abordare, pentru care guvernul respectiv nu mai avea suficient timp, apropiindu-se momentul alegerilor.

(Va urma)

SILVAN G. ESCU și stilul care l-a consacrat!

C.U.: - Sfaturi pentru un scriitor debutant?

S.G.E.: - Să nu ceară sfaturi, dar dacă totuși le primește să le urmeze, trecându-le însă prin filtrul minții sale. Obligatoriu este să „radă” câteva zeci de rafturi de bibliotecă, să-și construiască o cultură solidă, pe care, dacă are condei, s-o folosească adecvat, în sensul potrivit.

C.U.: - Ce părere aveți despre literatura românească din zilele noastre?

S.G.E.: - Împărțită. De cele mai multe ori se încearcă o împropățare, forțată cumva, cu orice preț chiar, renunțându-se cu prea mare ușurință la stilurile clasice, care, fie vorba între noi, nu au făcut niciun rău literaturii române! Trendul mondial fiind altul, conform teoriei neavutului încotro, îl urmărim și noi.

C.U.: - Scriitorul preferat? De ce?

S.G.E.: - Fără să stau pe gânduri, Dostoievski. Ar fi o nerușinare din partea mea, un sacrilegiu, să explic de ce! Totuși... pur și simplu fiindcă este cel mai... din toate timpurile. Și din cele care vor veni. Nimeni nu a disecat, cu mijloace literare atât de meșteșugite, sufletul omului așa cum a făcut-o el!

C.U.: - Despre ce vă place cel mai mult să scrieți? Subiectul preferat de abordare în scrierile dumneavoastră și care ar fi resortul acelei abordări?

S.G.E.: - Viața socială este cea care mă „invită” să o abordez, mai cu seamă tarele societății pe care le întâlnim la tot pasul, „ produse ” ale cetățenilor care o compun.

C.U.: - În ce condiții vă apare inspirația?

S.G.E.: - Te miri când, nu există un moment determinat sau o împrejurare anume! Însă, dacă e vorba de poezie, mai ales atunci când mă aflu la volan, iar proza o scriu noaptea, când am nevoie de liniște totală.

C.U.: - De fapt, cine este Silvan G. Escu?

S.G.E.: - În ciuda celor 70 de ani, un bătrân cu trăiri adolescente care, amintindu-și că știe alfabetul, s-a gândit să-și ia un pseudonim literar. Și, din spatele acestui subterfugiu, să împerechez literele în așa fel încât să se nască unele cuvinte trebuincioase, sper, colii de scris!

C.U.: - Care este locul în care vă simțiți cel mai confortabil?

S.G.E.: - În pat! Acolo clocesc cele mai năstrușnice, dar și cele mai realiste gânduri.

C.U.: - Ce părere aveți, în general, despre societatea românească de astăzi? Puteți creiona o comparație între trecut și prezent?

S.G.E.: - Da, pot creiona... cu pixul. În trecut nu se putea, astăzi nu-ți poți permite să poți! Societatea decum am descris-o succint ceva mai sus, deși ar putea părea de nedescris.

C.U.: - Care sunt lucrurile cele mai importante în viața dumneavoastră?

S.G.E.: - Ca să răspund strict întrebării, voi spune că lucrurile cele mai importante din viața mea sunt ființe. Părinții, copiii, soția, sora, puținii prieteni apropiați.

C.U.: - În copilărie, ce-ați visat să deveniți?

S.G.E.: - Am visat să devin ce nu voi ajunge niciodată, un mare fotbalist, precum Dobrin, Ozon, Nunweiler, Dumitrache! Chiar dacă am fost legitimat la Federația Română de Fotbal, am jucat doar în ligi inferioare. Sper să nu se întâmple și cu ceea ce scriu!

C.U.: - În opinia dumneavoastră, există diferențe între un scriitor și un autor?

S.G.E.: - Nu orice autor poate fi scriitor, chiar dacă uneori (sau chiar mai des) scrie. În orice caz, scriitorul nu „autorează”!

C.U.: - Ce vă place să faceți când nu scrieți?

S.G.E.: - Să mă pregătesc de scris! Timp în care conduc (sau mă las conduș!). Bine, și alte activități legate de viață, având în vedere că nu sunt scriitor profesionist și, în consecință, nu trăiesc de pe urma scrierilor mele.

C.U.: - Legat de scris, aveți vreun obicei, un loc, o perioadă a zilei preferată în care să așterneți pe hârtie ceea ce „vă suflă” spiridușul inspirației?

S.G.E.: - În cazul meu spiridușul este femeie/fecioară, muză care îmi dă târcoale zi și (mai ales) noapte(a)! Locul preferat pentru scris poate fi oriunde, iar dacă inspirația mă inundă, pur și simplu mă opresc și-i dau de lucru pixului; dacă locul nu-i chiar optim, măcar acolo ceva, încropesc câteva idei sumare, un schelet...

C.U.: - Dacă ați avea posibilitatea să fiți în pielea oricărui personaj istoric, cine ați fi și de ce?

S.G.E.: - Nicolae Iorga, pentru că a fost cu adevărat un personaj, istoric chiar. Și nu doar fiindcă (și eu) am barbă!

C.U.: - În cazul în care ați fi capabil să ștergeți o anumită perioadă din trecutul istoric al României, care ar fi aceea?

S.G.E.: - Perioada de până în urmă cu câteva decenii, desigur! Doar cei care au trăit-o ar putea să o înțeleagă în complexitatea sa degradantă. Din păcate, unele dintre tarele ei se manifestă și astăzi, vreme în care reperele devin nisipuri mișcătoare!

C.U.: - Care sunt, din punctul dumneavoastră de vedere, cele mai importante calități ale unui scriitor valoros?

S.G.E.: - Când este el însuși, diferit de alții. Altfel, dacă inspirația este o calitate, atunci ea e.

C.U.: - Care sunt cele mai mari surse de fericire și de mulțumire ale vieții dumneavoastră la momentul actual?

S.G.E.: - Fericirea este o permanentă „Fata Morgana”. Când crezi că ai pus mâna pe ea a și dispărut! Mulțumire da, e vorba de realizările fiilor mei; și în oarecare măsură și ale mele.

C.U.: - Ce ați vrut să transmiteți prin ultima dumneavoastră carte?

S.G.E.: - O să mire, dar tocmai dragostea de viață pe care, dintr-un impuls nefiresc, am luat-o de multe ori în balon cum se spune, ba în răspăr, ba în târbacă, ba în șagă, din care, culmea a ieșit se pare ceva serios, romanul „Comedia tristeții”!

C.U.: - Ce proiecte aveți în lucru? Cu ce ne veți surprinde?

S.G.E.: - Scriu deopotrivă poezie și proză, când mă obosește una, trec la cealaltă. Asta nu înseamnă că sunt neapărat un nestatornic. În mod serios am început un nou roman, am scris deja 25% din el, sper eu diferit de cel amintit, însă fără să abdic de la stilul care m-a consacrat. În orice caz, îmi place să fiu surprinzător!

C.U.: - În numărul recent, 83-84, al „Cronicii Timpului”, pe o întrebare pagină ați scris despre „Mihai Eminescu - născutul”. Afirmati, la un moment dat: „Noi, cei care-l iubim, avem datoria să-l promovăm, făcându-i pe alții, mai puțin familiarizați cu opera sa să-l descopere, iar pe ceilalți, ceva mai apropiați de fenomenul Eminescu, de adevărata cultură, să-l redescopere”. Puteți explica esența acestei afirmații?

S.G.E.: - La ora actuală suntem departe de cunoașterea și înțelegerea întregii opere eminesciene! Cercetători eminescologi, și nu numai, unii chiar dinafara țării noastre, caută permanent prin arhive din care niciodată nu s-a șters praful și descoperă noi date și informații despre Luceafăr și scrierile sale. Trăiesc mereu sentimentul dureros că la nivel instituțional nu se coordonează unitar acțiunile menite să trezească și să țină încontinuu viu, în conștiința publică, „fenomenul Eminescu”!

C.U.: - Un mesaj pentru cititorii publicației „Cronica Timpului”?

S.G.E.: - S-o cumpere, să pună mâna pe ea că se termină, cum apare, ca pâinea caldă de odinioară, să mă citească pe mine când sunt publicat, dar mai ales pe cei foarte valoroși care apar în paginile ei, care-și oferă scrierile acestei cunoscute și prețuite reviste!

✍️ **CRISTINA UNGUREANU**

Recent l-am revăzut în București, la un eveniment cultural, pe scriitorul și jurnalistul Silvan G. Escu, membru al Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România. Prima dată l-am întâlnit spre sfârșitul lunii noiembrie 2021 la Suceava, unde, alături de alte personalități din domenii literare, istorice și ortodoxe, a vorbit, în cadrul unui simpozion, cu participare internațională, organizat de Universitatea „Ștefan cel Mare”, la lansarea romanului istoric „Visul Măriei Sale”, de Andrei Breabăn. Pagini importante ale acestui volum au fost publicate ulterior (și) în „Cronica Timpului”.

Cristina Ungureanu: - Domnule Silvan G. Escu, aș vrea să încep acest interviu cu o întrebare de introspecție esențială pentru un iubitor al artei. Spuneți-mi sincer, vă considerați scriitor? În caz de răspuns afirmativ, „pe ce vă bazați”, vorba lui Moromete?

Silvan G. Escu: - În primul rând voi spune că, structural fiind un nonconformist, răspunsurile mele, nu neapărat în ton cu seriozitatea întrebărilor, ar putea să displace unora! Răspunzând strict la întrebare pot spune Da, ajutat de modestia care mă caracterizează! În susținerea mea mă bazez pe „Morometele” din mine. Altfel, poetul (tot) din mine se poate revolta, fiindcă și în acest caz mă am doar pe mine, atipismul meu fiind reperat și de cei care mă citesc, critici literari ori cititori obișnuiți. Se poate observa lesne cât de mult mă iubesc din moment ce folosesc atât de des cuvântul „mine”

C.U.: - De când a apărut la dumneavoastră pasiunea pentru scris?

S.G.E.: - Încă din clasa I-a, din clipa în care am început să fac bastoane (mici) pentru bunicul meu. De atunci au trecut mai bine de 60 de ani, perioadă în care am luat o binemeritată pauză de respirație, ca, la momentul potrivit, să am parte de inspirație. De care m-am folosit ulterior ca un asupritor nemilos, uneori uitând să mai (și) respir!

C.U.: - Ce hobbyuri aveți în timpul liber?

S.G.E.: - Îmi place să mă uit la televizor. Când este închis. Atunci înțeleg cât timp pierd deschizându-l. În această „lipsă” prefer să citesc, sau să fiu de folos prietenilor în te miri ce.

DESPRE MIHAIL DIACONESCU SAU DESPRE CEL CE A REUȘIT SĂ FACĂ PUSTIA RODITOARE

αρχή προς τον θεον παντα δι αυτου εγενετο και χωρις αυτου εγενετο.»

[«La început era Cuvântul, și Cuvântul era cu Dumnezeu, și Cuvântul era Dumnezeu. El era la început cu Dumnezeu. Toate lucrurile au fost făcute prin El.» Ioan 1 :1-14].

Și tocmai de aceea primise cu umilință și smerenie misiunea de a semăna cuvinte cu noimă ; tocmai de aceea avea mare grijă de spațiul mioritic al Maicii Domnului și de dumbrava voroavelor din vechime.

Mihail Diaconescu știa, la fel de bine ca Dumitru Stăniloae, la fel de bine ca mulți români care redesenaseră harta țării, de câte ori fusese nevoie, cu sângele, mintea și înțelepciunea lor, că forțele întinericului, la pândă, conspirau să distrugă rădăcinile identității noastre : tradiția și credința strămoșească :

«Poporul român crescut spiritual în mistica ortodoxă a luminii, nu în mistica occidentală a întinericului, e un popor care se bucură de lumină, căci lumina e în planul fizic expresia rânduiei, iar în planul spiritual, expresia bunătății sau a relației armonioase, generoase a omului cu semenul său».

El, primul și singurul până acum, a introdus în literatura noastră o viziune hegliană, cartografiind prin opera sa o copleșitoare «fenomenologie epică a spiritului românesc în dezvoltarea sa istorică». Această fenomenologie epică s-a constituit, astfel, treptat, într-o armă subtilă de luptă împotriva scenariilor antiromânești. Romanele sale - *Culorile sângelui* (1973), *Adevărul retorului Lucaci* (1977), *Marele cântec* (1980), *Umbrele nopții* (1980), *Călătoria spre zei* (1982), *Speranța* (1984), *Depărtarea și timpul* (1986), *Marele cântec* (1987), *Sacrificiul* (1988) rescriu sinusoidale Istoriei noastre, zbătându-se între Orizonturile zbuciumate, răscolite de tranșee, înroșite de sângele ostașilor și Verticalele credinței, susținute de bisericuțe din lemn, de troițe, de mănăstiri și catedrale, care prind rădăcini - adevărate păduri spirituale - și nu încetează să se înalțe ca niște stele călăuzitoare la marile și micile răscruci ale neamului.

Mai târziu, în volumul *Farmecul dialecticii și fenomenologia narativă* (2001), Mihail Diaconescu va relua și sintetiza teoriile sale despre roman și natura specifică a

epicului, lucrare post-Lukács-iană (*Specificul literaturii și al esteticului*).

Privită din depărtare, din 2021, Opera magna mihail-diaconesciană are, metaforic vorbind, forma predestinată a unui trifolium, un trifoi, simbol al Treimii, al echilibrului și armoniei. Fortând poate puțin logica și răbdarea metaforei, se poate spune că opera mihail-diaconesciană poartă discret stigmatul pur al Întrupatului divin.

Astfel, primul folium al acestui macro-simbol treimic este conturat de «fenomenologia narativă a spiritului românesc», care va prinde trup și va primi argumente ontologice prin cele nouă romane. *Farmecul dialecticii și fenomenologia narativă* (2001), lucrare apărută în perioada hermeneutică a autorului, va sintetiza cu rigoare și calm experiențele epice ale romancierului.

Al doilea folium se instituie din studiile de estetică a ortodoxiei și artei (*Prelegeri de estetica Ortodoxiei*, I-II, 1996).

Al treilea folium marchează o eternă întoarcere *ad originem*, adică la istoria sacră sau sacralizantă : *Istoria literaturii dacoromane* (1999), *Antologia de literatură dacoromană. Texte comentate* (2003), *Lainici. Capodoperă a artei românești și europene* (2011), *Teologia ortodoxă și arta cuvântului. Introducere în teoria literaturii* (I-III, 2013).

Primul folium, care poate fi citit fie cronologic, fie urmând traseele subiective impuse de autor, ne dezvăluie că istoria sacră se întrupează și este reprezentată de «oameni care au fost» și a căror energie modelatoare ne incendiază încă memoria

: Arhidamos, ambasador al lui Burebista în Roma lui Cezar; astronomul și teologul Dionysus Exiguus, discipol la *schola* unei mănăstiri tomitane; retorul Lucaci, truditore la imaginea Renașterii pre-brâncovenești, din vremea Movileștilor; Pârnu Mutu, pictorul oficial al lui Constantin Brâncoveanu ; muzicianul și savantul Ioan Căianu-Valachus, episcop romano-catolic, în Transilvania; Principele Grigore Alexandru Ghica al X-lea, aflat *subt* vremurile romantismului; Marea Unire și luptătorii ardeleni angajați în această misiune.

Principii de estetica Ortodoxiei (1995-1996, 2009) deschide al doilea folium, sub forma unui diptic : *Teologie și estetică și Ipostazele artei*, la care se adaugă un triptic, format din volumele I-III ale *Teologiei ortodoxe și artei cuvântului* (2014).

Estetica ortodoxiei, așa cum o concepe Mihail Diaconescu, pe baza unor categorii clasice (frumosul, mistagogia și caligogia, jertfa, cateheza, simbol și analogie, antinomie și anagogie etc.) a fost nu de puține ori comparată cu marile modele standard, datorate lui Hegel, Hartmann, Croce sau Vianu. O comparație superficială, deoarece, baza inspirațională și argumentativă a demonstrațiilor mihail-diaconesciene este complet diferită de fundamentele ilustrațiilor săi predecesori. La Mihail Diaconescu temeiul și rostul discursului său estetic sunt asigurate de teologia dogmatică și liturgică ortodoxă, ca și de patrologia ortodoxă. Operele Areopagitului, ale Sfântului Maxim Mărturisitorului (*Ambigua*), dar și ale scriitorilor stră-români sau daco-romani din secolele I-VI (Aethicus Histricus, Ioan Cassian, Niceta de Remesiana, Dionisie Smeritul, Leontius Byzantinus, Ioan Ma-

Întâlnirile cu Mihail Diaconescu au fost dintotdeauna, pentru mine, sărbători ale spiritului. *Post mortem*, întâlnirea cu el devine o sărbătoare astrală.

Mihail Diaconescu a fost unul dintre cei mai activi scriitori români. Apologet al ortodoxiei și promotor al spiritualității românești autentice, mereu prezent în marile cetăți ale țării. Mereu de pază la fruntariile României eterne. Ctitorind, an de an, încă o mănăstire-carte, încă o troiță-studiu teologic, încă o capelă-roman.

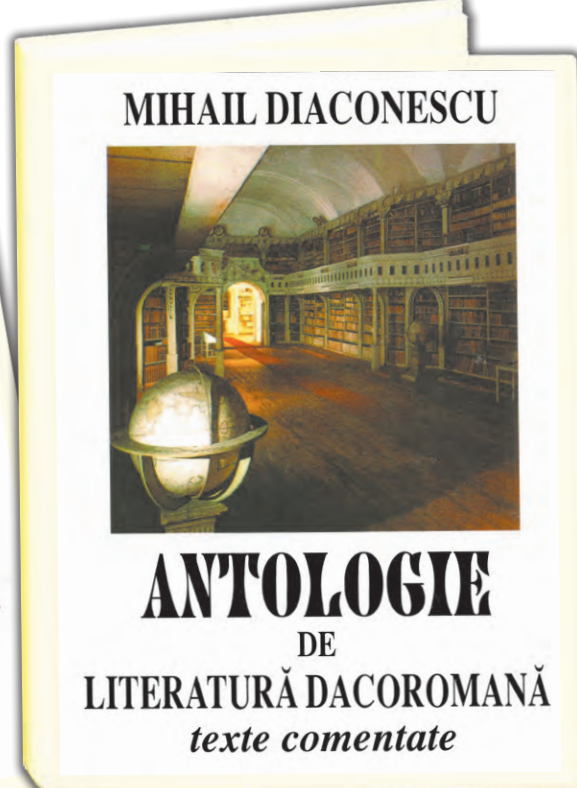
A trăit, a gândit, a simțit, a scris cât o generație întreagă de truditore întru ale cuturii și logosului. Poate că dispariția lui fizică dintre noi, în vremuri de pandemie a fost un semn : ne-a spus, pentru cine știe să talmăcească mesajele oculte, că de-acum înainte ne-am putea întâlni pe zoom sau pe google classroom, așa cum face toată omenirea pandemiotă ? Eu îl întâlnesc însă mai mereu în reveriile mele, pe pragul cărților sale.

Se întâmplă, atunci, să-mi amintesc de scrisorile, multe rămase fără răspuns, scrise de Ion Creangă către Mihai Eminescu. La fel, și scrisorile mele către *Bădia Mihail* vor rămâne fără răspuns, dar însemnările lui Creangă îmi vor alina dorul de prietenul meu, Mihail Diaconescu...

«Bădie Mihai, Ai plecat și mata [...], lăsând în sufletul meu multă scârbă și amăreală. Să deie Dumnezeu să fie mai bine pe acolo, dar nu cred. [...] Această epistolă ți-o scriu în cerdacul unde de atâtea ori am stat împreună, unde mata, uitându-te pe cerul plin cu minunății, îmi povesteai atâtea lucruri frumoase... frumoase... Dar coșcogemite om ca mine, gândindu-se la acele vremuri, a început să plângă... Bădie Mihai, nu pot să uit acele nopți albe când hoinăream, fără pic de gânduri rele.»

«Bădia Mihai», Mihail Diaconescu fusese inițiat de Platon și Aristotel, de părinții și scriitorii bisericești. Cunoștea bine, în profunzime, că la început a fost Cuvântul - Logos :

«εν αρχη ην ο λογος και ο λογος ην προς τον θεον και θεος ην ο λογος ουτος ην εν

xentius) conturează o replică ortodoxă, care, din perspectiva istoriei ideilor, completează și nuanțează *mutatis mutandis* estetica teologică, scrisă în registrul catolic și heideggerian de Hans Urs von Balthasar (1905–1988), autor a 85 de lucrări fundamentale, a peste 500 de articole, considerat în unanimitate drept unul dintre cei mai mari teologi ai veacului XX, dacă nu chiar cel mai important, după spusele cardinalului Henri de Lubac, numit *peritus*, teolog expert, de către Papa Ioan Paul al VI-lea; membru în Comisia Teologică de Pregătire a Conciliului Vatican II (1965), autorul din umbră al textelor programatice esențiale propuse de acest Conciliu reformativ și «postmodern», și anume: *Lumen gentium* (*Lumina popoarelor*), despre Constituția dogmatică a Bisericii, și *Gaudium et spes* (*Bucurie și speranță*), despre reformarea Bisericii în și pentru lumea modernă. Dar ca să se înțeleagă limpede și coerent, exigențele acestei comparații, precum și superlativele argumentate și bine temperate, care redefinesc estetica ortodoxă a lui Mihail Diaconescu, prea puțin cunoscut de contemporani, în ciuda sutelor de recenzii și prezentări, e nevoie de o schiță măcar a trilogiei balthasariene.

Hans Urs von Balthasar este autorul unei trilogii teologice sistematice în șaisprezece volume (1961 – 1987), parțial tradusă și în limba română. Cele trei părți ale trilogiei urmează tripla autodescriere a lui Isus: «Eu sunt calea, adevărul și viața» (Ioan 14: 6), care corespund triadei *transcendentalia*, atribute care exced toate categoriile: *bonum, verum și pulchrum* (binele, adevărul și frumosul).

[A] *Herrlichkeit* (Gloria Domnului) este o lucrare de estetică teologică, în șapte volume.

[B] *Theodramatik* (Theo-Drama) este o lucrare în cinci volume despre «teoria dramatică teologică», în care autorul finalizează principalele sale teze privind soteriologia, hristologia și escatologia, analizând etica și bunătatea, așa cum transpar din *praxis*-ul divin, dar și din răspunsul omului, ilustrate faptic și evenimențial de reprezentările și ritualurile din Vinerea Mare, Sâmbăta Mare și Duminica Paștelui.

[C] *Theologik* (Theo-Logica) este o lucrare în trei volume despre «teoria logicii teologice», în care se descrie adevărul despre relația naturii lui Iisus Hristos (cristologie) cu realitatea însăși (ontologia sau studiul ființei).

Spre deosebire de Hans Urs von Balthasar, Mihail Diaconescu aduce în prim planul dezbaterii, alături de părinții fondatori ai dogmaticii și învățăturilor ortodoxe, și filosofia vieții, așa cum a fost înțeleasă și practică de trăiriștii români: Nae Ionescu, Mircea Eliade, Dumitru Stăniloae, Nichifor Crainic, Mircea Vulcănescu, Vasile Băncilă, Constantin Noica, Traian Brăileanu, Virgil Bogdan, Petre Țuțea, Octav Onicescu, Arșavir Acterian și alții.

Al treilea *folium* ar putea cuprinde volumele *Biserici și mănăstiri ortodoxe* (1988), *Istoria literaturii dacoromane* (1999) și *Antologia de literatură dacoromană. Texte comentate* (2003).

Fiind o sinteză științifică cu caracter fundamental și monumental, unică în cultura română și europeană, *Istoria literaturii dacoromane* constituie o noutate într-un domeniu interdisciplinar, compus din elemente istoriografice, teologice, arheologice, literare, estetice, puncte de plecare care deschid perspective multiple asupra unor autori ignorați până atunci sau pierduți prin arhive, din care Mihail Diaconescu construiește temelia pentru o nouă revoluție intelectuală, o răsturnare controlată a ierarhiilor valorice, necesară

periodic, și care confirmă, de fapt, vitalitatea energiilor naționale, geniul românesc, care se adaptează Istoriei, păstrându-și însă, pe mai departe, identitățile profunde.

Mihail Diaconescu invită în agora și îi pregătește pentru Judecățile de Apoi ale Istoriei pe strămoșii daco-romani, pe care îi purtăm cu toții, chiar dacă nu suntem întotdeauna conștienți, în sânge, în cuget și simțiri. Și în destin, mai ales în destin: Gaius Noster, Aethicus Histricus, Laurentius Mellifluus de Novae, Sfântul Ioan Cassian, Sfântul Niceta de Remesiana, Sfântul Dionisie Smeritul, Dionysius Exiguus, Dionysius Areopagita, Auxentius de Durostorum, Leontius Byzantinus, Sfântul Martinus de Bracara, Ioan Maxentius și alții.

Contemporanii, nu toți, din păcate, l-au considerat pe Mihail Diaconescu, «reputat profesor, romancier, estetician, critic și istoric literar», autor al unei «ample lucrări de sinteză, intitulată *Istoria literaturii dacoromane* (...). Este cea mai amplă sinteză științifică dedicată literaturii dacoromane din câte au fost elaborate până acum în cultura română.», crede Pr. acad. prof. univ. dr. Dumitru Popescu. Altcineva, Theodor Codreanu, scrie că «Un asemenea cârturar, care merge împotriva cursului postistoriei (...), este și Mihail Diaconescu, personalitate de anvergură hasdeiană, cu cel puțin două proiecte ciclopice împlinite: e vorba de cele două volume de *Prelegeri de estetica Ortodoxiei* și de recenta *Istorie a literaturii dacoromane*, însumând 830 de pagini. Atributul monumental devine inevitabil pentru ambele lucrări». Un alt contemporan, latinistul Liviu Franga, plusează: «Adevărul despre primordiile culturii române a fost țelul cărții pe care ne-a dăruit-o

profesorul Mihail Diaconescu în unul din ultimii ani ai secolului și mileniului. O carte, i-am spune, milenară, în ambele sensuri ale termenului». Un celebru filosof, Alexandru Surdu, și un cunoscut istoric, Ion Scurtu, subliniază, și ei, monumentalitatea proiectului mihaile-diaconescian: «În 1999, a văzut lumina tiparului (...) o lucrare monumentală - *Istoria literaturii dacoromane*, semnată de domnul Mihail Diaconescu (...) Această carte fundamentală este o expresie vie a faptului că românii - prin strămoșii lor din secolele I-VI d.Hr. - au realizat opere durabile, prin care au sporit zestrea intelectuală a umanității». Și: «Monumentala lucrare *Istoria literaturii daco-romane* de Mihail Diaconescu este o contribuție fundamentală la edificarea istoriei noastre spirituale».

Printre primii învățați, care au remarcat noutatea, rigoarea și multidisciplinaritatea operei sale, s-a numărat și un redutabil comparatist, Ovidiu Drimba, ucenic al unor mentori de prestigiu (Lucian Blaga, Tudor Vianu, D. Popovici), autor al *Istoriei culturii și civilizației* (I-IV, 1984-1995): «Vasta sinteză *Istoria literaturii dacoromane* este o noutate absolută în cultura română și europeană. Ea oferă lectorului date istorice, repere biografice, prezentări de texte, interpretări estetice, analize comparatiste, stilistico-lingvistice, teologice și sociologice, într-un demers critic, analitic și sintetic multidisciplinar, pe cât de amplu, pe atât de riguros conceput și realizat. (...) Dominantă în vasta sinteză a domnului Mihail Diaconescu este metoda istorică. Faptele literare sunt grupate și ordonate cronologic, în funcție de succesiunea lor în timp. Ordinea cronologică face posibilă urmărirea unor constante, dar și a unor influențe de la o etapă la alta, respectiv a descendențelor literare. Șase secole de cultură literară echivalează cu o perioadă de lungă durată. În răstimpul duratelor lungi din istorie, evenimentele, inclusiv cele literare, sunt totdeauna de o mare diversitate».

Se adunaseră, la un moment dat (2009), așa cum a confirmat Ilie Barangă, bibliograf cu răbdare benedictină, peste două mii de «intrări», cuprinzând exegeze, studii, recenzii, asupra vastei creații a lui Mihail Diaconescu. Printre semnatori se numărau Patriarhul de fericită amintire Teoctist, Mitropolitul Antonie Plămădeală, IPS Nicolae, Corneanu Mitropolitul Banatului, IPS Teodosie, Arhiepiscopul Tomisului, IPS Andrei Andreicuț, Mitropolitul Clujului, Albei, Crișanei și Maramureșului, PS Sebastian, Episcopul Slatinei și Romanaiilor, Pr. Acad. Prof. Univ. Dr. Mircea Păcurariu, Pr. Prof. Univ. Dr. Dumitru Abrudan, Pr. Prof. Univ. Dr. Dumitru Radu, Pr. Acad. Prof. Univ. Dr. Dumitru Popescu, Pr. Prof. Univ. Dr. Gheorghe I. Drăgulin, Pr. Conf. Univ. Dr. Ioan Stancu, Pr. Prof. Vasile Boholțeanu, Pr. Prof. Univ. Dr. Gheorghe Bogdan, Pr. Dr. Valentin Bogdan, Pr. Prof. Univ. Dr. Ioan Chirilă, Arhidiacon Dr. Sebastian Barbu Bucur, Pr. Nicolae Crângașu, Ieromonah Cristofor Dancu, Pr. Iosif Zoica, Pr. Ion Ionașcu, Pr. Ion Marin Mălinaș, Pr. Prof. Univ. Dr. Vasile Nichita, Pr. Dorel Octavian Rusu, Pr. Dumitru Sandu, Pr. Cornel Paiu, Arhidiacon Dr. Teodor Savu, Pr. Sabin Vodă, Pr. Florin Croitoru și mulți alții. Elită intelectuală a României se constituise într-un cor antic de binecuvântare. *O laudatio* colectivă, rarisimă în spațiul carpato-danubiano-pontic și, acum, european.

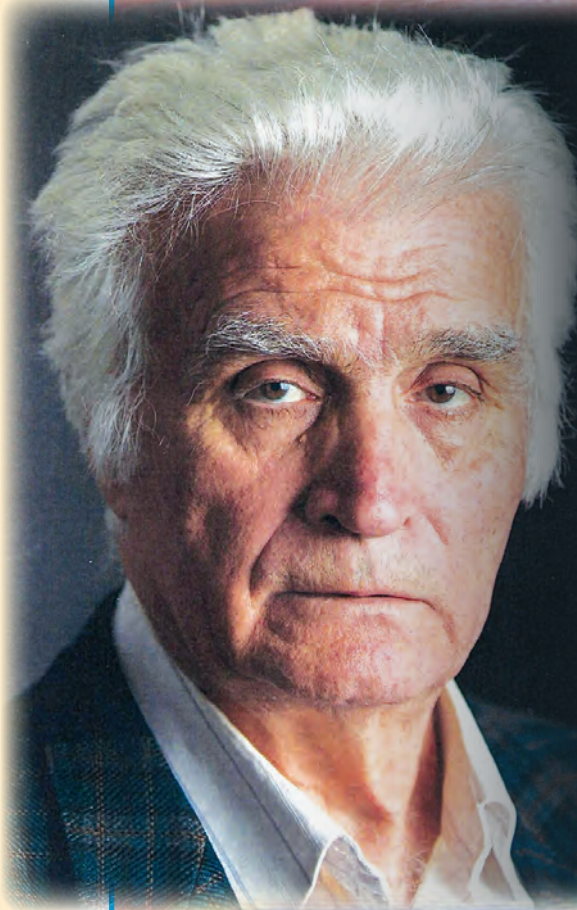
Așa cum remarcam undeva, Mihail Diaconescu ține locul mai multor generații, care au fost cenzurate, blocate, exterminate sau nenăscute încă. El a încercat să umple golurile din memoria și conștiința istoriei și istoricității noastre. Acum, la un an de la dispariția sa, încep să înțeleg că, și el, a fost «*glasul celui ce strigă în pustie: „Îndreptați calea Domnului”, precum a zis Isaia prorocul.*» (Ioan 1 :23). Dar, continuând să visez și să-l recitesc pe Isaia, mă gândesc că porunca de Sus a fost poate mai aspră, mai greu de îndurat, aproape imposibil de împlinit: «*Un glas strigă: „În pustiu gătiți calea Domnului, drept faceți în loc neumblat căările Dumnezeului nostru.”*» (Isaia 40 :3).

Pe o scenă încărcată cu semne și simboluri, îl văd parcă pe Mihail Diaconescu cum este trimis într-o Țară pustiită de comunism, într-un timp golit de miez și rosturi. Știe că trebuie să înalțe o opera magna, știe că prin opera sa va găti Calea Domnului și va face drept, în loc neumblat, căările Dumnezeului nostru. Acesta a fost destinul lui sau cel puțin așa îmi place să cred.

Am vrut să scriu inițial că zborul acestui spirit elevat și subtil, l-am numit încă o dată pe Mihail Diaconescu, s-a frânt neașteptat ca zborul lui Icar, cel îndrăzneț și necugețat, care ținea cu orice preț să se apropie de Soare. Aș fi greșit, căci Mihail Diaconescu nu era un Icar orbit de lumina cunoașterii. El a fost mai degrabă un Prometeu, care a furat focul sacru al cunoașterii din Olimpul zeilor ca să îl dăruiască oamenilor, iar vulturul mitic care îi sfâșia ficatul, sediu al suflului și al divinației, după Platon, va deveni la Mihail Diaconescu vulturul voinței de a crea, de a ctitori idei, de a le lăsa moștenire neamului său.

A reușit să facă Pustia roditoare. A reușit să găsească miezul teologic din străfundurile Istoriei noastre. A reușit, cred, să întrezărească la orizont primele semne ale unei soteriologii posibile, după modelul sfântului Atanasie din Alexandria, o soteriologie a neamului românesc, rămasă nescrisă.

✍️ **NARCIS ZĂRNESCU**

- născut la 22 februarie 1938
- absolvent al Facultății de Arte Plastice București (1964)
- expoziții în țară și în străinătate:
 - Muzeul Colecțiilor
 - Muzeul Țăranului Român
 - Sala Dalles
 - Ateneul Tineretului
 - „Nudul în arta plastică” - 2006, Reykjavik, Islanda
 - Expoziția membrilor Uniunii Artiștilor Plastici
 - Galeria Constantin Piliuță
 - Galeria Elite Prof Art
 - Palatul Suțu
 - Muzeul Municipiului București
 - Palatul Parlamentului
 - Ateneul Român
 - Muzeul de Artă Cotroceni

Ocazii de mărturisire și împlinire la Biblioteca Națională

Motto:

Arta este „aglomerația” în care ne simțim bine, de parcă ne-am afla acasă cu Dumnezeu, în clipe ce am dori să nu se sfârșească niciodată, atunci când ne aflăm singuri în „singurătatea” noastră.

Vernisajele pot fi asemănate cu frumoasele momente, când simțim că parcă ni se umple gura cu „strigăte de bucurie și buzele cu cântări de veselie”. Ele, vernisajele, trebuie privite drept „Ziua a Șaptea”, zi de odihnă și de veselie. În slujirea Domnului Dumnezeuului nostru, ca odihnă și mulțumire sfințite, după ce am lucrat și am produs lucrări plastice frumoase în cele șase zile ale săptămânii fixate de creator pentru lucru fiecăruia. La vernisaje simțim că totul merge bine, că sănătatea sporește, așa cum sporește și sufletul din noi. În momentele de creație, momentele de creație artistică și la vernisaje, când colegi, artiști, pictori, oameni de seamă, personalități, participă, se bucură și te vorbesc numai de bine, un cuvinte laudative, în timp ce „prindem sincerele mesaje” simțim cu Duhul Sfânt a lui Dumnezeu ne umple sufletele și existența. Minunate sunt toate lucrările lui Dumnezeu, mai ales când sufletele noastre toate simt aceasta. **P.S.:** Dragi invitați! Astăzi, aici, un colectiv restrâns de artiști plastici, am organizat acest „taifas artistic” când subsemnatul împlinind 100 de ani (minus 16), m-am gândit să creez posibilitatea ca să puteți manifesta cu toții, prin bârfe, tot ce aveți pe suflet. Sper să nu ajungem spre fixajul „intrării noastre în istorie” să vorbim toți odată și să nu asculte nimeni. Fie ca lucrările sau lucrurile taifasului să meargă bine, astfel ca sănătatea să sporească tot așa, cum sporește și sufletul „neinfestat” de invidie profesională.

COVER

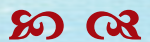
Flori cromatice COJOCARU VERGIL de la colegi artiști

Sărbătorirea celor 84 de ani a domnului COJOCARU VERGIL COVER: În zilele noastre când trăim într-un stres continuu, unde principiile de viață acaparea mintea omului, arta reprezintă un loc de refugiu, de odihnă în care omul se poate regăsi pe sine și poate controla relația cu Dumnezeu. Pe măsură ce evenimentele sunt din ce în ce mai copleșitoare, în torentul lor, domnul Cojocaru Vergil, care a fost și este, un

trecătoare. Înzestrat și cu o pană ascuțită este totodată și un fin observator al fenomenului plastic actual, creionând nu de puține ori, profilul artistic al confrăților care expun pe simeze, fiind în același timp un activ promotor cultural. La rândurile scrise altădată cu drag și prețuire adaug acum în ceas aniversar un călduros și din inimă La mulți ani! pentru frumoasa vârstă, mulțumindu-i din suflet și cu recunoștință pentru darul domniei sale de a mă băga în seamă, prilejuindu-mi printre alte bucurii, participarea la o tabără de pictură în Munții Măcin. Tante auguri maestro!

Andana Călinescu

De la domnul Cojocaru Vergil mi-a rămas în minte o frază celebră: „pictura e un sfânt cuvânt ce aduce cerul pe pământ”. Pot spune că în viața mea artistică, după Dan Hăulică, recunoscut și bun critic de artă, pictorul Cover

a avut un rol foarte important, încurajator, care m-a îndrumat să continui în a lucra și în continuare în arta fotografică și artă plastică. Am participat la toate expozițiile organizate de domnia sa. De felul de a se comporta și de a aprecia munca artistică a fiecăruia, face din domnul Cojocaru Vergil Cover un prieten dezinteresat, bun și sincer. Prea bun, cum rar se mai găsește. În lucrările plastice ale tuturor pictorilor, colegi și prieteni, domnul Cover vede cu sinceritate numai „emoționante creații de artă plastică”, pentru care cu toții îi rămânem îndatorați. La vorbe frumoase și lucrările noastre parcă devin mai valoroase. Îți mulțumesc dragă Cover că Dumnezeu ne-a „făcut” contemporani.

Arety Candide Dinulescu

susținător al artelor, înconjurându-le cu prisosință și cu sufletul curat, considerându-le esențiale în evoluția umană. Domnul Cojocaru Vergil, cel ce are o prezență fizică plăcută cu chipul frumos, cel ce seamănă lumină prin comportarea sa. COVER, care prin creațiile și împlinirile sale realizate cu farmec prin arta picturii și a scrisului dăruiește lumină și credință, încercând să obțină perfecțiunea în fiecare dintre ele, bucurându-se cu modestie de succesele creațiilor sale. Domnul Cover Vergil, dă cuvintelor simple sensuri, valori și armonii suprinzătoare.. Sincer, scrie o poezie profund omenească a cărei rezonanță sufletească se simte vibrând în fiecare vers.

Alexandrina Stroe

In ceas aniversar, într-o lume plină de animozități și disensiuni orgolioase, pictorul Vergil Cojocaru - COVER se risipește cu generozitate, antrenând confrății de breaslă după dansul într-o avalanșă de generozitate și bucurie dată de tumultul firii sale clocotitoare răsfărând în arta domniei sale, prin minunate puneri în pagină a subiectelor clasice ale picturii realizate cu măiestrie însoțită la școala măestrilor consacrați ai artei contemporane românești. Călător neobosit pe meleagurile lumii rămâne fidel plăii natal pe care-l ilustrează cu duioșie, în culori strălucitoare, precum cele ale vechilor ulcele din satele pierdute în câmpie. Efervescent și plin de vitalitate artistică, abordează deopotrivă, peisajul, portretul, natura statică, subiectele ordonându-se riguros în compoziții menite să înfrunte modele

ce, scrise și verbale pentru GIL-COVER la 84 ani, primite i plastici, prieteni și cunoștințe

La mulți ani, Maestre! Cuvintele sunt prea sărace să exprime admirația și respectul deosebit pe care mulți dintre artiști îl nutresc față de dumneavoastră. Ați reușit să pătrundeți în inimile noastre și a publicului larg prin căldura deosebită emanată de lucrările dumneavoastră de o subtilitate absolută. Finețea, melancolia sau veselia emanată de paleta de culori calmă sau vibrantă folosită în lucrările dvs. sunt menite să

deschidă minți, inimi să spargă bariere vizualului. Ați fost și veți rămâne veșnic în memoria tuturor celor pe care i-ați îndrumat, ajutat, sfătuit de-a lungul carierei bogate. Determinarea cu care ați demonstrat că orice este posibil este de admirat. Ați organizat o mulțime de evenimente artistice cu o ușurință venită de sus. Sunteți binecuvântat de Dumnezeu cu nenumărate haruri și daruri, un pictor

desăvârșit, ajuns la maturitate, un critic de artă talentat, unde cuvântul este mânuit cu ușurință și face ca inimile să tresară la informația pe care din câte știu vă este dictată de sus. Este fantastic să vezi cum omul devine unealta lui Dumnezeu și poate exprima atât căldură prin culori, prin scris, oratorie, prin organizare. Multă bucurie aduceți în sufletele oamenilor prin tot ceea ce faceți, asta înseamnă că vă împliniți menirea, destinul având contact cu lumea minunată a artelor. Sunt recunoscătoare Divinității pt șansa de a fi contemporană cu Dvs. Să ne trăiți, Maestre!

Bazgan Florentina

Cover te iubește la fel cât îl iubești și tu, dar o face pe ascuns, cu acea discreție pe care o întâlnești doar la granița dintre tăcere și mister. Oamenii cu aceeași vibrație ca a ta, îți dau emoții puternice încât intri în panică doar dacă îi ai în preajmă, îți taie răsuflarea atunci când își întind brațele către tine. Sunt cei care nu-ți cer ajutorul înapoi, cei care dau și atât. Fără obligații, fără schimb de sentimente, fără orgolii personale. Doar prin prezența sa lângă tine ai curaj, inspirație, sclipire și șansă. Mulțumesc mult pentru ajutorul pe care l-am primit. Vă urez multă sănătate, putere de muncă și mult noroc!

Doru Cristian Deliu

În primul rând vreau să îi urez multă sănătate și putere de muncă. Pe maestrul Cover l-am întâlnit prima oară în 2011, în frumoasa Galerie Elite Prof Art din Cotroceni. Îmi aduc aminte de acea perioadă când a intrat în contact cu lucrările mele care l-au fascinat de la prima vedere și a început să scrie. Avem un destin comun și el ne-a legat. Munca și dragostea pentru artă și aproapele nostru. Când pui suflet mai devreme sau mai târziu

apar și satisfacțiile. Așa l-am cunoscut pe pictorul și iubitorul de frumos Vergil Cojocar-Cover. Îl asemăn cu o Luminare care arzându-se pe el și luminându-ne pe noi artiști, despre care scrie neobosit cu condeiul lui lucruri minunate, despre faptele noastre și creațiunea noastră. Această Lumină este în perfectă armonie cu Lumina Neagră a Pictorului de Negru. Se pare că Maestrul Cover a înțeles asta cu mult timp în urmă și face asta exact cu acea iubire pe care marele nostru Constantin BRÂNCUȘI o avea pentru piatră. Scopul artei fiind să bucure.

Elia Băcilă

Profesorul și pictorul Vergil Cojocar-Cover împlinește o frumoasă vârstă. Care vârstă? Dacă ne uităm la activitatea neobosită pe care o desfășoară domnia sa, chiar în aceste vremuri dificile, putem considera că este în floarea vârstei. Pe lângă activitatea de artist plastic, domnul Vergil Cojocar-Cover are o activitate susținută de sprijinire a altor artiști plastici pe multiple căi: conduce echipa de artiști plastici „Flotila Albastră” din cadrul Ligii Navale, prezintă expozițiile deschise de numeroși artiști plastici și îi face cunoscuți publicului larg și prin intermediul revistelor la a căror redactare contribuie. Articolele domniei sale sunt adevărate opere literare ce îmbină aprecierea lucrărilor de artă cu competența profesionistului experimentat în domeniu și exprimarea poetică a impresiei artistice resimțite în fața lucrărilor analizate. Puternica sensibilitate și spiritul creativ înăscute la artistul Vergil Cojocar-Cover se răsfrâng astfel și asupra artiștilor din jurul său, care sunt puși cu generozitate sub cea mai bună lumină, în mod complet dezinteresat. Dumnezeu l-a ajutat cu numeroase talente, iar Vergil Cojocar-Cover dăruiește din acest prea-plin numeroșilor săi prieteni și colaboratori. Acum, la aniversare, doresc să-i adresez cele mai calde urări de sănătate și mulți ani de activitate artistică de acum înainte, alături de un buchet de flori pictate de mine în semn de omagiu. La mulți ani, scumpe maestre!

Arh. Draga Michaela Iatan

Când Bunuțul îți trimite un tată de împrumut... Era o zi frumoasă de august 2016, undeva în Parcul Herăstrău, unde fusesem invitată de Liga Navală Română să particip la o expoziție organizată în spațiile expoziționale din acest parc. Eram emoționată așa cum este orice artist plastic la primele apariții în public cu propriile lucrări plastice, iar această invitație fusese atât de spontană și neașteptată încât aproape că mă luase pe nepregătite. Lume multă, agitație, oameni dornici să viziteze expoziția, oameni pe care eu abia atunci îi cunoșteam fiind prima mea participare la o expoziție a Ligii Navale Române - Filiala București. Domnul Bucureșteanu cel care organiza la vremea aceea expozițiile Ligii Navale, îmi face semn să mă apropiu, să-mi prezinte pe cineva, încă înainte de a începe vernisajul. Mă apropiu parcă cu teama să nu deranjez, să nu-i supăr cumva pe noii colegi, pe care în treacăt fie spus i-am văzut oprindu-se mi-

nute în șir în fața lucrărilor mele și privindu-le unii apreciativ... iar alții cu ochi critic scrutător și chiar întrebător: „Oare cine mai este și plasticiana asta cu lucrări atât de diferite de ale noastre, ce caută aici între noi?”. Domnul Bucureșteanu se oprește în fața unui domn de vârstă a doua, cu niște

trăsături frumoase, semn că în prima sa tinerețe fusese un bărbat frumos, galant și admirat de foarte multe doamne, și-i spune pe un ton voit jucăuș: „Domnule Cojocar-Cover prezintă pe doamna Neluța Stăicuț, o nouă apariție pe scena plastică românească, te rog să-i vezi lucrările și să-mi spui ce părere ai!” După ce ne-am salutat și am schimbat câteva cuvinte, domnul Cojocar-Cover vădit curios, pe același ton jucăuș, îmi spune: „La să vedem doamnă frumoasă ce lucrări dumneavoastră?”. L-am condus în locul în care erau panotate lucrările mele și destul de timid i le-am arătat (era a cincea expoziție la care participam și încă nu aveam încredere că sunt pe drumul cel bun, chiar dacă, crezul meu în artă este, să fac totdeauna doar ceea ce simt, doar așa cum vreau eu, fără a ține seama de reguli, stiluri și cutume) și am așteptat cu sufletul la gură opinia dumisale, mai ales că înțelesesem destul de repede că dumnealui este cel care face deschiderea vernisajelor și tot dânsul este cel care face recenzii colegilor plasticieni. A avut un moment în care a rămas ca trăznit, nescotând nici un cuvânt, s-a uitat pe îndelete la cele patru lucrări ale mele, apoi s-a întors către mine cu o explozie de bucurie în glas și mi-a spus: „Doamnă, sunteți foarte bună în ceea ce faceți, vor fi mulți care nu vor înțelege arta dvs., dar să nu vă opriți și să continuați, pentru că arta dumneavoastră este acum o neînțeleasă nouă”, însă „aceste lucrări sunt capabile să provoace noi și netrăite stări sufletești, de bucurie, prin icsința lor fără rival!”. Acel moment a fost definitoriu pentru mine și arta mea plastică, pentru că cineva care avea competențele necesare îmi validase munca, o apreciasse și chiar mă sfătuisse să nu abandonez drumul ales.

Neluța Stăicuț

De ziua de naștere a domnului Cojocaru Vergil - Cover nu este ușor. Domnia sa nu este un bătrânel care zace într-un fotoliu, se uită la televizor și-și mai deapănă din când în când amintirile vreunei persoane dispuse să-l asculte. NU, pe dumnealui îl vezi proțâpî la un birou scriind pentru diverse reviste și ziare câte au mai rămas să fie editate pe hârtie. Apoi scrie de zor la enciclopedia pe care a început-o „Cronica amintirilor”. Dacă mă uit la ghemul vieții domniei sale văd că este strălucitor și se întinde încă mult în spațiu. Și nu e simplu, pe el stau agățate zeci de proiecte care sunt în așteptare să-și ia zborul, după domolirea pandemiei Covid-19 și altele. Unul dintre proiecte sale este chiar expoziția mea personală care va fi organizată în Orașul Măgurele, jud. Ilfov, unde va fi invitat să țină un spici pentru că mă cunoaște prea bine și-mi știe tehnica mea originală de lucru – „Mozaic din coji de ouă”.

Domnul Cover, cum îi spun prietenii, este membru al Uniunii Artiștilor Plastici, dar s-a înscris și în Asociația Artiștilor Plastici București unde are foarte mulți prieteni. A participat la majoritatea expozițiilor colective organizate de asociație și la multe altele personale ale membrilor.

Și acum despre OMUL COVER! Este șarmant și atrage în jurul lui, ori unde ar fi cel puțin două-patru persoane pentru că e mereu vesel, mai spune câte o glumă sau un banc - iar oamenii deabia așteaptă să mai rădă puțin. Are mereu „cuvintele la el” cum se spune acum și asta datorită faptului că în tinerețe a trebuit să se documenteze mult fiind o perioadă de timp ghid turistic, (așa cum am auzit). Pentru a fi ghid trebuie să ai niște calități înnăscute, să fii atrăgător, să știi să te porți cu oamenii în cele mai ciudate situații, să știi să spui o glumiță la care să rădă auditorul, nu tu, să știi să prezinți atrăgător un monument sau chiar un peisaj. Deci, să știi ceva geografie și ceva mai multă istorie. Îi doresc domnului Cover ani mulți de-acum în colo pentru că este productiv și lasă ceva frumos omenirii. Nu se știe dacă nu cumva, cândva, tot ce a scris domnul Cover nu va fi material de studiu pentru cei ce vor urma. Încă odată LA MULȚI ANI la 84 de ani pe care-i împliniți. A dumneavoastră prietenă,

Nina Poșan

Am avut deosebită plăcere și onoare de a fi invitată și de a expune două dintre lucrările mele la Biblioteca Națională a României în cadrul expoziției de pictură aniversară – Prof. Pictor VERGIL COJOCARU - COVER „DECENIUL 8 ÎN TAIFAS, DĂ MÂNA PREZENTUL CU VIITORUL”. Proiectul cultural dedicat Prof. Pictor Vergil Cojocaru - Cover a însemnat pentru mine ca artist plastic un omagiu adus excelenței sale la împlinirea frumoasei vârste de 84 de ani. O viață dedicată artei plastice contempora-

ne prin picturile domniei sale, prin descoperirea și promovarea artiștilor plastici cărora le-a schimbat destinul cum sunt și eu, prin folosirea de cuvinte potrivite, expresii frumoase și afirmații laudative. Mulțumesc din suflet domnului prof. Vergil Cojocaru - COVER. Cu stimă și admirație!

Valerie Blanche

Expozițiile te povestesc lumii. Sunt cele mai bune cărți de vizită și fotografii pentru pașaportul valoric. În ele nu poți trișa, nici minți, nici nu poți fi cumva altfel decât ceea ce prezintă creațiile tale. E ca un concert live, unde vocea ta e adevărată, iar armonia muzicii depinde de acompaniamentul sufletelor ce te ascultă, ce te privesc, ce intră pe aceeași undă cu ceea ce simți tu prin culori. Expozițiile te dezgolesc și scot la lumina zilei esența ta și ceea ce nu mai poți ascunde.

În 22 februarie 2022 domnul Virgil Cojocaru Cover a împlinit 84 de primăveri... A fost o expoziție ca un majorat pentru care am lucrat cu dedicație și dragoste, pentru a ne cunoaște în continuare, pentru a descoperi de ce suntem capabili, pentru a ne bucura de culori și armonia noastră când ne reunim pictorii, scriitorii, actorii pentru a marca un eveniment de suflet, domnul profesor Vergil Cojocaru Cover fiind tatăl nostru spiritual. Expoziția „Deceniul 8 în Taifas unde prezentul își da mâna cu viitorul” a fost o serbare de ziua nașterii sale pământești întru Dragostea, Lumina și Bucuria cea adevărată, spre care a tânjit neîncetat toată viața.

Domnul profesor Vergil Cojocaru Cover a fost fericit și recunoscător pentru fiecare experiență și fiecare artist care i-a dedicat o lucrare, un vers, un gând bun pentru călătoria sa în continuare. Dorințele sale fiind să aibă, cumva, puterea de a opri orice lucru rău din această lume, să aibă puterea de a deschide mintea și sufletul oamenilor. Pentru a-i face să vadă cât de frumoasă este această lume, cât de buni sunt oamenii aici și acum, împreună, putem face cu adevărat această planetă casa noastră sigură. În cele din urmă, poate că este mai înțelept să ne predăm în fața miraculoasei generozități umane și să continuăm să spunem mulțumiri, pentru totdeauna și sincer, atâta timp cât avem voci. Suntem aici. Suntem acum. Trimitem energie bună și sperăm mereu în bine.

Despre domnul Vergil Cojocaru Cover pot spune: Există oameni care te ajută să te schimbi. Din oricine să devii cineva. Există oameni care doar privind înspre tine îți dau curaj, inspirație, sclipire și șansă.

Există oameni cu care realizezi o legătură extrasenzorială ireversibilă și irepetabilă. Oameni cu aceeași vibrație cu a ta, oameni care îți dau emoții puternice încât intri în panică doar dacă îi ai în preajmă. Există oameni care-ți taie răsuflarea atunci când își întind brațele către tine. Sunt cei care nu-ți cer îmbrățișările înapoi, cei care dau și atât. Fără alte obligații, fără troc de sentimente, fără risipă de orgolii personale. Există oameni care te simt. Dar te lasă să crezi că nu știi nimic despre tine. Există oameni care te înalță, te îmbogățesc și te fac să te simți aristocrat pe de-a-ntregul, până sub piele și dincolo de zbaterea sângelui. Există oameni care te iubesc la fel cât îi iubești și tu, dar aleg să o faci pe ascuns, cu acea discreție pe care o întâlnești doar la granița dintre tăcere și mister. Există oameni dincolo de care se întâmplă minuni și se fabrică tablete de fericire cu gust de infinit. Există oameni care te învață drumul înapoi spre tine, pentru ca mai târziu să te lase acolo de unul singur și să-ți admire de departe... Înălțarea.

Iulia Gaga Ștefan

EXPOZIȚIE DE PICTURĂ ANIVERSARĂ

21 FEBRUARIE - 5 MARTIE 2022
ORA 16.00

DECENIUL 8 ÎN TAIFAS DĂ MÂNA PREZENTUL CU VIITORUL

VERNISAJ:
22 FEBRUARIE 2022

PROGRAM DE VIZITARE:

LUNI, MIERCURI, VINERI: 08⁰⁰ - 18⁰⁰

MARȚI, JOI: 08⁰⁰ - 20⁰⁰

SÂMBĂȚĂ: 09⁰⁰ - 17⁰⁰

INTRAREA LIBERĂ!

PREZINTĂ:

Prof. pictor Cpt. VERGIL COJOCARU - COVER
(Membru al Uniunii Artiștilor Plastici din România)

CONSTANTIN RUȘU
(Contramiral de flotă)

FLORIAN LAURENȚIU STOICA
(Președintele Fundației STOICA)

BÎRCĂ DOINA (Scriitor)

GEO CĂLUGĂRUL
(Scriitor, membru Uniunea Scriitorilor din România)

DOINA GHÎTESCU (Actriță)

CAMELIA DÎNCĂ ION (Actriță)

LUCIAN CIULHIȚA (Scriitor)

GHEORGHE ALUPOAIE (Sculptor)

PICTORI INVITAȚI - EXPOZANȚI

1. COJOCARU VERGIL - COVER
2. DINU ALEXANDRINA
3. IATAN DRĂGA MICHAELA
4. PRINI ADELMO
5. IULIA ȘTEFAN GAGA
6. NELUȚA STĂICUȚ
7. DÎNCĂ VICTORIA
8. ARETY DINULESCU
9. ELIAN BĂCILĂ
10. NEAGU MANDACHE
11. STROE ALEXANDRINA
12. ALEXE CRISTIANA

13. CARMEN FLORIAN
14. BELIU DORU CRISTIAN
15. MICU FLAVIU
16. CRISTINA MACHEDONSKI
17. MIHAI ECATERINA
18. NĂSTURĂȘ MIHAI MARIN
19. OPRIS ROLAND
20. MARIN VALERU EUGEN
21. POȘAN NINA
22. DINTILIE GHEORGHE
23. PENELE LIVIU
24. MARINESCU CRISTIANA
25. RADU ELISABETA
26. SORESCU CĂTĂLINA

27. PARASCAN MARIA
28. RENETE ANA
29. STOICAN LUMINIȚA
30. SLIVINSCHI PAULA
31. SINESCU CONSTANTIN
32. VALERIE BLANCHE
33. DĂDULEANU MARIA
34. HINTIA GABRIELA
35. CAMELIA MIRCEA
36. GABI MARINESCU
37. FLOREA RODICA
38. ELISABETA MELINTE
39. DANIELA PAVEL
40. NICA TRAIAN TUCKMAN

ORGANIZATOR EXPOZIȚIE: ALEXANDRINA DINU

Locație: BIBLIOTECA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI,
B-dul Unirii 22, Sector 3, București

Tablea de suflet

Motto: „Un artist plastic modern, contemporan și talentat redă precis și amănunțit comatic, compozițional și desen, pe orice suport, pânză, carton, ceramică, plastic, într-un mod inteligent, toate impresiile simțurilor sentimentelor care îl preocupă și îl copleșesc”. (Cover)

O deosebită artistă plastică, modernă, care îndrumă sufletul să zboare prin culoare, conștientă de realul spiritual care de fapt este adevărul real, frumos și admirat în lumea omenească

Pe masa de lucru, printre cele necesare pentru scris, hârtie și pixuri, are și diverse obiecte pictate, ca sticle, cutii de conserve, borcane de iaurt. Că pe sticlă, în costume naționale este pictată o pereche de „călușari”, pe cutiile de conserve, compoziții cromatice moderne imaginative, pe borcanele de iaurt, peisaje stilizate, semnătura este unică: **Victoria Dincă**. Spiritualizarea aceasta a vieții plastice valorificată pe diverse suporturi care primesc designul și culoarea, într-o originală și ordonată influențare artistică, m-a îndemnat să scot din anonim un artist plastic mai puțin cunoscut, pentru cititorii publicației „Cronica Timpului”. Rubricile de artă, frumusețe și

inedit pot să aprecieze lucrările Victoriei Dincă, cu propriile ei simțăminte artistice. Picturile domniei sale și obiectele pictate răsfrâng în sufletul nostru culoare, compoziție, idei plastice, spirit artistic, viață reală. Găsim în arta plastică semnată Victoria Dincă armonii cromatice simple și frumoase simfonii de un interesant rafinement, care arată privitorului admirator de artă și privitor al frumosului că artista, în arta sa picturală, este preocupată mai mult de problema de a sugera, decât de a reproduce natura. Artista are calitatea artistică de a convinge! Profunzimea abordărilor sale artistice are dimensiunea limbajului plastic iubit și apreciat de publicul iubitor de artă și frumos.

**PICTOR PROFESOR
COJOCARU VERGIL-COVER**

Educația este unul din pilonii de bază, de susținere a unei societăți. Mediarea școlară constituie o componentă esențială în dialogul școală-familie-comunitate. Dreptul la educație reprezintă un drept fundamental prevăzut în legislația națională și internațională. Calitatea de mediator școlar are în vedere în primul rând să se aplice, să se respecte principiile proclamate de Carta Națiunilor Unite, cât și cele expuse în legea fundamentală a statului român, Constituția României: recunoașterea demnității și a drepturilor egale și inalienabile ale tuturor membrilor familiei, în special a copiilor (înscrși la unitatea școlară unde aceștia își desfășoară activitatea), să ofere sprijin și consiliere, colaborând și cooperând cu celelalte instituții pentru a găsi rezolvare problemelor elevilor, membrilor comunității arondați unității școlare. Trebuie să plecăm de la premisa că familia, ca unitate de bază a societății și ca mediu natural destinat creșterii și bunăstării tuturor membrilor săi, trebuie să beneficieze de protecția și de asistența de care are nevoie pentru a-și putea asuma pe deplin responsabilitățile în cadrul societății. Sunt comunități care au un ritm de dezvoltare mai scăzut, acestea trebuiesc cu ajutorul resurselor umane pregătite și specializate să fie în centrul autorităților, să se urmărească dezvoltarea de programe și proiecte sustenabile și viabile. Colaborând cu instituțiile statului să demareze activități de solidaritate, de înțajutorare, să sensibilizeze semenii pentru dezvoltarea unor proiecte caritabile în special pentru copii care provin din medii defavorizate care să fie cuprinși în programe școlare suport, să existe acea resursă umană în sprijinul elevilor înscrși în programe școlare remediale, A Doua Șansă, Fără Frecvență.

Dacă abordăm strict fișa postului de mediator școlar, mediarea școlară constă în găsirea celor mai rapide și optime soluții pentru eradicarea absenteismului masiv care poate duce spre abandon școlar. Mediatorul școlar militază pentru nondiscriminare-principiul conform căruia toți copiii, indiferent de etnie, religie, situație materială, stare de sănătate, trebuie să beneficieze în mod echitabil de tratament, pentru nonsegregare, nonmarginalizare. În toate acțiunile de mediere școlară, în colaborarea cu instituțiile de asistență socială, autoritățile administrative sau organe legislative, interesele superioare ale copilului vor prevala. Statul român are obligația să protejeze copiii împotriva oricăror forme de discriminare. Totodată, acesta trebuie să respecte drepturile copilului și să întreprindă acțiuni pozitive de promovare a acestu-

MEDIAREA ȘCOLARĂ - SPRIJIN ȘI DIALOG ÎNTRE ȘCOALĂ, FAMILIE ȘI COMUNITATE

ia, să asigure copilului protecția și îngrijirea adecvată, luând în considerare drepturile și obligațiile părinților. Autoritățile competente vor stabili standarde pentru toate instituțiile, serviciile și facilitățile adresate copiilor, iar statul va asigura respectarea acestora. Aplicarea măsurilor de disciplină școlară trebuie aplicate într-un mod compatibil cu demnitatea copilului, respectând drepturile inalienabile ale acestuia.

Educația și educarea pornesc în primul rând de la respect, iar principalul rol al educației este de a crea cetățeni capabili, responsabili, orientați în dezvoltarea personalităților și a talentelor abordând o tematică foarte complexă conform evoluției societății. Activitățile recreative trebuiesc desfășurate prin participare pe deplin la viața culturală și artistică și totodată de găsire și punere la dispoziție a mijloacelor de petrecere a timpului liber și de organizare a acestuia. Printre partenerii educaționali veniți în sprijinul nostru, amintesc aici: Poliția Română, Poliția Locală, Divizia Civică Voluntară, Asociația Națională Antidrog, Mediatorul și Negociatorul internațional Demaille Bruno, Consiliul Mondial Român, scriitori, artiști plastici, Direcția Socială a Sectoarelor, Centrul Maltez. Se urmărește în permanență să oferim asistență socială atât elevilor cât și părinților informații utile, conforme cu legislația în vigoare, sprijin educațional și material, să protejăm copiii de a nu intra în diferite anturaje, rețele de trafic de persoane, de consum sau trafic de stupefiante. Trebuie avut în permanență grijă de gradul de protecție a copilului datorită vulnerabilității sale în raport cu societatea mai ales în contextul zilelor

noastre. Școala reprezintă primul spațiu al medierii, un spațiu de trecere între familie și societate, între propria viziune despre lume a copilului.

Aici găsim prima instituție a educației formale, care are menirea în educarea și formarea aptitudinilor, comportamentelor, în dezvoltarea personalității copilului. Frecventând școala, copilul trăiește prima mare încercare socială din viața sa, unde descoperă un alt univers față de cel familial, unde este modelat de instituția educațională. Accentul medierii este concentrat pe ameliorarea absenteismului, a abandonului școlar, pe dezvoltarea parteneriatelor educaționale, în promovarea celor mai bune relații de colaborare între elevi, profesori și părinți în spiritul valorilor de toleranță, inteligență emoțională, socială, empatie.

Ca mediatori trebuie să ne asumăm responsabilități, să găsim cele mai bune formule de educare, de promovare a școlii, a imaginii acesteia în comunitate/societate. Acolo unde ne dorim un plan de dezvoltare școlară să ținem cont de nevoile reale ale școlii, venite din partea elevilor, profesorilor, părinților. Mediatorul școlar fiind vectorul școlii în comunitate poate avea un rol esențial în dezvoltarea instituțională, în atragerea sponsorizărilor, sprijinului real acordat elevilor și familiilor acestora. În această scurtă prezentare, bazată pe o experiență de aproximativ nouă ani în domeniul educațional, am avut atât o abordare sociologică, legislativă, cât și educațională a statutului de mediator școlar.

MARILENA BAN
sociolog, mediator școlar

Administrația românească - între transparență și opacitate

Vreau să vă vorbesc, dragii mei, despre o lege foarte importantă pentru sistemul juridic românesc și, vă asigur că și pentru fiecare dintre noi, care este Codul administrativ. Nu, nu vă speriați, nu voi recurge la informații tehnico-juridice, doar suntem în Cronica Timpului. Dar tocmai pentru că suntem acolo, nădăjduiesc că rândurile de mai jos vă vor stârni interesul.

România are, din iulie 2019, o lege numită Codul administrativ, care reprezintă - sau ar trebui să fie astfel - un soi de carte a cărților pentru administrația publică. În conținutul ei se regăsește reunită, în mare parte, legislația aplicabilă administrației publice. Anterior, această legislație era „împrăștiată” în diferite legi disparate, dintre care le menționăm pe cele mai cunoscute, cum ar fi legile privind organizarea și funcționarea administrației publice locale, a Guvernului sau statutul funcționarilor publici. Ca om care am fost implicat în elaborarea proiectului de Cod, dar și ca specialist „hârșit” în ale administrației și ale vieții publice în multe din ipostazele ei, în care nu am pus altceva mai presus decât interesul public, mărturisesc, dragii mei, că e un lucru foarte bun că întreaga legislație a fost așezată sub aceeași „pălărie”. Administrația publică este o activitate serioasă și complexă, care, vrem, nu vrem, își pune amprenta asupra vieților noastre. Cum le spun studenților din anul I generație cu generație, - și azi, când scriu aceste rânduri, voi avea prima întâlnire cu studenții din anul I de la Facultatea de Drept a Universității București, abia intrați în școală după o concurență mai puțin crâncenă decât cea care era până în anii nouăzeci, dar tot la fel de serioasă, pe fondul ei -, cu administrația ne întâlnim de când venim pe lume, când părinții noștri se duc să înregistreze acest eveniment, și până când plecăm din astă lume, când urmașii noștri merg să facă același lucru. Primul vesel, cel de-al doilea trist. Nu-l conștientizăm pe niciunul dintre ele, dar și când începem să o facem, simțim din plin, cu mai multă sau mai puțină satisfacție. De regulă, cu mai puțină. De aceea, am ales să vă vorbesc puțin despre administrație, cea care ne face când zile bune, când „zile fripte”. La baza organizării administrației se află mai multe principii, între care se regăsește și transparența. Aceasta constituie, în primul rând, un principiu general al administrației publice, pentru că este prevăzut ca atare în art. 8 din Codul administrativ, care îl definește a reprezenta, pe de o parte, faptul că „în procesul de elaborare a actelor normative, autoritățile și instituțiile publice au obligația de a informa și de a supune consultării și dezbaterii publice proiectele de acte normative și de a permite accesul cetățenilor la procesul de luare a deciziilor administrative, precum și la datele și informațiile de interes public, în limitele legii”, iar pe de altă parte, ea conferă beneficiarilor activităților administrației publice „dreptul de a obține informații de la autoritățile și instituțiile administrației publice, iar acestea au obligația corelativă de a pune la dispoziția beneficiarilor informații din oficiu sau la cerere, în limitele legii.” Pe lângă calitatea de principiu general, transparența reprezintă, în același timp, și un principiu special, ea ocărnuind instituții fundamentale cum ar fi dreptul de proprietate publică, al cărei regim specific este guvernat și de principiul transparenței și al publicității. Același caracter au deschiderea și transparența pentru conduita profesională a funcționarilor publici și a personalului contractual din administrația publică, iar exemplele ar putea continua. Constatăm că prima accepțiune a transparenței este aceea de consultare și dezbateri publice. Activitate care fie nu se realizează, fie se realizează în mod formal.

Noi credem, dragii noștri cititori, că a fost suficient timpul în care, în cea mai mare parte, am mimat democrația și statul de drept. Nu vrem să spunem, Doamne ferește, că în toate domeniile și tot timpul, în cei 30 de ani de democrație postdecembristă, s-a întâmplat acest lucru. Vrem doar să spunem că s-a întâmplat, cum spune românul, prea adeseori, chiar. A venit timpul să le trăim de-a binelea. Unii veți gândi că îl invocam des pe român în scrierile mele, dar voi continua să o fac, pentru că el și cei care trăiesc pe teritoriul României sunt destinatarii acțiunii administrației. Așa cum publicul este destinatarul și „stăpânul”, artiștilor, pe care, cei adevărați, îl numesc „Măria Sa, Publicul”, - și o evoc aici pe marea artistă și dragă prietenă Irina Loghin - și noi, cei care facem parte din acest segment amplu și complex care este administrația, avem „Regele nostru”, reprezentat de interesul public, dar și de români și cei trăitori în armonie cu valorile noastre ancestrale pe tărâm românesc. Revenind la transparență, am putut constata, din perioada în care s-a elaborat proiectul Codului administrativ, cât de important este să stai de vorbă cu reprezentanții autorităților și instituțiilor publice care urmează să pună în aplicare actele normative care se adoptă, să le ascuți opiniile, neliștile, semnalele de alarmă pe care le trag, greutățile cu care se confruntă și, foarte important, să încerci să ții cont de ele, să încorporezi în conținutul viitorului act normativ soluții la problemele puse de acestea. Ducând raționamentul mai departe, afirmăm cât de important este să stai de vorbă cu poporul, mai ales când se iau deciziile importante. De aceea, este important nu doar să facem legi, ci și să le respectăm și să le aplicăm. Să facem astfel ca ele să se reflecte în activitatea pe care o desfășurăm. Să modelăm activitatea administrației după principiile și regulile pe care le instituim, ca ea să se perfecționeze în mod real, nu declarativ. Sub acest aspect, apreciem că încă mai sunt multe lucruri de făcut. Nici o lege, oricât ar fi ea de temeinică făcută și aptă să producă efecte pozitive în realitatea pe care o reglementează, nu poate să înfrângă reaua credință, lipsa de preocupare pentru interesul general sau, și mai grav, trădarea acestuia pentru slujirea intereselor personale sau de grup. La ora când scriem aceste rânduri, se află în dezbateri publice modul în care s-a negociat cu Uniunea Europeană acel document strategic denumit PNRR - Planul Național de Redresare și Reziliență, care a fost aprobat de Consiliul Uniunii Europene la data de 28 octombrie 2021. Acesta cuprinde patru părți, iar partea a II-a are cincisprezece componente, între care și o reformă fiscală, una socială, care vizează și o așa-zisă reformă în sistemul de pensii publice, în sensul încurajării ieșirii la pensie cât mai târziu sau al interdicției de majorare, deși România are printre cele mai mici pensii din Uniunea Europeană, despre ale cărei dispoziții se afirmă, prin informații provenind de la oficialii europeni, că sunt prevăzute pentru cincizeci de ani și nu pot fi modificate decât în situații excepționale. Altfel spus, o situație extraordinară, care a fost și încă este pandemia, a provocat instituirea acelor planuri și tot o situație extraordinară ar fi singura care ar putea justifica modificarea lor. Dumneavoastră, dragii noștri cititori, cum vi se pare aceasta?

Nu dorim să alunecăm în niciun fel spre o pantă politică sau politicianistă, însă rostul administrației este, în ultimă instanță, să transpună în practică decizii politice încorporate în norme juridice. Și nici nu dorim să părem antieuropeni, dar suntem și trebuie să rămânem, în primul rând, români. Și ne întrebăm, ca oameni care „bătătorim” de atâta amar

de ani câmpul administrației, unde s-a regăsit principiul transparenței în toată procedura de negociere și încheiere a acestui proiect, devenit act cu forță obligatorie nu doar pentru guvernanti, ci pentru poporul român, căci destinul lui este vizat în primul rând? Autoritățile publice, indiferent de tipul lor, nu sunt alese sau numite pe viață, ci de regulă pe un mandat, iar dintre acestea, cel mai lung este mandatul de nouă ani, pentru judecătorii Curții Constituționale și membrii Curții de Conturi. Și atunci ne întrebăm, retoric, firește, dacă este legitim ca o autoritate publică, indiferent dacă e vorba despre Guvern sau Parlament, să se implice, în numele poporului român, în luarea unei decizii care nu e doar cu „bătaie lungă” cum spunea regretatul nostru profesor Antonie Iorgovan, ci „cu bătaie kilometrică”, dacă ne gândim că este vorba despre o jumătate de secol, fără să consulte poporul asupra căruia se vor răsfrânge efectele acelei decizii, prin reprezentanții săi legitimi, societatea civilă, organizată în diferite forme și structuri? Răspunsul nostru este, categoric, negativ. Nu știm care este al dumneavoastră, dar nutrim nădejdea că, chiar dacă nu este atât de categoric ca al nostru, nu se îndepărtează nici prea mult de acesta. În ceea ce ne privește, credem că ar fi fost necesar chiar un referendum național spre a se hotărî acest lucru. Iar Președintele, în calitate de reprezentant al statului român, pe plan și intern, nu doar extern, ar fi trebuit să inițieze un referendum cu acest obiectiv.

Din 1990 poporul a fost consultat de două ori, asupra unor probleme care nici măcar nu erau în litera și spiritul Constituției, ceea ce ne-a făcut, atunci și acum, să susținem că au fost lipsite de legitimitate constituțională și, în egală măsură, de eficiență juridică. Ca să vă conving, dragii mei, vă spun doar atât: nu poți tu, ca Președinte, care ai menirea să veghezi la respectarea Constituției, să ceri poporului român să fie de acord cu două probleme care sunt împotriva acesteia, cum ar fi suprimarea uneia din cele două Camere a Parlamentului sau adăugarea, între domeniile în care nu pot fi adoptate ordonanțe de urgență, a unuia pe care art. 115 nu-l prevede, respectiv justiția.

Cu toată dragostea, cum se exprimă un jurnalist celebru, dar acest lucru nu are decât conotații politicianiste, ca să mai prinzi puțin „lipici” la public, mai ales când alte motive nu prea i-ai arătat.

Dar în cazul despre care vorbeam, al celui PNRR, era nevoie de referendum. Cum credem că era nevoie de referendum și în situația în care țara noastră a făcut, prin demersurile tot ale guvernanților, împrumuturi care afectează viitorul pentru generații întregi de acum încolo. Închei, dragii mei, prin a vă transmite nădejdea mea că lucrurile se vor schimba din punct de vedere al responsabilității celor care țin în mână frâiele guvernării. Spre binele acestei nații. Dorindu-ne, evident, că și ceea ce scriem noi să-i determine să reflecteze asupra nevoii de a o face. De a așeza interesul nostru, al tururor, al țării, mai presus de orice alte interese și nevoi.

✍️ PROF. UNIV. DR. VERGINIA VEDINAȘ

Compact disc

Văzând din greșeală pe net o poză cu o mașinărie Grundig Finearts cu lateralele din lemn care dispunea de cd-player și multe alte opțiuni inedite vremii și inutile nouă, nu am putut să nu gândesc la faptul că demult, tare demult... Muzica avea savoare, cerea dans și ascultare, boxele ei acelea mari și negre îți găinau pielea de pe tine atunci când dintr-un interior al lor mare și necunoscut cât două Universuri ieșeau notele potrivite, un solo de chitară sau vocile care păreau înregistrate direct din lumea de dincolo a fiecărei urechi, lumea de basm și de visare. Auzai ca o explozie de artificii melodia mult sperată într-o petrecere de apartament cu fursecuri și alune și nu-ți permiteai să n-o dansezi. De ce? Pentru c-o pierdeai! Mai știm noi, oare, azi, ce înseamnă să pierzi muzica? Si asta c-o durere neastâmpărată care nu se stinge decât atunci când, din întâmplare, o prindeai sunând de la cineva din mașină sau pur și simplu o puneai pe vreun post de televiziune. Împrumutam casetele de la unii la alții cu emoția cu care ne-am împrumutat viața. Casetele, acele cărți

cântate ale unei copilării ce n-ar mai putea fi astăzi înțeleasă nici cu 1000 și una de tutoriale pe YouTube. „Canalul tău”, care în traducere liberă a omorât muzica la fel cum prostituția a ucis iubirea. Cum o mai fi și asta?... aproape să te bați cu unul dintre amici pe un casetofon în camera de la mare, aparat care îți mai și aparține, din simplul motiv că el voia să asculte Cargo iar tu Andreea Bocelli? Sau să pleci într-un weekend din Craiova până la Timișoara, având ca scop solemn dorința de a „trage” patru-cinci casete de la cineva, la fel cum alții se duceau cu autocarele pentru a aduce aur din Turcia. Pentru unii, aurul a fost metalul strălucitor de la gât. Pentru cei mai mulți dintre noi, însă... el a însemnat doar banda magnetică răscuită pe bobinele ca două urechi... Acum apare o piesă nouă și o consumăm cu viteza cu care storci în palmă o cutie de Cola. Unde mai sunt emoțiile cu care te îndreptai spre casă la gândul că îți vei face un capucino, vei fuma o țigară tare și te vei gândi de pe balcon la persoana pe care crezi c-o iubești, în timp ce Chris Norman îți șoptea din dormitor: „Each cigarette will light a thousand faces,/The shade is passing like a thousand years...” Unde? Niciunde nu mai sunt. Doar în lumea noastră de dincolo, a celor ce am

prins-o și ai trăit-o așa cum se trăiau timpurile pe atunci... în deplină conștientă, sufletul fiindu-ne într-un concubinaj fără de adulter cu tot ceea ce îl înconjură cu adevărat. Written and sent on smartphone.

✍️ IOAN LAURENȚIU VEDINAȘ

Arta plastică semnată

Iulia Gaga Ștefan

este fereastră a inteligenței cromatice

Motto: „Arta este o ființă fără membre, care vede fără ochi, ce cuprinde viitorul ca reprezentare simbolică a puterii creative, a inteligenței umane” (Cover)

Expoziția: Opera Română, 03.03.2022

Iulia Gaga Ștefan o artistă plastică, judecător, care așa cum gândește cu inima, cromatic, compozițional și desen, așa și este. Este un membru pozitiv pentru mulți colegi „un exemplu corect(care)va face mai mult pentru binele lumii decât toată mărturisirea multora”. Știe să aprecieze întâlnirile cu alți artiști plastici, comportându-se în așa fel încât transformă orice adunare cu colegii în adevărate bucurii. La vernisajul său nu pot veni, că de-aș veni m-ar însoți covidul. Așa că gândul negru al covidului ce îmi străfulgera prin minte îl împing din suflet într-o cameră închisă, astfel putând să culeg profunde beneficii ale sănătății, datorită gândurilor frumoase care au prins aripi de îngeri. Afirm aceasta, că tocmai am pe masă în fața ochilor revista „Dacia nemuritoare” unde, la pagina 5, subsemnatul am dat publicității sub titulatura „Expo Opera - Iulia Gaga Ștefan” o parte din opera plastică a domniei sale. Numai un înger cunoaște la îngeri. Așa cum Iulia Gaga Ștefan a pictat femeia înger

cu aripi, după gândirea și asemănarea ei. Așa reușește să îi facă pe oameni mai buni și mai prețioși. Iulia Gaga Ștefan îmbină la superlativ culoarea și gândul. Talentul său verbal și scriptic se manifestă prin pete de culoare, iar pictura prin cuvinte. Pentru domnia sa, pictura și literatura sunt două arte surori care pot transforma cuvintele în culoare și culoarea în cuvinte. Mai ales transformă totul-n prietenie. Ca judecător și Om povățuiește cu căldură pe toți apropiații să se ferească de păcatul „bârfă” care „ca un șarpe mușcă și înțeapă ca o viperă”. În istoria artelor literare și plastice va rămâne cunoscută drept scriitoarea și pictorița care pune aripi de îngeri gândurilor și culorilor, arătând lumii ceea ce în realitate sunt femeile: îngeri prin gândire, trăire și faptă. „Prietenul mârșav” covidul nu-mi permite să particip la vernisaj azi 3 martie 2020 la Opera Română. În timp ce scriu aceste gânduri frumoase simt cum Dumnezeu mă poartă în brațele Sale peste durere și suferință. Și eu mă voi ține de a mea făgăduință, de a fi mereu cu Dumnezeu și în lipsa aripilor de înger.

P.S. Regret, că neputând să particip la vernisaj, nu am putut să admir pe viu, cum spiritul îi învăluia cu gingășie frumosul chip al artistei Iulia Gaga Ștefan.

COJOCARU VERGIL-COVER

PROMOVAREA ELITELOR TINERE AR TREBUI SĂ FIE O PRIORITATE NAȚIONALĂ!

ÎNCEPUTUL. UN SEMN OARE DE LA DIVINITATE?

A ști să te bucuri cu adevărat de faptul că există.
Michel de Montaigne, Les Essais

„...since to be intelligent is utterly impossible without having much of the knowledge, the method, and the spirit of science, the only way to make democracy safe is to make it more scientific.”
William E. Ritter

Mă gândesc la cele spuse de Montaigne: de pe ce poziție să te bucuri de faptul că există, de pe o poziție pasivă sau de pe una implicată? Cred că bucuria faptului că există trebuie asociată și cu amprenta pe care o lași în urmă, ca mulțumire că ți s-a oferit șansa că există, că nu degeaba ai această șansă! Cel puțin să încerci să lași o amprentă, desigur, nu una distructivă, ci una mai aproape de o fundație a unei construcții, sau de o demonstrație că se poate face un lucru util pentru comunitate. De fapt, nu cred că te poți bucura de existență de pe o poziție pasivă.

În acest context trebuie privită și această lucrare. Acum, după aproape zece ani de la începutul construcției Centrului „Alexandru Proca” pentru inițierea elevilor de liceu în cercetarea științifică, mă simt bucuros că exist, că am lăsat ceva în urmă. Sunt sigur că se putea face și mai bine această construcție, dar, oricum, o amprentă există, se poate construi în continuare, dacă există și voință.

Dar să începem această poveste de succes.

Știu că, în momentul când am primit telefonul profesorului Ioan Ardelean, un reputat biolog cercetător din cadrul Institutului de Biologie al Academiei și bun amic, atunci, în vara lui 2012, nu eram în parametrii mei cei mai fericiți.

Situația la institut, în departamentul meu de microelectromecanică, era tensionată, majoritatea subordonaților mei erau nemulțumiți de probleme financiare, se făceau liste subterane să fiu dat jos. Încercam să schimb mentalitatea de salariat cu una de cercetător, dar se pare că, după o anumită vârstă, nu se mai poate opera eficient în acest sens. Referitor la vârstă, mă gândesc la cele două poziții:

— Poziția unui om care a lucrat în cercetare fără să știe ce este asta, a lucrat pe poziție de salariat, și care, evident, după o anumită vârstă, nu mai poate trece la o altă mentalitate, va rămâne pe veci salariat, sclav tot timpul al problemei financiare și fără nici cea mai mică umilință față de domeniul cercetării științifice, domeniul în care se zice că activează;

— Poziția conducătorului care, la o anumită vârstă, nu mai are energia să ducă o comunitate spre un alt mod de a gândi, mai ales spre cel de cercetător, care este unul foarte rafinat și complicat. De fapt, spiritul științific se formează la vârste tinere, dacă dorești să fii amic al metodei și ideologiei domeniului. Este foarte greu să devii cercetător la vârste mari, când nu ți-ai pus această problemă.

Încerc să fiu obiectiv și să spun că poate nici eu nu am găsit soluția cea mai bună de pe poziția de șef de departament. Adică, o trecere prea bruscă nu poate fi eficientă. Dar oricum trebuie să recunoaștem că și selecția sau racolarea în domeniul cercetării științifice se face, cel puțin în România, fără criterii clare, obiective; domină criteriile subiective, apărute nu dintr-un domeniu elaborat al managementului științific.

Desigur, cea mai bună soluție este să convingi o comunitate foarte tânără, mai ales când ea este o elită în școală, dar pe care trebuie să o convingi că este elită, după rezultate obținute în competițiile gândite după un anume calendar.

Oricum, pe medii nu o să-i schimbi niciodată. Asta, cel puțin, o știu din experiență. Partea cea proastă este că am crezut că se poate.

Asta se întâmplă și în ideea că statutul de cercetător nu era deloc bine înțeles. Nu se ținea cont de faptul că un institut de cercetare științifică nu este o instituție oarecare, că aici ar trebui să lucreze mai ales elite! Mai bine înțeles era statutul populist de salariat. Mulți nu erau conștienți că nu toți avem aceleași calități și aceeași valoare, dar considerau că avem drepturi nelimitate! Așa se gândea într-un regim prolecultist, unde nu aveau ce căuta elitele, existând tot timpul o frică față de această categorie numită elită.

O altă imagine care nu ar trebui să existe: „Prostia va avea bani, iar nepriceperea va avea putere.” [...] „Cred că nu ne vom schimba niciodată.” Privirea care a prins această imagine îi aparține lui Andrei Pleșu (Dilema, febr. 2015). Dar există și, culmea, se impune, și nu există nici un minim efort de a schimba imaginea. Mai ales când și comunitatea este pasivă și dorește oricând liniște, cu indiferent câte compromisuri. Totuși, ca să fiu drept, nu toate institutele sunt așa în România.

Mai există o imagine care există și se impune din păcate în cercetarea românească: cercetarea trebuie să fie certitudine (auzită de mine de foarte multe ori, chiar în institutul în care am lucrat aproape toată viața!). Total fals! Adevărata imagine este cea impusă de Richard Feynman (Omul cuantic, Lawrence M. Krauss, Ed. Humanitas, 2013) și nu numai de el, ci de toată elita din cercetarea adevărată: „cercetarea este umilința în fața incertitudinii”, asta în ideea în care nu privim cu suficiența unor cercetători români pentru care americanii sunt profitori și tâmpiți cărora le lipsește erudiția, nemții nu au imaginație și sunt rigizi...

O altă idee este aceea că României trebuie să i se aplice un program specific, nu o rețetă străină, deoarece nu suntem un popor de premianți (Andrei Pleșu) și, prin urmare, nu trebuie să ne gândim la elite, lasă-ne așa cum suntem. Dacă se pune problema elitelor, desigur, este vorba de comploturi din afară. Știm noi, de exemplu, mai bine ca medicii care ne manipulează ce este aia pandemie (vezi timpurile recente în România), dorind libertate cu orice preț. Așa se explică faptul că ai numai vreo cincime din școli și licee bune, iar restul, licee unde sunt mari probleme cu bacalaureatul, ca să fiu politicos.

Asta am încercat să le insuflu mai tinerilor membri ai Centrului „Alexandru Proca”, că cercetarea este umilința în fața incertitudinii și că trebuie să fim premianți, să fim în lumea bună! Mai exact, cred că în România există o frică nejustificată, sau bine spus o stare de spirit conservatoare față de elite. Mă gândesc la faptul că atunci când, în mai multe rânduri, am propus ca institutul în care activez să poarte denumirea unei personalități din domeniu, în cazul nostru academicianul Remus Răduț sau prof. Dragomir Hurmuzescu, am obținut două opinii clare:

— Acum nu e momentul! (a se vedea și volumul excepțional de caricaturi al graficianului Mihai Stănescu, care, după mine, reprezintă o mentalitate de lemn bine conservată și păstrată);

— Noi nu avem cu ce plăti salariile, mâine-poimâine trimitem oamenii acasă, și dumneavoastră vă arde de numele institutului? (cam tot pe-acolo, dar din punctul de vedere al salariatului, nu al cercetătorului).

Astfel, în 30 de ani ne-am conservat foarte bine mentalitatea, iar directorii generali și secretarii sau directorii științifici vor să păstreze neștirbită mentalitatea noastră dragă, de lemn, nu cumva să se calce greșit și, cine știe, să zboare dintr-o poziție, opoziția față de sistem este continuu pierzătoare! Mă gândesc cum și „școala altfel” este un slogan de lemn, un lucru care trebuie pontat și gata, necontând dacă este vorba despre vreun efect pozitiv sau reformator! Nu mai vorbesc că sistemul ăsta de reproducere a materiei, mult mai aproape de memorizare mecanică, se impune, în dauna gândirii sintetice sau analitice! Astea erau și sunt condițiile, cum zice matematicianul: pe frontieră!

Un concept care se impune însă, importat din lumea bună, trebuie cultivat chiar la generațiile de liceeni: STEM (Știință, tehnologie, inginerie, matematică) [4].

Dr. ing. MIRCEA IGNAT
cercetător științific principal gradul I,
inițiatorul și coordonatorul Centrului
„Alexandru Proca”

Acest lucru nu ar trebui evitat de profesorii din liceu, la orice nivel, și acesta este sloganul care fundamentează și Centrul „Alexandru Proca”.

Telefonul profesorului Ardelean se referea la doi liceeni de la Colegiul „Tudor Vianu”, care doreau să facă un studiu asupra pânzei și adezivului de păianjen, pentru o calificare la o competiție de proiecte de inginerie și cercetare, în ideea că i-aș putea ajuta cu dotările din institutul meu de inginerie electrică și cu propria experiență.

Mai trebuie adăugat că echipa de elevi de la Colegiul „Tudor Vianu” fusese încurajată și stimulată de o profesoară de biologie, doamna Simona Vasilescu, cu ajutorul căreia, alături și de doamna profesoară de informatică Carmen Mincă, aveam să identific în timp mulți elevi cu calități pentru cercetare, care au și obținut foarte bune performanțe. Mai târziu, s-a asociat și o altă profesoară, de fizică, din Colegiul Tudor Vianu, doamna Corina Dobrescu. Aduag aici și voluntariatul domnului director de la Liceul Internațional de Informatică din București, domnul Mustafa Oz, adeptul unor principii comune de consolidare a elitelor, cel puțin școlare!

La început, m-am gândit la asta ca la o aventură, la care nu mă obliga nimeni să mă implic; în acele momente, nici nu aveam entuziasmul minim necesar. Oricum, am fost de acord ca bunul meu amic și colaborator să transmită numărul de telefon, ca să fiu contactat de cei doi elevi de liceu.

După câteva zile, Alex Glonțaru, unul dintre ei, m-a sunat, în ideea să ne întâlnim la institut. Împreună cu Ștefan Iov, celălalt membru al echipei, ne-am întâlnit peste câteva zile, într-o zi de octombrie luminoasă și senină, când am aflat subiectul proiectului lor. Nu bănuiam că proiectul va fi începutul unei perioade și al unor evenimente ce mi s-au părut ireale, dar și binecuvântate. Acum, când scriu, ascult După-amiază unui faun de Debussy (un excelent medicament pentru nostalgici, cum sunt și eu), mă simt, cum se spune, melancolic și trist după aceea perioadă, care, sigur, a trecut foarte, foarte repede. Am căzut de acord să ne întâlnim la laboratorul de la etajul trei din corpul M al institutului, în fiecare joi de la ora opt seara, sau chiar de mai multe ori pe săptămână, dacă era nevoie (ofer datele locației deoarece, după trei-patru ani aici, directorul de atunci, prof. dr. Wilhelm Kappel, ne-a oferit un spațiu mult mai generos în corpul J, tot la etajul trei; după aproximativ nouă ani, am revenit în corpul M, la decizia noului director al Institutului Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Inginerie Electrică — Cercetări Avansate; aceste mutări au însemnat mult timp pierdut).

Cât privește numele dat Centrului, acesta aparține savantului Alexandru Proca. Am ajuns la acest nume în urma unor discuții cu dr. fizician Victor Bârsan și cu prof. Dorin Poenaru (amândoi de la IFIN-Măgurele); ultimul mi-a pus la dispoziție și biografia savantului [5].

După finalizarea studiilor liceale la Liceul „Gh. Lazăr” din București, Alexandru Proca a devenit student la secția de matematică a Facultății de Științe în 1915-1916. A fost mobilizat în 1917 în primul război mondial, iar în 1920 a devenit student al

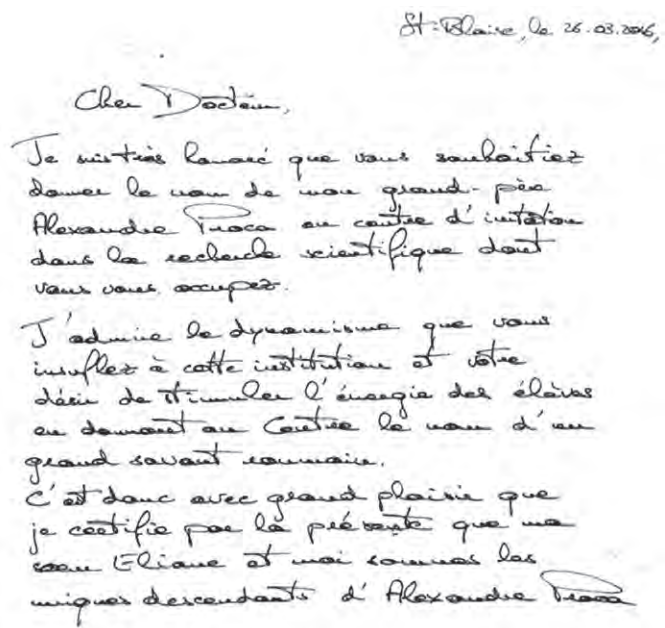
Școlii Politehnice, secția Electromecanică. În 1923 s-a dedicat fizicii, a plecat la Paris și a urmat facultatea la Sorbona. În 1925, a fost invitat de către Marie Curie să lucreze la Institutul Radiului, apoi la primul institut de fizică teoretică, Institutul „Henri Poincaré”. Între 1930 și 1933 și-a susținut doctoratul, sub conducerea marelui savant Louis de Broglie.

A ajuns foarte aproape de premiul Nobel, fiind autorul ecuațiilor Proca (teorie care se referă la ecuațiile relativiste ale câmpului bosonic), fără să-l obțină. A inițiat unul dintre cele mai importante seminarii de fizică teoretică în perioada 1946-1953. Din cauza unei boli necruțătoare, s-a stins din viață în 1955. Este o prezentare mult prea generală a biografiei marelui savant; curios, dar este încă prea puțin cunoscut în țară.

Directorul institutului nostru, prof. Wilhelm Kappel, nu a fost însă de acord să dăm denumirea direct, ci numai după consultarea rudelor marelui savant. Prin bunăvoința profesorului Dorin Poenaru (cărui îi mulțumesc și pe această cale), am purtat o corespondență cu nepoata lui Alexandru Proca, aflată în Franța, care ne-a trimis acordul său pe 26 martie 2016, ceea ce a fost în măsură să mă stimuleze în coordonarea și conducerea acestui Centru. Atașez în text scrisoarea originală.

Cele declarate mai sus au reprezentat bornele înființării Centrului Alexandru Proca. Practic, în septembrie 2013, după succesul echipei Iov-Glonțaru la competiția INESPO din Olanda (echivalată în Europa cu o olimpiadă pentru elevi), cu ocazia unei conferințe de presă, a fost format Centrul pentru inițierea elevilor de liceu în cercetarea științifică (în mod oficial, deoarece, referitor la o cronologie, începuturile pot fi atribuite anului 2012, odată cu apariția primei echipe; elevii Ștefan Iov și Alexandru Glonțaru!), iar după cum am specificat mai sus, în 2016 am luat numele marelui savant Alexandru Proca. Încă o dată, la înființarea acestui centru am avut sigur și un ajutor ceresc. Sunt niște momente astrale care dau sens vieții, mai ales dacă abordezi cu atenție, interes și consecvență aceste semne!

Este adevărat că începutul a avut la bază o stare de revoltă privind condiția elitei într-o Românie, vezi bine, scăpată de comunism, și care trebuia să se reconstruiască și mental. Am rămas însă robii a două sloganuri: acum nu e momentul și noi muncim, nu gândim, căi spre mediocritate, nu spre un progres mental!

Spun asta deoarece, până la al doilea război mondial, am avut elite care au construit în România (vezi farmecul discret al burgheziei de la noi).

O enumerare ar fi foarte dificilă, în sensul că ar începe imediat discuții critice privind lista prioritară; elite formate între cele două războaie, care, cel puțin în cazul meu, le-am regăsit în timpul facultății de electrotehnică, chiar în perioada comunistă: profesorii Remus Răduleț, Marcel Roșculeț, Alexandru Timotin, Andrei Țugulea, Constantin Mocanu, Gheorghe Hortopan ș.a., listă deschisă numai în ceea ce privește facultatea mea; dar, în acea perioadă, pe culoarele Politehnicii se intersectau pașii altor personalități, cum ar fi profesorii Costin Nenițescu (chimie), Elie Carafoli (aeronautică), Radu Voinea, Dumitru Voiculescu, Alexandru Stoenescu (mecanică), Gleb Drăgan (energetică), Radu Demian (mecanică fină) etc. Sigur, de neuitat, personalitățile distruse de comunism (anchete, închisori, exil), pe care România i-a pierdut definitiv. Câteva exemple: inginerul și deosebitul manager Constantin Bușilă, Nicolae Caranfil, fizicianul Gh. Manu, Mircea Vulcănescu...

Bibliografie

- [1] José Ortega y Gasset, Misiunea universității, Editura Univers, 1999;
- [2] Cristina Ștefan, Spiru Haret și învățătorii, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2014;
- [3] Spiru Haret, OPERA, Vol. I-II, Editura Comunicarea, București, 2010;
- [4] Tony Wagner, Formarea inovatorilor. Cum crești tinerii care vor schimba lumea de mâine, Editura Trei, 2014;
- [5] Mircea Ignat, Inițiere în cercetarea științifică, Editura Electra, București, 2017.

CONTRIBUȚII ALE CERCETĂTORILOR ROMÂNI ÎN DOMENIUL BIOLOGIEI, RECUNOSCUȚI PE PLAN MONDIAL

Introducere

În a doua jumătate a secolului al XIX-lea foarte mulți tineri români au plecat în Europa de vest, în special în Germania și Franța, unde au frecventat studii universitare sau, după absolvirea studiilor la universitățile românești, au fost prezenți la prestigioase universități europene pentru specializare. Ei s-au dovedit tot atât de buni în domeniul cercetării ca și colegii lor de altă cetățenie decât cea română și s-au avântat cu entuziasm în domenii de avangardă ale cercetării din epocă. Această perioadă a fost o reală renaștere a științelor și artelor în Principatele Unite. Din rândurile românilor din Transilvania, ocupată pe atunci de Imperiul Austro-Ungar, grupați în jurul bisericii greco-catolice, s-au ridicat intelectuali de valoare care au fost profesori, scriitori, poeți, oameni de știință. Este deosebit de important să ne amintim și să evocăm ori de câte ori este posibil pe marii înaintași români care au adus contribuții importante de cunoaștere, înscriindu-și cu litere de aur numele în istoria științei românești dar și mondiale.

Cercetători români în domeniul biologiei

Victor BABEȘ (1854-1926) a fost fiul distinsului jurist român Vincențiu BABEȘ, luptător pentru drepturile românilor din Transilvania. El a studiat medicina la Viena și și-a început cercetările la Berlin. La vârsta de 30 de ani era bine cunoscut printre cercetători în domeniul bacteriologiei și avea acces în laboratoarele lui Robert Koch. În 1883, în colaborare cu Andre Victor Cornil, a început să elaboreze primul tratat de bacteriologie, intitulat „Les Bacteries et leur role dans l’etiologie, l’anatomie et l’histologie pathologique des maladies infectieuses”, apărut în patru volume în 1885. Acestă lucrare a fost una de referință pentru perioada respectivă. În 1887, Universitatea din București i-a oferit posibilitatea de a înființa un institut de cercetări biomedicale, care în prezent îi poartă numele. Întors în țară, s-a implicat în cercetare, a devenit profesori s-a ocupat de sănătate și de problemele sociale cu care se confrunta populația României. Dr. Victor BABEȘ a efectuat cercetări în domeniul turbării, boală mortală și fără leac în epocă. El a reușit să salveze doi copii mușcați de câini turbați, printr-un tratament original. Acest succes a fost mediatizat și a condus la înființarea Institutului Pasteur din Paris. Dr. Victor BABEȘ a îmbunătățit preparatele și a demonstrat că virusul atacă și sistemul nervos central. A efectuat o serie de experiențe în paralel cu savantul Louis Pasteur și a descoperit imunizarea pasivă, pe baza căreia a elaborat metoda cunoscută sub denumirea de seroterapie. În 1888, Dr. Victor BABEȘ a descoperit o serie de protozoare în globulele roșii ale vitelor, pe care le-a clasificat în clasa sporozoare, unele denumite în onoarea sa, Babesia sau Basbesiella. Cu acestea a deschis un nou câmp de cercetare, dovedind că protozoarele patogene sunt cauza unor boli fatale foarte răspândite în întreaga lume, cum sunt malaria și leishmaniozele. Dr. Victor BABEȘ s-a preocupat și de alte cercetări în domeniul bacteriologiei, constatând că între bacterii din diferite specii se duce o luptă, care poate duce la distrugerea sau la oprirea dezvoltărilor. Aceste observații ar fi stat la descoperirea antibioticelor.

Emil RACOVITĂ (1868-1947) Inițial, s-a ocupat de biologia marină și a lucrat la faimosul laborator din Banyuls sur Mer, de unde a fost angajat ca naturalist pe vasul Belgica, pentru o expediție în Antarctica, care a avut loc între anii 1897-1899, care ulterior a devenit celebră. Expediția a fost deosebit de periculoasă, la un anumit moment s-a crezut că vasul a dispărut în adâncurile oceanului. Apreciat pentru rezultatele obținute, a fost numit directorul Laboratorului Arago din Banyuls sur Mer și co-editor al Arhivelor de zoologie experimentală. În 1903, a făcut o vizită în Peștera Diavolului de pe una din insulele Baleare. Atunci a descoperit crustacee de dimensiuni reduse, nepigmentate și fără organe vizuale, adaptate vieții în întuneric. A abandonat biologia marină și s-a dedicat unei noi științe, al cărei fondator a fost, biospeologia. Această nouă știință s-a dezvoltat și mii de biologi au cercetat peșterile din toată țara, făcând descoperiri nebanuite. În 1920 s-a întors la Cluj, unde a înființat un institut de speologie, o facultate și de unde a avut numeroase relații internaționale.

Grigore ANTIPA (1867-1944), este întemeietorul Muzeului de Științe Naturale din București, care îi poartă numele. El a făcut cercetări privind productivitatea biologică a Dunării și a părții de NV a Mării Negre și a pus bazele școlii românești de hidrobiologie și hitiologie, metodele de cerce-

tare elaborate de el fiind adoptate în toată lumea. A inventat diorama, un mod de prezentare artistică pentru vizitatorii muzeelor, a habitatului în care trăiesc diferite specii de animale. După ce a introdus dioramele în propriul său muzeu de științe naturale din București, ele au fost adaptate și se întâlnesc în toate muzeele din lume.

Mihai CIUCĂ (1883-1968), a devenit cunoscut prin vaccinarea antiholerică în masă, în timpul epidemiilor de holeră care au afectat populația în cursul războaielor din Balcani din 1912 și 1913. Metoda lui a fost aplicată mai târziu în Franța. În colaborare cu d’Herelle de la Institutul Pasteur din Paris și cu Jules Bordet din Bruxelles, au descoperit în 1919 că bacteriile enterice (E. coli) sunt distruse rapid de către bacteriofagii care fuseseră recent descoperiți. A mai adus contribuții în domeniul poliomelei. A participat în anii 1920 și 1930 ca organizator important la campaniile împotriva malariei efectuate de Organizația Mondială a Sănătății, în România și pe plan mondial. Ulterior a devenit profesor universitar, membru al Academiei Române și al unor academii și societăți științifice străine.

Constantin Levaditi (1896-1945), inframicrobiolog de origine franceză. A fost profesor la Universitatea din Cluj. A făcut cercetări originale în domeniul sifilisului, a poliomelei și encefalitei. A stabilit cu precizie că poliomeleta este provocată de un virus. În 1920, a descoperit că bismutul este un element foarte eficient în tratamentul sifilisului, adoptat imediat în tratamentul standard pe plan mondial, până la descoperirea penicilinei în 1940.

Nicolae Paulescu (1869-1931), fost profesor universitar la Facultatea de Medicină din București, a făcut experiențe pe cobai, pe care îi îmbolnăvea cu diabet. Astfel, în 1921, a reușit să prepare un extract din pancreas, pe care l-a denumit „pancreină”. Rezultatele cercetării le-a publicat în Franța și a primit un brevet românesc pentru obținerea hormonului antidiabetic din pancreas (OSIM nr.8322/10.04.1922).

Cercetătorii Banting, MacLoud și Best, după un an de la publicația lui Paulescu, au publicat un articol asemănător și au primit Premiul Nobel. Canadienii au făcut un contract cu firma Eli Lilly et Co, pentru producerea industrială a hormonului pancreatic, insulina. Ulterior comunitatea științifică mondială a recunoscut prioritatea lui Paulescu privind aceste descoperiri.

George Emil Palade, născut în 1920 la Iași, citolog american de origine română, a elucidat structura celulelor, în special a citoplasmei și incluziunilor citoplasmice, pentru care i s-a acordat premiul Nobel. În dicționarele enciclopedice sunt înscrise multe nume de savanți români care au adus contribuții originale în științele biologice, cum ar fi Traian SAVULESCU, în patologia plantelor; Daniel DANIELOPOLU, Ion CANTACUZINO, Francisc RAINER și C.I. PARHON, în medicină.

Concluzii

Biologia este știința care se ocupă cu studiul vieții, al materiei și al tuturor organismelor vii. De-a lungul timpului, de la începutul studiului acestei discipline și până în prezent, biologia, ca și toate celelalte domenii ale științei, a trecut prin mai multe etape de dezvoltare. Evoluția cunoașterii acestei științe – biologia, s-a datorat personalităților din domeniu: de la deschizătorii de noi drumuri și până în prezent. Multe dintre rezultatele obținute de biologi în demersurile lor de a descifra tainele naturii, deci și cele din biologie și medicină, au fost apreciate de lumea academică ca fiind remarcabile și ca urmare au primit premiul NOBEL. În acest context, trebuie menționat și George PALADE, savant de origine română, care împreună cu A. CLAUDE (Belgia) și C. DUVE (Franța) au fost premiați în 1974 cu NOBEL pentru descoperirile de infrastructură celulară, în special a ribozonilor, loc de descifrare a mesajului ereditar și de biosinteză a proteinelor.

În acest articol am considerat că trebuie menționați cei mai reprezentativi cercetători români din domeniul biologiei, dar și medicinei, recunoscuți pe plan mondial pentru realizările lor care alături de alți cercetători din țară și din străinătate au trudit pentru dezvoltarea acestor științe, deschizând noi, fascinante și surprinzătoare căi ale cunoașterii. Abordarea pe care am avut-o în acest articol, fără pretenția de a fi exhaustiv, a vizat și abordarea interdisciplinară în domeniile medicină-biologie.

Intenția noastră a fost aceea de a evidenția realizări de excepție ale savanților români care au revoluționat știința și au schimbat lumea în bine.

✍ Conf.univ. dr. GABRIEL I. NĂSTASE
✍ Ing. MIHAI OLTEANU

De la arenele olimpice de iarnă, la cele mondiale

Ediția cu numărul 24 a Jocurilor Olimpice de Iarnă, desfășurată la Beijing, ca și cea de Vară din 2008, a fost principala competiție a începutului de an. Au participat peste 910 sportivi și sportive din 91 de țări, printre care și România, cu 21 de reprezentanți, la șapte discipline. În aceeași lună a avut loc și Winter Triathlon, în Andorra, de unde sportivii noștri s-au întors cu trei medalii.

Pandemia de Coronavirus n-a putut opri desfășurarea celor două evenimente, chiar dacă s-au aplicat restricții serioase. Marea întrecere din metropola chineză avea să fie dominată, ca și precedenta, de sportivii norvegieni, cu un număr record de medalii, 37, dintre care 16 de aur, opt de argint și 13 de bronz. Din această țară provine biatlonistul Johannes Thingness Boe, 29 de ani, cel mai titrat medaliat, cu patru trofee din cel mai strălucitor metal. L-au secundat, cu câte trei, conaționalele Therese Johaug, la schi fond și Marte Olsbu Oeseland, la biatlon, patinatoarea de viteză olandeză Irene Schouten și schiorul rus Aleksandr Bolshunov. De reținut și performanțele săniorilor germani, care s-au impus în toate probele.

Podiumul neoficial al ierarhiei pe națiuni, în funcție de aurul obținut, e completat de Germania, 27 (12-10-5) și China, 15 (9-4-2). Deși au luat 32 de medalii, sportivii reprezentând Comitetul Olimpic din Rusia și cei din Canada, 25, au ocupat pozițiile 9, respectiv 11, cu șase, respectiv patru trofee importante.

Ai noștri, departe de bronzul olimpic din 1968 al boberilor Ion Panțuru și Nicolae Neagu, au avut cea mai bună clasare, locul 9, obținut de ștafeta mixtă pe echipe, compusă din săniorii Raluca Strămbăturaru (la a patra participare olimpică, purtătoare de drapel, alături de schiorul Paul Pepene, la festivitatea de deschidere), Valentin Crețu, Marian Gătlan, Darius Șerban. Marian și Darius au venit pe 14 la dublu. Au mai fost în Top 20, Andreea Grecu (purtătoare de drapelul tricolor la ceremonia de închidere), locul 12 la monobob și 18, la bob dublu, alături de Katharina Wick, cvartetul Mihai Tentea, Raul Dobre, Cristian Radu, Nicolae Daroczi, locul 13 la bob 4, primul și ultimul încheind pe 16 la dublu.

Alte rezultate în companii selecte: Daniela Hara-lambie, locul 25 la sărituri cu schiurile, trambulina normală, Mihaela Hogaș, pe 28 și 29, la patinaj vite-

ză 1000, 500 metri, Paul Pepene, 28, 30, la skiatlon, 15+15 km, 15 km clasic, Alexandru Ștefănescu, 32, 35, la slalom, slalom uriaș, Maria Constantin, 45, la slalom uriaș, Daniel Cacina, 48, Andrei Feldorean, 50, la sărituri cu schiurile, trambulina normală. Pe ceilalți nu-i mai menționăm, pozițiile ocupate fiind prea modeste.

Din nou, medalii la Winter Triathlon

După trofee cucerite la întrecerile europene și mondiale organizate impecabil, trei ediții consecutive, la Cheile Grădiștei, triatloniștii români au recidivat la ediția campionatelor lumii de anul acesta disputată în Andorra. Unde Robert Tămărjan, a luat din nou aurul la Para Winter Duathlon și Triathlon, Viorel Pălici, argintul, la Duathlon și Maria Luiza Rășină, bronz, la Duathlon. Rezultate remarcabile obținute într-un sport foarte dificil, prea puțin mediatizat, de o federație mică, avându-l ca președinte pe omul de afaceri Vlad Stoica. Un om ambițios, care speră ca performanțele să nu rămână singulare, iar triatlonul să devină sport olimpic.

RADU LEVÂRDĂ

Andreea Grecu - monobob

Marian Gătlan, Darius Șerban - sanie dublu

Mihai Tentea, Nicolae Daroczi - bob 2 persoane

Raluca Strămbăturaru, Valentin Crețu, Marian Gătlan, Darius Șerban - ștafetă sanie

Sportivi români după închiderea Jocurilor

Winter triathlon - Robert Tămărjan, Viorel Pălici, Luiza Maria Rășină

RĂSFIND FILE DE AUR ALE HANDBALULUI ROMÂNESC (IV)

Handbalul s-a dovedit a fi o disciplină norocoasă în istoria sportului românesc. Practic inițial în formatul lărgit, echipele aveau în teren câte 11 jucători, în aer liber, acesta s-a convertit, la alții și la noi, în formula de joc în șapte, desfășurată mai ales în sală. Nu va trece mult și vom bate, mai întâi prin naționala feminină, urmată de a băieților, la porțile consacrării internaționale. Vom deveni și campioni mondiali. Dovedeam că aveam substanță de elitiști în materie. Am răsfoit împreună cu protagoniști binecunoscuți - maeștri emeriți ai sportului și campioni mondiali - file din cronica acelor ani. Sunt nume înscrise cu litere de foc, pentru a fi văzute de departe și memorate fără dificultate. Interlocutorii mei, întâlniți cu diferite ocazii, s-au exprimat ca actori de primă mână pe scena handbalului național și mondial. Vă invit să urmărim împreună confidențele acestor seniori ai arenei sportive, predestinați să performeze în registrul suprem al triumfului. Vorbesc și despre ei, dar mai ales despre echipele din care făceau parte, despre dascălii cere i-au condus către podiumul dorit. Dorit de ei toți, laolaltă cu noi, îndrăgostii de talentul lor.

 NEAGU UDROIU

CEZAR NICA

Cezar Nica vine dinspre Făgăraș. Născut în 1941 la Codlea, locuiește acum în Brașov. Cândva elev la „Radu Negru”, se va lăsa angrenat ca și alții în tranșeele handbalului. Mai întâi în echipa mare, de 11. Ține minte numele celui dintâi antrenor - făgărășanul Mitică Lupescu. Ca soldat, joacă la Brașov. Drumul spre București și Stadionul din Ștefan cel Mare trece prin sălile de clasă și de sport de la ICEF, din spatele stadionului Republicii. Îl ajută în acest sens stagiul de la Dinamo Brașov.

Va deveni coleg cu mari jucători abonați la Mondiale. Unora li se recunoaște deja statutul de legendă. Va ajunge pe neobservate în rândul lor. Momentul confirmării se consumă la Praga. Lotul de la Dortmund, păstrat aproape în întregime, primește întăriri promițătoare. Ele se numesc Gheorghe Gruia de la Steaua și Cezar Nica de la Dinamo, împreună cu portarul Tale și alți jucători de câmp - Ion Popescu, Josef Jakab. Din motive neprevăzute, conducerea tehnică este acum Ioan Kunst - Ghermănescu de la „11”, alături de Nicolae Nedef.

Gândul la meciurile așteptate a catalizat ambițiile echipei tehnice de la Dinamo. Oprea Vlase trece de la două antrenamente pe zi la trei. Trăia doar pentru handbal. Nu mai știa ce să inventeze pentru a prelungi suprasolicizarea sportivilor. Intervenau și turneele demonstrative în străinătate, explicate de cota atinsă de echipa națională, de cluburile puternice de la noi. Cantonamentele se țineau lanț. Nu îi era nimănui indiferent cum vom ieși la confruntarea următoare. Pentru a stârni și mai abiter ambiția jucătorilor, cineva și-a amintit de excursia la Paris după Dortmund. Drept care a aruncat pe masă asul cel mare: „Dacă veți fi la înălțime, veți avea parte de o călătorie în Statele Unite ale Americii!”. De piatră să fii și tot nu poți ignora o asemenea ofertă. Drept e, nu-și va mai aminti nimeni de ea... Nici după câștigarea titlului mondial, nici mai târziu.

- Cum a fost pentru dumneavoastră acest iureș în vârful piramidei?

- Și pentru mine, ca și pentru ceilalți. Un calvar. A trebuit să înfruntăm echipa URSS. De bine, de rău ne-am descurcat. Dar ne aștepta după colț Cehoslovacia. Țara gazdă ne purta pică pentru înfrângerea de la ediția precedentă. Acum, la ei acasă, excludeam altă variantă decât victoria. Jucam la Bratislava într-o sală uriașă, construită special pentru Campionatul Mondial. N-am văzut în viața mea așa o atmosferă infernală. Îți venea să ieși de pe teren. Noi eram șapte, ei erau zeci de mii. Dar de câștigat am câștigat noi. Am ieșit de pe teren ca niste rufe stoarse.

Adevărata finală se jucase, au afirmat unii. Noi trebuia s-o privim cu realism pe cei care urmau, contra suedezilor. Cine nu știe, eram din nou campioni ai lumii. Confirmăm „vârsta de aur” a handbalului românesc.

- Cum vă răsar în memorie acum trăirile acelei perioade?

- Nu poți uita așa de ușor acele supralicitări supraomenesti. Mai întâi la antrenamente, apoi în joc.

ROMÂNIA - CAMPIOANĂ MONDIALĂ, PARIS, 1970

De la stânga: TITUS MOLDOVAN, MIHAIL MARINESCU, GHEORGHE GORAN, CRISTIAN GAȚU, CORNEL OȚELEA, ION POPESCU, ALEXANDRU DINCĂ, VALENTIN SAMUNGI, ȘTEFAN ORBĂN, ȘTEFAN LICU, CEZAR NICA, CORNEL PENU, GHEORGHE GRUIA, GAVRIL KICSID, GHITA RIBTAI și ROLAND GUNESCH

Puteai să ai problemele tale în familie sau cu vecinii. Important era să te concentrezi pe rostul tău de om mereu pregătit să intri la joc. Sigur, nu toți am rezistat până la capăt. Sportivul de performanță devine, sau ar trebui să devină, pe deplin atașat scopului pentru care se află acolo. Să câștigi meciul ce urmează, pe cel următor și pe toate celelalte. Dacă se poate. Era linia promovată de antrenorii noștri.

- Dacă înțeleg bine, vă referiți în primul rând la „Nea Vlase”...

- Ați înțeles bine. Am jucat opt ani sub îndrumarea sa. Era un om autoritar, hotărât. Foarte dur, dar co-

sa. Era un om datoritar, notatut. Foarte dui, dui co
rect. Avea și obsesii personale: să nu cumva să pier
dem meciul cu Steaua. Ce educație și disciplină reușea!

- Cum se vedeau colegii de joc din teren?

– Ca și în viața de fiecare zi. Doar că acolo aveai niște sarcini de dus la îndeplinit. Ca în orice competiție sportivă: să dai goluri, să nu primești goluri. Meritul antrenorului era să pretindă fiecareia ce putea face mai bine. Ivănescu era „omul” lui Nea Vlase. El da goluri când nu te așteptai. De pus la rană, nu alta din acest punct de vedere. Vă amintesc faptul că la la Mondialele din RFG a reușit 34 de goluri. Și pe atunci nu se da gol oricând. Pentru mine, Moser a fost numărul unu. Îl puteai pune să facă orice. Pentru noi era jucătorul ideal. Ne-am înțeles extrem de bine. El a devenit golgeterul nostru la Praga, unde a totalizat 32 de goluri. Hnat? Talent ca la el, mai rar. A fost căpitanul nostru la Praga.

- Cu voia dumneavoastră, un pas spre următorul Mondial.

- În primul rând, să acceptăm o realitate. Nu reușești să o ții lanț, să treci din victorie în victorie. Lucrurile nu sunt lăsate să curgă doar cum îți convine ție. Nu ești doar tu pe lume. De aici și încrâncenarea cu care ești primit, veneam acasă doar cu... bronz! Totuși, de la o poziție din coada clasamentului, înainte de '60, să prinzi niște medalii de aur, nesperate cândva. Redl, Bulgaru, Hnat, Nodea, Ivănescu, Mircea Costache I și II. Au existat în realitate. N-avem decât să le spunem verde în față ce le reproșăm, dar să-i și lăudăm pentru performanțele extraordinare pe care le-au reușit. Tot ei.

- Ați pronunțat câteva nume cu faimă. La anumite intervale, tâsneau nume noi.

- Adevărat. Campionii mondiali de a doua zi - Penu, Gruia, Gațu, Samungi, Goran, Birtalan, Marin, Voina, Cosma, Licu, Oțelea - acesta o mai veche cunoștință. Cu Gruia am evoluat împreună.

- Chiar cum l-ați caracteriza pe acest inegalabil handbalist?

- Un om plin de calități. Un jucător foarte eficient.
Un realizator extraordinar.

CRISTIAN GAȚU

În adolescența mea, numele lui Gațu era asociat pentru mulți dintre noi cu ziarul „Sportul popular”. Tatăl său, Petre Gațu, era redactor la respectiva publicație cu mare priză la public. De Cristian am început să auzim

pe la sfârșitul anilor '60. Devenise jucător de handbal în 7 la clubul Steaua.

- Copil fiind îmi doream să joc fotbal. Aveam și o constituție fizică nu tocmai potrivită pentru un sport de mare angajament individual. Am și evoluat o vreme ca tânăr dinamovist. După cum aveam să mă conving, însă, handbalul mi s-a potrivit ca o mânășă.

- Și ați ajuns la clubul adversar...

- La noi în familie era clubul preferat.

- Vă trecea prin gând ce vă așteaptă pe traseul performantei?

- De unde să știu eu ce mă așteaptă?! Colegi de-ai mei purtau în suflet această mândrie. Ocupaseră primul loc în ierarhia mondială, mai întâi la Dortmund, apoi la Praga. În '67 voi ajunge eu însumi în echipa obligată atunci să se mulțumească doar cu bronz. Cornel Oțelea, cel mai experimentat dintre noi la acea dată, fusese la ambele ediții câștigătoare. Între timp, alți colegi bătuseră în retragere - Puui Nodea, Otto Telman, Bulgaru. Din echipele de dinainte, intrate în legendă, mai intrau pe teren Redl, Moser, Nica, Costache II. Noi veneam, cum spuneam, cu Oțelea, dar și cu noutăți care au surprins. Între ei, cu detenta lui uriașă - Gruia, din ce în ce mai bun.

- Oprindu-ne la dumneavoastră. Ați strălucit mereu prin dezvoltările arătate pe teren. Fără crispări, fără înfrumusețări inutile în joc. Cu victoria de la Paris ne-ați luat o piatră de pe inimă. Puteai crede că Dumnezeu și-a întors fața de la noi... Trecuseră niște ani de la ultima victorie mondială. Păream excluși de la masa bogatilor.

- Meritul trebuie împărțit între cei care au făcut echipă, punând să joace împreună alături de experimențați, confirmați, nume care vor străluci de acum încolo și, bineînțeles, echipei în sine, care a reușit să ne așeze din nou pe firmamentul mondial. Eu eram doar unul dintre ei. Dar pe teren s-au manifestat talente, valori veritabile. Toată lumea îi știe, nu e cazul să-i inventariem noi acum.

- De acord cu ce spuneți. Ați ținut-o tot așa și în continuare. La Berlin ați repetat isprava.

- Vă referiți, desigur, la noul succes de răsunet al echipei noastre naționale. Eram tot ăia și nu eram. S-au retras seniorii, dar le-au luat locul alți sportivi viguroși. Cu 43 de goluri, Birtalan devenea în 1974 golgeterul Mondialelor. Aș zice că și în plan personal s-a văzut saltul, firesc, de altfel. Am fost declarat de specialiști revelația acelei ediții mondiale.

- Am simțit întodeauna nevoia de a așeza la vedere pe cei cu merite reale în a ne bucura pe noi prin reușitele lor din teren. Îi știm, adevărat, dar a le rosti din nou numele este onorant. Deci, câțiva coechipieri?

- Îi știu pe dinafară și îi pot recita oricând de la stânga la dreapta și de la dreapta la stânga. Sau, cum se obișnuiește să se zică, în ordinea numerelor de pe tricou.

- Aşadar...
- Penu, Orban, Dincă - Gaţu, Licu, Gunesch, Kicsid, Birtalan, Dan Marin, Cosma, Ştef, Radu Voina, Gabrovski, Tudose, Bota, Stockl. Antrenori - Nedef şi Vlase. Mulţumit?

ADRIAN GĂZDARU

- managerul Teatrului EXCELSIOR

interviu în exclusivitate cu prilejul sărbătoririi Zilei Culturii Naționale

Adrian Găzdaru este managerul Teatrului EXCELSIOR din București. Lumea culturală îl apreciază ca fiind un curajos cărmaci al unei corăbii care este plină de tinerețe și entuziasm - tânărul teatru fondat, acum puțin peste 30 de ani, de maestrul Ion Lucian. Adrian Găzdaru a oferit Teatrului EXCELSIOR viziune modernă și cutezanța de a visa recorduri mondiale.

Teodora Marin: - Cum sărbătorește un manager de teatru Ziua Culturii în 2022?

Adrian Găzdaru: - Cu recunoștință și speranță. Recunoștință pentru că lumea culturală, greu încercată în acești doi ani, nu și-a pierdut respectul pentru valoare, iar în majoritatea producțiilor culturale care au apărut în această perioadă regăsim aceleași standarde calitative pe care le aveam atunci când bugetele erau mai generoase. Artiștii s-au solidarizat și am văzut gesturi emoționante de colegialitate. Cu speranță... pentru că îmi doresc să depășim cu toții această perioadă nefastă și să umplem din nou sălile de spectacol. I-am auzit pe mulți spunând că nu va mai fi niciodată la fel cum era înainte de 2020 și sunt de acord cu această concluzie, dar am speranța că publicul va aprecia și mai mult bucuria de a aplauda un spectacol, gândindu-se tocmai la cum această bucurie era luată "de-a gata" înainte și la cât de greu i-a fost Lumii fără Artă și Cultură.

T. M.: - Ce ne oferă Teatrul EXCELSIOR astăzi, într-o zi atât de însemnată pentru peisajul cultural național?

A.G.: - Cu ocazia sărbătoririi Zilei Culturii Naționale, în 15 ianuarie, Teatrul EXCELSIOR continuă programele și proiectele care au fidelizat deja publicul, însă propune și demersuri noi, cu scopul de a spori conștientizarea importanței acestei Zile care este, în sine, un prilej de reflecție asupra culturii române, în general, dar și a proiectelor de interes național. Astfel, la sediul instituției este programat spectacolul „O noapte furtunoasă” de I.L. Caragiale, un colos mereu actual al dramaturgiei românești. Cu fiecare reprezentație a acestui spectacol, echipa Teatrului EXCELSIOR își propune să apropie elevii români de textele autorilor canonici într-o manieră agreabilă și originală. Spectacolul are loc

la Sala „Ion Lucian”, începând cu ora 19.00. Totodată, Teatrul EXCELSIOR continuă parteneriatul strategic cu Fundația „Dan Voiculescu” pentru Dezvoltarea României. În cadrul proiectului „Fă primul pas spre marea scenă”, tinerii selecționați și premiați au șansa de a se lansa în profesia de actor, fiind implicați în spectacole ale Teatrului EXCELSIOR, atât în stagiunea curentă, cât și în stagiunile viitoare.

T. M.: - Care considerați că este cel mai important demers pe care l-ați desfășurat în slujba Culturii?

A.G.: - Faptul că am o intuiție foarte bună atunci când îmi aleg echipa. Astfel, ori de câte ori am putut, am pus în cea mai frumoasă lumină oamenii care am crezut că merită - de la actori, la oameni din departamentul tehnic sau la cei talentați în găsirea a tot felul de mijloace moderne de promovare. Mulți mi-au spus că experiența împreună i-a motivat și i-a învățat să lucreze la un anumit nivel, pe care îl caută de atunci în toate colaborările. Astfel, om cu om, putem să ne asigurăm că proiectele pe care le realizăm nu sunt - așa cum zic eu - „bifate”, ci studiate, cântărite, muncite și

apoi apreciate. Desigur că mă gândesc la faptul că Teatrul EXCELSIOR a intrat în Cartea Recordurilor (Guinness World Records). Sau că spectacolul „Familia Addams”, care este extrem de iubit și de solicitat de public, a primit Premiul UNITER. Dar, pentru sufletul meu, rămâne extrem de valoroasă și emoționantă mărturisirea unui spectator... special, care, la finalul unei reprezentații, mi-a spus „Vă mulțumesc, în sfârșit am văzut și eu Teatru!”. Era vorba despre o persoană nevăzătoare care a participat la unul dintre spectacolele pe care le-am susținut în proiectul „Și noi vedem Teatru”, un demers cultural prin care persoanele cu deficiențe de vedere sunt ajutate să recepționeze complet mesajul artistic, notele de subtilitate fiindu-le transmise prin căști de către un interpret special. Astfel, aceste persoane care fac parte din spectatoriile fideli ai teatru-

lui EXCELSIOR înțeleg scenografia, își imaginează costumele și apreciază mișcarea scenică.

T. M.: - Care sunt principalele obstacole pe care le-ați întâmpinat în 2021?

A.G.: - Îmi place să le numesc „provocări”, nu obstacole. Felul în care a trebuit să ne asigurăm că actorii urcă pe scenă în siguranță, urmând recomandările specialiștilor în sănătate publică. Ritmul în care a trebuit să ne adaptăm măsurilor care depindeau de incidența cazurilor: am jucat cu 50 la sută din capacitate, cu 30 la sută, am reprogramat spectacole... Modul în care a trebuit să renunțăm la unele visuri... De fapt, nu să renunțăm, ci să le amânăm pe o perioadă încă incertă. Curajul de a începe repetițiile pentru o superproducție de musical, în vremurile cele mai greu încercate din punct de vedere economic. Cooptarea de parteneri strategici, în perioada în care și marile companii s-au cutremurat. Cam așa...

T. M.: - Dar cea mai mare bucurie din 2021?

A.G.: - Faptul că văd, în privirea fiecărui coleg din Familia Teatrului EXCELSIOR aceeași lumină, același entuziasm și aceeași încăpățănare a lucrului bine făcut.

T. M.: - Care este mesajul Dvs. pentru spectatori Teatrului EXCELSIOR?

A.G.: - Ziua Culturii Române este o Sărbătoare pentru fiecare român. Dacă voi veniți la spectacole de teatru - și aici mă refer la spectacolele oricărui teatru, nu doar ale EXCELSIOR - dacă mergeți la operă, operetă, muzee... Dacă vă cumpărați cărți și bilete de film... aveți înțelepciunea de a fi deschizători de drumuri pentru cei care nu au descoperit încă acest fel de a trăi frumos. Fiți, fiecare dintre voi, acel „cineva” care duce pentru prima dată un copil la un spectacol, care alină un bătrân, oferindu-i o carte sau care trezește un călător indiferent, purtându-l și prin muzeele unei țări, nu doar prin magazine. Fiți, fiecare dintre voi, câte un Ambasador Cultural al României!

AVOCATUL CASEI

ACCESUL COPIILOR LA JUSTIȚIE (IV)

(continuare din numărul trecut)

Reprezentarea minorului în procedurile administrative și judiciare este o problemă atât de formă (dacă reprezentarea, în esență, există), cât și de fond (dacă ea este efectivă).

Copilul în procedurile administrative. Eliberarea certificatului de încadrare în grad de handicap pentru copilul cu dizabilități se face de către Comisia pentru protecția copilului din cadrul consiliului județean ori consiliilor locale ale municipiului București. Cadru legal: H.G. nr. 502/2017 privind organizarea și funcționarea Comisiei pentru protecția copilului. Pentru stabilirea încadrării în grad de handicap al copilului cu dizabilități, în situații temeinic motivate Comisia poate invita la ședință un părinte al copilului ori reprezentantul său legal, după caz. Persoana care susține în fața Comisiei propunerea de încadrare în grad de handicap este specialistul din cadrul Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului, propunerea fiind făcută în baza: *raportului de evaluare complexă și a planului de abilitare-reabilitare a copilului cu dizabilități (în cazul copilului îngrijit de familie); *raportului de evaluare complexă și a planului individualizat de protecție revizuit prin includerea beneficiilor de asistență socială, a serviciilor sociale, precum și a tuturor intervențiilor pentru abilitarea și reabilitarea copilului (în cazul copilului pentru care s-a stabilit o măsură de protecție specială). Dacă, în cazul inițierii de către Comisie a unei măsuri de protecție specială raportul cuprinde, în mod obligatoriu, opinia copilului („în funcție de vârstă și grad de maturitate”) iar acesta poate fi ascultat în fața Comisiei dacă are vârsta mai

mare de 10 ani, în cazul copilului cu dizabilități, indiferent dacă acesta este în grija familiei ori se află într-o măsură de protecție socială și indiferent de dizabilitate: *raportul nu conține opinia acestuia, indiferent de vârsta copilului; *invitarea părintelui/reprezentantului legal este facultativă; *prezența și ascultarea copilului nu sunt obligatorii, putând avea loc numai la solicitarea expresă și motivată a Comisiei. Pe cale de consecință, copilul cu dizabilități nu este reprezentat în fața Comisiei decât în mod excepțional, participarea copilului fiind, de asemenea, opțională. Presumția de la care se pare că pleacă art. 16 și 17 din H.G. nr. 502/2017 este aceea de imposibilitate de înțelegere și de comunicare cu minorul, prezumție care poate fi răsturnată de Comisie numai în mod expres și motivat. Pornind de la spiritul Convenției cu privire la drepturile copilului, prezumția ar trebui să opereze în sens invers, în înțelesul prezenței și ascultării copilului, ca regulă generală, respectiv motivarea în concret a circumstanțelor pentru care Comisia decide să nu asculte copilul. În aceeași notă se află și faptul că raportul de specialitate nu conține opinia copilului. Se pune astfel, în discuție, dreptul substanțial dar și procedural al copilului care, ambele, stau la baza identificării interesului superior al acestuia. În ceea ce privește reprezentarea copilului în fața Comisiei, participarea părinților / reprezentantului legal este facultativă, prin urmare prezumția relativă este aceea de lipsă de reprezentare. Certificatul de încadrare a copilului cu dizabilități într-un grad de handicap are la bază Hotărârea Comisiei pentru protecția copilului. Legislația, fie cea care vizează funcționarea Comisiei (H.G. 502/2017), fie cea care se referă la drepturile persoanelor cu handicap (Legea nr. 448/2016), nu prevede o cale de atac cu privire la certificatul emis. Apli-

când principiul constituțional de acces la justiție, posibila contestație a certificatului de încadrare în grad de handicap își are temeiul în Legea nr. 544/2004 a contenciosului administrativ, instanța competentă fiind Secția de contencios administrativ și fiscal din cadrul tribunalului în a cărui jurisdicție domiciliază minorul. În toate cauzele care privesc măsurile de protecție specială, Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului întocmește și prezintă instanței raportul referitor la copil, care cuprinde date privind: a) personalitatea, starea fizică și mentală a copilului; b) antecedentele socio-medicele și educaționale ale copilului; c) condițiile în care copilul a fost crescut și a trăit; d) propuneri privind persoana, familia sau serviciul de tip rezidențial în care ar putea fi plasat copilul; e) orice alte date referitoare la creșterea și educarea copilului, care pot servi soluționării cauzei (art. 139 din Legea nr. 272/2004). Instanța judecătorească este singura autoritate competentă să se pronunțe, luând în considerare, cu prioritate, interesul superior al copilului, cu privire la: a) persoana care exercită drepturile și îndeplinește obligațiile părintești în situația în care copilul este lipsit, temporar sau permanent, de ocrotirea părinților săi; b) modalitățile în care se exercită drepturile și se îndeplinesc obligațiile părintești; c) decăderea totală sau parțială din exercițiul drepturilor părintești; d) redarea exercițiului drepturilor părintești (art. 43 din Legea nr. 272/2004). Hotărârile prin care se soluționează fondul cauzei se pronunță în ziua în care au luat sfârșit dezbaterile, putând interveni amânarea pentru cel mult două zile doar în situații pe care legea le apreciază ca fiind „deosebite”. Acestea sunt executorii, putând fi atacate cu apel în termen de 10 zile de la comunicare. Hotărârile se redactează și se comunică părților în termen de cel mult 10 zile de la pronunțare. Persoana care reprezintă Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului în cadrul procedurilor judiciare este consilierul juridic al instituției, însoțit, de regulă, de managerul de caz al copilului. Direcția este acea entitate care, în virtutea legii, deține datele relevante despre copil, familia acestuia, familia extinsă și orice alte aspecte relevante cauzei, putând astfel să facă propuneri cu privire la persoana, familia sau serviciul rezidențial în care ar putea fi plasat copilul (art. 139 din Legea 272/2004). Prin urmare, DGASPC nu are un interes personal în cauză, ci este acea instituție chemată să vegheze, în lipsa ocrotirii părintești de drept și/sau de fapt, la realizarea interesului superior al copilului, fiind depozitara informațiilor relevante cu privire la copil, alături de reprezentantul Ministerului Public și instanța de judecată. Audierea copilului care a împlinit vârsta de 10 ani este obligatorie, cu aplicarea art. 29 din Legea 272/2004 republicată. În situația în care reprezentanții DGASPC stabilesc existența unei situații de pericol pentru copil, din cauza abuzului sau neglijării, iar persoanele (fizice sau juridice) în custodia cărora se află acesta refuză efectuarea de verificări, direcția sesizează instanța judecătorească pentru emiterea unei ordonanțe președințiale de plasare în regim de urgență a copilului la o persoană, la o familie, la un asistent maternal sau într-un serviciu de tip rezidențial licențiat. În termen de 5 zile de la data executării ordonanței, direcția sesizează din nou instanța pentru a decide cu privire la înlocuirea plasa-

Avocat VERONICA MUȘAT - BOCȘE
Baroul București
0721.47.32.90
0744.84.81.83
cabinetmusat@gmail.com

mentului în regim de urgență cu măsura plasamentului, decăderea din drepturile părintești și titularul acestora în viitor. Prin excepție de la regula generală a audierii copilului cu vârsta mai mare de 10 ani, instanța de judecată va aprecia dacă este necesară audierea copilului. Aceasta se face în prezența unui psiholog, după o prealabilă pregătire a copilului. Rolul psihologului ar trebui să fie acela de sprijin pentru copil, dar și pentru instanță, pe mai multe planuri. Astfel, psihologul trebuie să fie o persoană de încredere pentru copil, care să-i traducă acestuia într-un mod prietenos întrebările judecătorești, să faciliteze exprimarea copilului în orice mod (desen, verbală, scrisă), astfel încât scopul aflării opiniei, dorințelor copilului și înțelegere, în final, a ceea ce este interesul său superior să rezulte fără dubii. Instanța poate aprecia dacă este nevoie, ca probă, de declarația scrisă a copilului cu privire la cele întâmplate. Declarația poate fi înregistrată prin mijloace tehnice audio-video, în prezența unui psiholog. Conform art. 134 al. 5 din Legea nr. 272/2004, ordonanța președințială este dată în aceeași zi, instanța pronunțându-se pe baza cererii și actelor depuse de reprezentanții direcției, fără concluziile părților. În ceea ce privește calea de atac a ordonanței președințiale, apelul, acesta poate fi declarat în termen de 5 zile de la pronunțare, în numele copilului, de părinți ori de directorul DGASPC sau de reprezentantul Ministerului Public. Cu privire la părinți, termenul scurt de declarare a apelului, coroborat cu ipoteza lipsei resurselor materiale necesare pentru plata unui onorariu avocațial, îi poate conduce fie la situația neapelării, fie la propria redactare a motivelor de apel. În ipoteza în care reprezentantul legal al copilului este însuși directorul DGASPC, este puțin probabil ca acesta să exercite calea de atac a apelului împotriva cererii inițiale a aceleiași instituții.

Prin acest material, publicat în patru numere ale revistei, am sintetizat răspunsuri mai multor întrebări ce ne-au fost adresate de asistenții maternali Mariana Părvu (Bolințin-Vale, Giurgiu), Vlădița Ivan (Suceava), Margareta Wincler, din Slobozia, Ialomița și Octavian Moisi, din Ploiești.

Editată de
UNIUNEA ZIARIȘTILOR PROFESIONIȘTI
DIN ROMÂNIA

Președinte onorific DORU DINU GLĂVAN

Director general
NICOLAE VASILE

Redactor șef
RODICA SUBȚIRELU

Redactor șef-adjunct
TEODORA MARIN
Redactor șef-adjunct
GEORGE VLAICU

Editor coordonator
OVIDIU ZANFIR

Secretar general de redacție
ALEXANDRU ȘTEFAN

MEMBRI FONDATORI:

DORU DINU GLĂVAN (UZPR)

RODICA SUBȚIRELU (UZPR)

MIHAELA RUSU (UZPR)

CLEMENTINA TIMUȘ (UZPR)

ELIZA ROHA

CORINA POPESCU (UZPR)

IOANA UNGUREANU

CLAUDIA MOTEA (UZPR)

NICOLAE CABEL (UCIN)

Consultanță juridică:
av. VERONICA MUȘAT - BOCȘE

Seniori editori:

Conf. dr. CORNELIU ZEANA (UZPR)

Conf. univ. dr. GABRIEL I. NĂSTASE

CORINA VLAD DIACONESCU (UZPR)

MARIAN DUMITRU (UZPR)

GEORGE CANACHE (UCIN)

ALEXANDRE ANDREI (Paris)

NICOLAE VASILE (UZPR)

COJOCARU VERGIL - COVER (UAPR)

**Responsabilitatea juridică
pentru conținutul articolului
publicat aparține autorului.**

ISSN: 2393-1361

Adresă:

**Uniunea Ziariștilor
Profesioniști din România**
Bld. General Gheorghe Magheru 28-30,
et. 1, Sector 1, București

Contact:

Tel: 021 317.92.25;

Fax: 021 313.06.72

cronicatimpului@gmail.com
uzp.org.ro/revista-cronica-timpului
facebook.com/uzp.org.ro

Tipărit la: Gutenberg SA
Bd. Theodor Pallady, 287, sector 3,
București, 021.345.09.26
gutenberg_sa@yahoo.com

Costel Păun

 COJOCARU VERGIL-COVER

Sculptorul Costel Păun reprezintă pentru zilele noastre un progres artistic și cultural, care ajută la înțelegerea dinamismului fenomenelor naturale. Creatorul de forme și volume din piatră de râu, sculptorul Costel Păun lasă posterității un ansamblu special, expresiv, în care valoarea plastică și estetică ocupă un important spațiu artistic pentru regiunea vizibilului. Lucrările domniei sale dau un sens de armonizare cu ambianța, arătând clar iubitorilor de artă și frumos, natura modificărilor necesare, care dau impuls artistic din energie spirituală și expresivitate plastică. L-am cunoscut pe artistul plastic Costel Păun cu mulți ani în urmă, la di-

verse prezentări expoziționale. La expoziția de la Parlament vizitatorii, iubitori de sculptură, au admirat cu bucurie, noblețe și înțelepciune sensibilitatea artistului și natura operei sale expuse. Modul său propriu de a sculpta în piatră așa modern, prin originalitatea lucrărilor sale îl ridică deasupra limitelor artistice ale multor colegi de breaslă apropiindu-l de maestrul de mândrie națională și internațională Constantin Brâncuși. Sculptorul în piatră de râu Costel Păun, prin așa zisa abstracție a creațiilor și sculpturile sale ne poartă cu succes către o continuare la nivelul simțurilor și sentimentelor artistice, un discurs volumetric ce este din sfera individualității.

Aniversarea a 146 de ani de la nașterea sculptorului român Constantin Brâncuși, monstru sacru al artei de talie și mândrie națională și mondială, prin Expoziția sculptorului în piatră de râu Costel Păun și a Pictorului de Negru al României, Elian Băcilă

Motto: „Vorba bună și frumoasă rostită de cineva, și pe care o urmezi, e folositoare ca o floare frumos mirositoare”.

Astăzi 21 februarie 2022, în frumosul oraș Alexandria, trăim spiritul artistic de bucurie comună-un adevărat festival al artei - datorită participării sculptorului în piatră de râu - maestrul, fără asemănare plastică, Păun Costel. Acest frumos eveniment artistic, la care participă, ca invitați și iubitori de artă și frumos, personalități importante ale orașului Alexandria, precum și cele venite de la București, împreună cu subsemnatul Cojocar Vergil Cover, pictor-membru al Uniunii Artiștilor Plastici din România, al Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România, vicepreședinte al Ligii Navale Române București. De

remarcat faptul că domnul Costel Păun a participat cu originale sculpturi în piatră la zeci de aniversări ale „Zilelor brâncușiene”. În anul 2000 mă aflam la Rio de Janeiro în perioada „Carnavalului de dans Salsa”. Am vizitat muzeul de artă modernă unde l-am descoperit pe Brâncuși. În Brazilia! Apreciatul critic de artă Dan Hăulică, pe care l-am întâlnit în muzeu, încântat de prețurile în milioane de dolari afișate pe lucrări ale lui Brâncuși, mi-a spus că „maestrul, sculptorul Constantin Brâncuși după ce eboșă o sculptură o lăsa într-o apă curgătoare, ca mersul apei, timp de câteva luni, să niveleze asperitățile lăsate de către dalta maestrului”. Tot în Muzeul de Artă Modernă din Rio de Janeiro am trăit, cu multă satisfacție și prețuire, mândria de a fi român pentru că am admirat împreună cu Dan Hăulică, prețurile tuturor lucrărilor „croite” de marele

Brâncuși - patriarh al sculpturii moderne. Faptul că în orașul Alexandria, doi artiști plastici, un sculptor și un pictor (Elian Băcilă, Pictorul de Negru al României), prin expoziția lor omagială la cei 146 de ani de la nașterea lui Brâncuși este de apreciat și îmbucurător. La cei doi, putem să adăugăm și o specie de gen literar aparținând literaturii române „Doina de Aniversare” prin participarea actriței Doina Ghițescu. Noi, am trăit o memorabilă zi amintind cu admirație și respect de marele sculptor Constantin Brâncuși. Numele nostru, al tuturor participanților, la acest eveniment, adevărat festival artistic al sculpturii va fi împreună cu cel al lui Costel Păun. Arta lui Brâncuși, binecuvântată de Dumnezeu, are menirea de a mângâia sufletele iubitorilor de artă și frumos într-un izvor al creației, nemuritoare, ce va trăi viață veșnică.